

Β.Μ. Γ. ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ Ν. ΚΛΗΜΗ

ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΩΝ
ΥΠΑΛΛΗΛΟΥ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΦΟΙΤ. ΑΡΙΣΤ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΛΑΪΚΕΥΤΙΚΟ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΟΥ Α' ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΜΥΤΙΛΗΝΗ

1938

ΑΡΧΕΙΑ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΑΡΧΕΙΑ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ Ν. ΚΛΗΜΗ
ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΩΝ
ΥΠΑΛΛΗΛΟΥ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΦΟΙΤ. ΑΡΙΣΤ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

B2/2

ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΛΑΪΚΕΥΤΙΚΟ

1975
Α.Σ.Κ.Ι. αριθμ. εισαγωγής.....

ΜΥΤΙΛΗΝΗ

1938

ΑΡΧΕΙΑ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ Μ. ΚΑΛΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΤΩΝ
ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΑΙΑΙΩΝ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

ΟΙ ΤΕΡΤΙΟΙ

ΕΥΝΕΤΑΡΙΣΜΟΙ

ΒΙΒΛΙΟ ΕΚΔΑΚΕΥΤΙΚΟ

Μ. ΚΑΛΩΝ

850*

ΑΡΧΕΙΑ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος

1. Η νέα Συντακτική Ομάδα στον χώρο της Παιδείας
2. Η παιδεία στο Σύνταγμα
3. Η παιδεία στο Σύνταγμα
4. Η παιδεία στην Ελλάδα
5. Η παιδεία στην Ελλάδα
6. Η παιδεία στην Ελλάδα
7. Η παιδεία στην Ελλάδα
8. Η παιδεία στην Ελλάδα
9. Η παιδεία στην Ελλάδα
10. Η παιδεία στην Ελλάδα
11. Η παιδεία στην Ελλάδα
12. Η παιδεία στην Ελλάδα
13. Η παιδεία στην Ελλάδα
14. Η παιδεία στην Ελλάδα
15. Η παιδεία στην Ελλάδα
16. Η παιδεία στην Ελλάδα
17. Η παιδεία στην Ελλάδα
18. Η παιδεία στην Ελλάδα
19. Η παιδεία στην Ελλάδα
20. Η παιδεία στην Ελλάδα

Αφιερώνεται :

ΕΙΟΥΣ ΓΟΝΕΪΣ ΜΟΥ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΑΡΧΕΙΑ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πρόλογος.

1. Τί είναι Συνεταιρισμός, ποίους σκοπούς έχει και πώς ιδρύεται. Τò καταστατικό του Συνεταιρισμού.
2. Ἡ έγγραφη στὸ Συνεταιρισμό.
3. Ἡ ἔξοδος ἀπὸ τὸ Συνεταιρισμό.
4. Ἡ προσωπικὴ εὐθύνη καὶ τὰ κεφάλαια στὸ Συνεταιρισμό. Ἡ συνεταιρικὴ μερίδα.
5. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Συνεταιρισμοῦ.
6. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Συνεταιρισμοῦ.
7. Τὸ Ἐποπτικὸ Συμβούλιο τοῦ Συνεταιρισμοῦ.
8. Οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Συνεταιρισμοῦ.
9. Προϋπολογισμός. Ἀπολογισμός. Καλὴ Λογιστικὴ.
10. Οἱ πιστωτικὲς ἐργασίαι στὸ Συνεταιρισμό.
11. Οἱ πιστωτικοὶ Συνεταιρισμοὶ στὴν Ἑλλάδα.
12. Αἱ ἐργασίαι ἀπὸ κοινοῦ πωλήσεων στοὺς Συνεταιρισμούς.
13. Ἡ κοινὴ κατεργασία προϊόντων στοὺς Συνεταιρισμούς.
14. Οἱ Συνεταιρισμοὶ πωλήσεως καὶ κατεργασίας προϊόντων στὴν Ἑλλάδα.
15. Αἱ προμηθευτικαὶ ἐργασίαι στοὺς Συνεταιρισμούς.
16. Οἱ προμηθευτικοὶ Συνεταιρισμοὶ στὴν Ἑλλάδα.
17. Ἄλλες μορφὲς Συνεταιρισμῶν. Ὑγειονομικοὶ, Κτηνιατρικοὶ, Ἀλληλασφαλιστικοὶ Συνεταιρισμοί. Ἡ δράση τους στὴν Ἑλλάδα.
18. Τὰ κέρδη καὶ οἱ ζημίαι στὸ Συνεταιρισμό.
19. Τὰ ἐμπόδια στὸ ἔργο τοῦ Συνεταιρισμοῦ.
20. Οἱ Ἐνώσεις Συνεταιρισμῶν.

Ἐπίλογος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	Πρόλογος
2	Η ελευθερία των εθνών και η διεθνής ηθική
3	Το καθεστώς των εθνών
4	Η διεθνής ηθική και το καθεστώς των εθνών
5	Η διεθνής ηθική και το καθεστώς των εθνών
6	Το διεθνές δικαίωμα των εθνών
7	Το διεθνές δικαίωμα των εθνών
8	Οι εθνότητες των εθνών
9	Προβλήματα εθνότητας. Κρίση εθνότητας
10	Οι εθνότητες και το διεθνές δικαίωμα
11	Οι εθνότητες και το διεθνές δικαίωμα στην Ελλάδα
12	Αιτίες των εθνικών προβλημάτων στην Ελλάδα
13	Η κρίση των εθνικών προβλημάτων στην Ελλάδα
14	Οι εθνότητες και το διεθνές δικαίωμα στην Ελλάδα
15	Αιτίες των εθνικών προβλημάτων στην Ελλάδα
16	Οι εθνότητες και το διεθνές δικαίωμα στην Ελλάδα
17	Αλλογενείς εθνότητες. Υπερεθνική ηθική
18	Τα εθνικά προβλήματα στην Ελλάδα
19	Τα εθνικά προβλήματα στην Ελλάδα
20	Οι εθνότητες και το διεθνές δικαίωμα στην Ελλάδα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὁ ἀγροτικός μας πληθυσμὸς δὲν εἶναι ἀκόμα τόσο ἀνεπτυγμένος ὥστε νὰ ἔχη νοιώσει τὴ πραγματικὴ δύναμη τοῦ Συνεταιρισμοῦ καὶ νὰ ἔχη ἐμβαθύνει στὸ πνεῦμα καὶ στὴν οὐσία τοῦ θεσμοῦ τούτου. Τοῦ λείπουν οἱ ἀπαραίτητες γιὰ μιὰ τέτοια δουλειὰ προϋποθέσεις, ἢ σχετικὴ μόρφωση, ἢ πείρα κ. λ. π.

Ὅμως, ὡς τόσο, σὲ κεῖνον ποὺ παρακολουθεῖ προσεκτικὰ τὴν ἐξέλιξη τῆς συνεταιριστικῆς κινήσεως τῆς χώρας μας προξενεῖ πραγματικὰ κατάπληξη ἢ γενικὴ πρόοδος ποὺ παρατηρεῖται στὶς διάφορες περιφέρειες. Ἡ πρόοδος ὅμως αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ ὑποστηριχθῇ σοβαρὰ ὅτι εἶναι παντοῦ πραγματικὴ καὶ ὅτι τὸ οἰκοδόμημα ποὺ σηκώνεται στηρίζεται παντοῦ σὲ γερὰ θεμέλια. Σὲ πολλὰς περιφέρειες εἶναι δημιούργημα ἐντατικῆς ἐργασίας ἀνθρώπων ἰσχυροῦ χαρακτῆρος εἴτε αἰρετῶν εἴτε ὑπαλλήλων. Καὶ ἔτσι ἀφοῦ δὲν στηρίζεται στὴν ἐργασία τῶν πολλῶν εἶναι δημιούργημα μὲ πολλοὺς κινδύνους καὶ ἐχθροὺς ποὺ προέρχονται καὶ ἀπ' ἔξω ἀλλὰ καὶ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ Συνεταιρισμό. Γιατὶ ὅ,τι δημιουργεῖται χωρὶς κόπο τῶν πολλῶν μὲ τὸν μόχθο τῶν λίγων, εὐκόλα τὸ καταστρέφουν οἱ πολλοὶ ποὺ δὲν κοπίασαν γιὰ τὴ δημιουργία του χωρὶς μάλιστα νὰ ἔχουν τὴν αἴσθησιν τοῦ κακοῦ ποὺ κάνουν στὸν ἑαυτὸ τους καὶ στὴ κοινωνία.

Ἡ μόρφωση ἐκείνων ποὺ εἶναι σήμερα συνεταιῖροι καὶ ἐκείνων ποὺ πρέπει νὰ γίνουν συνεταιῖροι πάνω στὸ **τί εἶναι Συνεταιρισμὸς** καὶ γύρω ἀπὸ ὅλα τὰ ζητήματα ποὺ τὸν ἐνδιαφέρουν νομίζω ὅτι εἶναι τὸ μόνο μέσον μὲ τὸ ὁποῖον ἡ συνεταιριστικὴ μας κίνηση θὰ μπορέσῃ νὰ θεμελιώσῃ καὶ νὰ ἀποδώσῃ πραγματικά.

Τὸ μικρὸ αὐτὸ βιβλιαράκι αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἔχει. Νὰ κἀνῃ ὥστε ἐκεῖνοι ποὺ θὰ τὸ διαβάσουν νὰ νοιώσουν τί εἶναι

πραγματικά ὁ Συνεταιρισμός, ποιούς σκοπούς ἔχει, πῶς ἐργάζεται, ποιά εἶναι τὰ καθήκοντα καὶ τὰ δικαιώματα τῶν συνεταιρῶν καὶ γενικὰ νὰ δημιουργήσῃ ὅσο τὸ δυνατὸ «συνεταιριστικὴ συνείδηση».

Γραμμένο σὲ γλῶσσα ἀπλῆ προσπαθεῖ νὰ ἐκλαϊκεύσῃ τὰ κυριώτερα ἀπὸ ὅσα ἔχουν γραφῆ γύρω στοὺς Συνεταιρισμοὺς καὶ δὲν ζητᾷ θέσῃ ἀνάμεσα σὲ ἐπιστημονικὰ βιβλία ἀλλὰ ζητᾷ νὰ λάβῃ θέσῃ στὰ χέρια τοῦ φτωχοῦ καὶ τοῦ πιὸ ἀμόρφωτου ἀγρότη, ἀνάμεσα στὰ ἐργαλεῖα του καὶ τὰ ἐργατικά του, στὴν ὑπηρεσία κι' αὐτὸ τῆς ἀνυψώσεως τῆς θέσεως τοῦ ἀγροτικοῦ μας πληθυσμοῦ.

* *

Ὁ λαὸς διψᾷ γιὰ συζήτηση, θέλει τὴ μόρφωση. Νοιώθει βαθεῖα τί σημασία ἔχει ἡ γνώση. Ὅσοι, ἀπὸ διάφορους λόγους, ἔμειναν ἀμόρφωτοι μὲ λίγα γράμματα ἐνῶ κατὰ βάθος ἦταν ἄνθρωποι γιὰ μόρφωση, στὴ μελέτη καὶ στὴ δράση βρίσκουν τὸ ξεκούρασμά τους. Πολλοὶ τέτοιοι ὑπάρχουν μέσα στὸν ἀγροτικὸ μας λαό. Κι' αὐτοὺς θὰ μᾶς εἶναι ἐξαιρετικὰ πολύτιμο ἂν μπορούσαμε νὰ τοὺς χρησιμοποιήσουμε στὸ μεγάλο συνεταιριστικὸ ἔργο. Μὰ θέλουν βιβλία ἀπλᾶ πὺ νὰ μιλοῦν ἀμέσως στὴ ψυχὴ τους χωρὶς νὰ τοὺς κουράζουν. Πόσο εὐτυχεῖς θάμαστε ἂν τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ μπορέσῃ νὰ τοὺς χρησιμεύσῃ καὶ νὰ τοὺς βοηθήσῃ ὥστε νὰ στρέψουν τὴ δράση τους στὸ μεγάλο συνεταιριστικὸ ἔργο ἢ νὰ διαμορφώσουν καὶ νὰ κατευθύνουν καλλίτερα καὶ πιὸ καρποφόρα τὴ δράση τους ἐκεῖνη πὺ τυχὸν ἔχουν ἀρχίσει! Τότε ἀσφαλῶς θὰ μπορούσαμε νὰ ἐλπίζουμε σὲ κάτι καλλίτερο γιὰ τὸ τόπο μας.

* *

Σήμερα ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη τῆς χώρας μας, παντοῦ ὑπάρχουν καὶ δραοῦν Συνεταιρισμοὶ μὲ διάφορο τόνο στὰ διάφορα μέρη. Τοῦτο ὅμως δὲν θὰ πῆ ὅτι εἶναι περιττὴ κάθε προπαγάνδα θεωρητικὴ. Γιατὶ τὸ κάθε τι ἀπὸ τὴν ἡμέρα πὺ θὰ παύσῃ νὰ εἶναι μιὰ ἀπλῆ προσπάθεια μὲ ἀποστολικὸ χαρακτῆρα καὶ θὰ γίνῃ ἓνα σύστημα, ἓνα καθεστῶς, ἔχει ἀκόμα μεγαλύτερη ἀνάγκη ἀπὸ ὀρθὴ καθοδήγηση γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸ

παλμό και τὸν ἐνθουσιασμό του, τὶς ἀνώτερες του κατευθύνσεις καὶ καταλήξει σὲ κάτι τὸ πολὺ πεζό, τὸ πολὺ ὑλικὸ καὶ τὸ στενὰ ὑπολογισμένο. Καὶ ἡ συνεταιριστικὴ μας κίνηση ἂν θέλη νὰ ἔχη ἀπαιτήσεις στὴ διάρκεια τοῦ χρόνου, ὀφείλει νὰ θερμαίνεται ἀπὸ τὸν παλμό καὶ τὸν ἐνθουσιασμό τῶν πρώτων ἀποστολικῶν χρόνων της. Ἄς προσέξουμε λοιπὸν ὅλοι μας νὰ διατηρήσουμε τὸ χαρακτῆρα τῆς κινήσεως στὸ ἐπίπεδο πού τὶς ἀνήκει σὰν μιὰ κίνηση μὲ πνεῦμα καὶ δύναμη καὶ ὄχι σὰν μιὰ κίνηση στενὰ ὑλική.

*
* *

Τὸ βιβλίον αὐτὸ δημοσιεύτηκε, στὴ πρώτη του μορφή, σὲ σειρά ἀρθρῶν στὸ ἐκλαϊκευτικὸ περιοδικὸ «Ἀγροτικὸς Κόσμος τῆς Ἑλλάδος», πού βγαίνει, πλούσιο σὲ περιεχόμενα, κάθε μῆνα στὴν Ἀθήνα καὶ κυκλοφορεῖ σὲ ὅλη τὴ χώρα μας. Κομμάτια του δημοσιεύτηκαν ἐπίσης στὸ «Δελτίον τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Λέσβου». Ἔτσι τὸ ἔχουν διαβάσει κομματιαστὰ πολλὲς χιλιάδες ἀγρότες. Τώρα διωρθωμένο ὅπως πρέπη κυκλοφορεῖ σὲ ἰδιαίτερο τεῦχος μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς κάτι ἔχει νὰ προσφέρει καὶ αὐτό, ἀπὸ ἐκλαϊκευτικῆς ὅμως πλευρᾶς, στὴν ἑλληνικὴ συνεταιριστικὴ βιβλιογραφία πού στολίζεται μὲ τὰ ἔργα πού ἀπαριθμοῦμε στὸ τέλος τοῦ βιβλίου κάτω ἀπὸ τὸν τίτλον: «Συνεταιριστικὰ βιβλία τυπωμένα στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα».

*
* *

Ὅπως σημειώσαμε σὲ προηγούμενη παράγραφο, σκοπὸς τοῦ μικροῦ αὐτοῦ βιβλίου εἶναι νὰ χαράξῃ στὸ νοῦ καὶ στὴ καρδιὰ τοῦ ἀναγνώστη μιὰ σωστὴ **ἐντύπωση** σχετικὰ μὲ τὸ τί εἶναι Συνεταιρισμός, ποιὸς σκοποὺς ἔχει, πῶς ἐργάζεται καὶ γενικὰ σκοπὸς του εἶναι νὰ δημιουργήσῃ ὅσο τὸ δυνατό «συνεταιριστικὴ συνείδηση». Αὐτὸ ὅμως δὲν φτάνει. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Συνεταιρισμοὺς μας πού ὑπάρχουν σήμερον, οἱ νέοι πού κάθε μέρον ἰδρύνονται καὶ ἐκεῖνοι πού στὸ μέλλον θὰ ἰδρυνθοῦν ἔχουν στ' ἀλήθεια ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα **πρακτικὸ ὁδηγόν**, ἓνα βιβλίον ἐκλαϊκευτικόν, στὸ ὁποῖον θὰ μπορούν νὰ βρῶσιν πρόχειρον καὶ σωστὴ καθοδήγησιν τὰ συμβούλια, οἱ συνεταιῖροι

καὶ ὁ κάθε ἀγρότης γιὰ ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ τὸ Συνεταιρισμὸ
ζητήματα.

Τὴν ἔλλειψη αὐτὴ ἴσως νὰ ἱκανοποιήσουμε σὲ λίγο, ἂν ἔρ-
θουν βολικὰ τὰ πράγματα, καὶ ἂν μᾶς τὸ ἐπιτρέψουν οἱ φτω-
χειές μας γνώσεις.

Ἔτσι θὰ κυκλοφορήσουν πρακτικὰ βιβλία **διοικητικῆς**
γιὰ κάθε ἓνα εἶδος τῶν Συνεταιρισμῶν—τοὺς πιστωτικούς, τοὺς
πωλήσεως, τοὺς προμηθευτικούς καὶ καταναλωτικούς καὶ τοὺς
κυριωτέρους ἄλλους Συνεταιρισμοὺς—ὥστε νὰ δημιουργηθῇ
σιγὰ-σιγὰ μιὰ πρακτικὴ συνεταιριστικὴ βιβλιοθήκη ποὺ θὰ μπο-
ρεῖ νὰ δίνῃ πάνω στὸ κάθε συνεταιριστικὸ ζήτημα καθοδήγη-
ση, σύμφωνη μὲ τὴ θεωρία, τὴ νομοθεσία καὶ τὸ καταστάλα-
γμα τῆς πείρας ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν πολύχρονη δράση καὶ τὴ
συνεχῆ ἐξέλιξη τῶν Συνεταιρισμῶν μας στὶς διάφορες περιφέ-
ρειες, τὴν ὁποία εἶχα τὴν τύχη νὰ παρακολουθῆσω τρία ὀλό-
κληρα χρόνια ἀπὸ τὴ κεντρικὴ σκοπιὰ τῆς Συνομοσπονδίας
Συνεταιρισμῶν.

ΟΙ ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

1. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ, ΠΟΙΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΕΧΕΙ ΚΑΙ ΠΩΣ ΙΔΡΥΕΤΑΙ. ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.

Ὁ Lammenpää με τις γραμμές τις ἀκόλουθης ιστορίας του μᾶς δίδει νὰ νοιώσουμε τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας πού εἶναι παλαιὸ ὅσο καὶ ὁ κόσμος.

«Ένας ἄνθρωπος ταξίδευε μέσα στὰ βουνά, καὶ ἔφθασε σὲ ἓνα τόπο ὅπου ἓνας μεγάλος βράχος εἶχε κυλίσει πάνω στὸ δρόμο καὶ τὸν ἔφραζε ὀλόκληρο. Καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ δρόμο δὲν ὑπῆρχε τόπος γιὰ πέρασμα οὔτε δεξιὰ οὔτε ἀριστερά. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν αὐτὸς βλέποντας ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ συνεχίση τὸ ταξεῖδι του ἐξ αἰτίας τοῦ βράχου προσεπάθησε νὰ τὸν μετακινήσῃ γιὰ νὰ ἀνοίξῃ πέρασμα. Κουράστηκε πολὺ σὲ αὐτὴ τὴ δουλειὰ καὶ ὅλες του οἱ προσπάθειες πῆγαν μάταιες.

Βλέποντας αὐτό, κάθησε γεμᾶτος θλίψη καὶ εἶπε : Τί θὰ γίνω ὅταν ἡ νύχτα θὰ φτάσῃ καὶ θὰ μὲ βρῆ μέσα σὲ αὐτὴ τὴ μοναξιὰ χωρὶς τροφή, χωρὶς προφυλακτήριο, χωρὶς καμμιά ὑπεράσπιση, τὴν ὥρα πού τὰ ἄγρια θηρία βγαίνουν γιὰ νὰ ἀναζητήσουν τὴ λεία τους ;

Καὶ ὅπως ἦταν ἀπορροφημένος μέσα σ' αὐτὴ τὴ σκέψη ἓνας ἄλλος ταξιδιώτης ἔφτασε καὶ ἀφοῦ ἔκανε καὶ αὐτὸς ὅτι καὶ ὁ πρῶτος καὶ ἀφοῦ βρῆκε ἀδύνατο νὰ κινήσῃ τὴ πέτρα κάθησε σιωπηλὸς καὶ χαμήλωσε τὸ κεφάλι. Καὶ ὕστερα ἀπὸ αὐτὸν ἦλθαν πολλοὶ ἄλλοι καὶ κανένας δὲν

μπόρεσε νὰ κινήσει τὸ βράχο, κι' ὁ φόβος σ' ὄλους ἦτάν
μεγάλος.

Τέλος ἓνας ἀπ' αὐτοὺς εἶπε στοὺς ἄλλους : 'Αδέλ-
φια μου αὐτὸ πὺ κανέννας ἀπὸ μᾶς δὲν μπόρεσε νὰ
κάνη μόνος, ποιὸς ξαίρει ἂν δὲν θὰ τὸ κατορθώσουμε
ὄλοι μαζί ; Καὶ σηκώθηκαν κι' ὄλοι μαζί ἔσπρωξαν τὸ
βράχο πὺ ὑπεχώρησε καὶ ἀκολούθησαν τὸ δρόμο τους ἐν
εἰρήνῃ.

Ἐο ταξειδιώτης εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Τὸ ταξειῖδι εἶναι
ἡ ζωὴ. Ἐο βράχος εἶναι οἱ μιζέριες πὺ συναντοῦμε σὲ
κάθε βῆμα στὸ δρόμο.

Κανέννας ἄνθρωπος δὲν θὰ ἐγνώριζε νὰ ἀνασηκώση
μόνος του αὐτὸ τὸ βράχο, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐκανόνισε τὸ
βάρος κατὰ τρόπο ὡστε νὰ μὴ σταματοῦν ποτὲ αὐτοὶ πὺ
ταξειδεύουν μαζί».

*
* *

Σὲ ὄλες τις ἐποχὲς εἶχε ἀναγνωρισθῆ ὅτι ἡ Ἐνωση
φέρνει δύναμη. Καὶ στίς παλαιότερες κοινωνίες πάντα
ὑπῆρχε ἡ συνεργασία τῶν ἀτόμων μεταξύ τους κάτω ἀπὸ
διάφορες μορφές.

Ἐο παλαιὸς μῦθος μὲ τις βέργες πὺ ἐνωμένες δὲν
μπορεῖ νὰ τις σπάση καὶ ὁ πιὸ χειροδύναμος, στή κοινω-
νία μας πῆρε μεγάλη πρακτικὴ ἐφαρμογή. Στή σημερινὴ
κοινωνία ἡ Ἐνωση κυριαρχεῖ. Ἐπάρχουν πραγματικὰ
διαφόρων εἰδῶν Ἐνώσεις.

Οἱ ἐργάτες, οἱ καταστηματάρχες, οἱ ὑπάλληλοι, οἱ βιο-
μήχανοι κλπ. κάνουν σωματεῖα γιὰ νὰ φροντίσουν καὶ νὰ
ὑπερασπίσουν τὰ συμφέροντά τους. Οἱ ἐπιστήμονες κά-
νουν πάλι σωματεῖα γιὰ νὰ διαδώσουν καὶ νὰ ἀναπτύ-
ξουν τὴν ἐπιστήμη τους κλπ. Ἐο αὐτὰ τὰ σωματεῖα
δὲν ἔχουν σκοπὸ οἰκονομικό. Σ' αὐτὰ τὰ σωματεῖα πολλὰ
ἄτομα ἐνώνουν τις δυνάμεις, τις προσπάθειες, τις γνώσεις
καὶ τις ἐνέργειές τους γιὰ νὰ ἐπιτύχουν ἓνα σκοπὸ πὺ
ἐπιδιώκουν, ὄχι ὄμως οἰκονομικό. Πρόκειται γιὰ τὰ διά-
φορα σωματεῖα πὺ ἔχουν σκοποὺς ἐπαγγελματικούς,

μορφωτικούς, φιλανθρωπικούς, αλληλοβοηθητικούς κλπ.

Υπάρχουν πάλιν οί Ένώσεις εκείνες πού πολλοί ένώνουν τίσ δυνάμεις τους, τίσ ένέργειές τους, τίσ γνώσεις τους, τίσ προσπάθειές τους και τὰ λεφτά τους για νά έπιτύχουν ένα σκοπό οίκονομικό. Τέτοιες ένώσεις είναι οί διάφορες έμπορικές έταιρείες, οί άνώνυμες έταιρείες κλπ.

Και οί Συνεταιρισμοί έχουν κυρίως οίκονομικό σκοπό. Άλλά ό Συνεταιρισμός διαφέρει από όλες τίσ κάθε είδους μέ οίκονομικό σκοπό ένώσεις.

Και νά πώς: Η συμφωνία πού κάνουν οί έμποροι και γενικά οί έπιχειρηματίες όταν κάνουν μιá έταιρεία, είναι όλως διόλου διαφορετική από τή συμφωνία πού κάνουν μεταξύ τους εκείνοι πού ιδρύουν τόν Συνεταιρισμό. Οί έπιχειρηματίες όταν αποφασίζουν νά κάνουν μιá έταιρεία σκοπό έχουν τόν κέρδος από εκείνους πού θά είναι πελάτες τής έταιρείας. Οί έπιχειρηματίες δηλαδή βάζουν κάτω τὰ κεφάλαια τους και τήν έργασία τους και άνοίγουν μιá «δουλειά», μιá έπιχείρηση μέ σκοπό νά βγάλουν ένα κέρδος από τούς πελάτες τους, γιατί στήν κάθε έταιρεία άλλοι είναι οί έπιχειρηματίες και άλλοι είναι οί πελάτες.

Στό Συνεταιρισμό όμως συμβαίνει τόν αντίθετο. Ο Συνεταιρισμός δέν είναι μιá έταιρεία πού έχει σκοπό νά βγάλη κέρδος από τούς πελάτες του γιατί στό Συνεταιρισμό πελάτες και έπιχειρηματίες είναι τὰ ίδια πρόσωπα, όλοι εκείνοι πού είναι μέλη στό Συνεταιρισμό. Όταν οί άγρότες ιδρύουν τόν Συνεταιρισμό κάνουν μιá συμφωνία ότι αύτοί θά είναι οί πελάτες τού Συνεταιρισμού τους. Δηλαδή αύτοί θά δανείζονται από τόν Συνεταιρισμό. Αύτοί θά αγοράζουν από τόν Συνεταιρισμό τὰ είδη πού αύτός προμηθεύεται για λογαριασμό τους. Αύτοί θά προμηθεύουν στό Συνεταιρισμό τὰ είδη πού αύτός θά πωλή σαν έμπορος για λογαριασμό τους. Ο Συνεταιρισμός ώστε δέν συνεργάζεται, δέν έχει πελάτες, παρά μόνο τὰ μέλη του, τούς ίδιους τούς συνεταίρους του.

Αύτή είναι ή σπουδαία βάση τού Συνεταιρισμού, πού τόν διακρίνει από όλες τίσ άλλες έταιρείες. Ότι δηλαδή

πελάτες του Συνεταιρισμού είναι οί ίδιοι οί επιχειρηματίες καί συνεπώς ό Συνεταιρισμός δέν έχει σκοπό νά βγάλουν κέρδος δυό-τρεις άνθρωποι είς βάρος τών άλλων, αλλά σκοπό έχει νά υποβοηθήση τά μέλη του στη δουλειά τους δίνοντας στο ένα τή δύναμη όλων τών άλλων συνεταιίρων. Τό πώς γίνεται τούτο θά τό δούμε παρακάτω.

*
* *

“Ο Συνεταιρισμός είναι αποτέλεσμα τής ανάγκης. “Όταν δέν υπάρχει αυτή, όταν δέν υπάρχει καί ή έκμετάλλευση ό Συνεταιρισμός δέν μπορεί νά γίνη καί νά προοδέψη, γιατί δέν έχει ποϋ νά έξυπηρετήση τά μέλη του.

“Όταν ό κάθε χωρικός έχει χρήματα άρκετά ώστε νά μήν έχει ανάγκην νά καταφύγη σέ τρίτον νά δανεισθῆ, βέβαια δέν έχει κανένα συμφέρον νά μπῆ στο πιστωτικό Συνεταιρισμό. Γιατί ποϋ θά τόν έξυπηρετήση ό πιστωτικός Συνεταιρισμός; Άκριβώς στο νά βρῆ τά λεφτά ποϋ έχει ανάγκη μέ τούς καλλιτέρους ὄρους καί νά τόν προφυλάξη ἔτσι από τήν έκμετάλλευση ποϋ θά γινόταν είς βάρος του άν δέν υπῆρχε ό Συνεταιρισμός. Άλλά άφοϋ δέν έχει ανάγκη από λεφτά, άφοϋ δέν έχει ποτε σκοπό νά ζητήση δάνειο, ποϋ θά χρησιμοποιήση τόν πιστωτικό Συνεταιρισμό;

Ἐπίσης όταν ή κατάσταση είναι τέτοια ποϋ για διάφορους λόγους τά προϊόντα πουλιούνται σέ πολύ ύψηλές τιμές καί υπάρχει πάντα ζήτηση, ό άγρότης δέν αισθάνεται καί πάλι τήν ανάγκη νά συνεταιρισθῆ για νά διαθέση καλλίτερα τά προϊόντα του. Δέν λέμε ὅμως ότι δέν υπάρχει ανάγκη του Συνεταιρισμού στην περίπτωση αυτή αλλά ότι ό άγρότης δέν αισθάνεται τήν ανάγκη του Συνεταιρισμού.

Βέβαια θά εϋχόμαστε νά υπάρχη πλοϋτος καί εϋτυχία, νά μήν υπάρχη καθόλου έκμετάλλευση (κάτω από τις διάφορές της μορφές) ή καί νά μήν γίνεται αισθητή καί ἄς μήν υπῆρχαν Συνεταιρισμοί. Άλλά ή φτώχεια καί ή ανάγκη καί ή έκμετάλλευση είναι άνέκαθεν ένωμένη

μέ τήν ἀνθρώπινη ζωή. "Ετσι ἡ ζωή εἶναι ἕνας συνεχῆς ἀγῶνας τῶν ἀτόμων γιά μιὰ καλλίτερη μέρα. Καί στόν ἀγῶνα αὐτόν ὁ Συνεταιρισμός εἶναι τὸ μέσο τὸ πιὸ δυνατό, τὸ πιὸ ἠθικό καί τὸ πιὸ ἀποτελεσματικό στά χέρια τῶν ἀνθρώπων ποῦ εἰρηνικά δημιουργεῖ μέ τήν μεγάλη δύναμη τῆς αὐτοβοήθειας καί τῆς εὐθύνης μιὰ καλλίτερη αὐριο στή κοινωνία μας.

*
* *

Ἡ συνεργασία ἢ ἀδιάκοπη τῶν συνεταίρων μέ τὸ Συνεταιρισμό εἶναι ἐκείνη ποῦ γεννᾷ τὴ δύναμη, μέ τήν ὁποία ὁ Συνεταιρισμός βοηθᾷ τὸ κάθε μέλος του. "Αν μιὰ στιγμή ἢ συνεργασία αὐτὴ σταματήσῃ χάνονται καί οἱ ὠφέλειες ποῦ φέρνει ὁ Συνεταιρισμός.

Τὸ Συνεταιρισμό μποροῦν νὰ τὸν χρησιμοποιήσουν τὰ ἄτομα εἴτε ὡς παραγωγοὶ εἴτε ὡς καταναλωταὶ δηλαδή εἴτε γιά νὰ προμηθεύονται τὰ εἶδη ποῦ τοὺς χρειάζονται στό σπίτι καί στή καλλιέργειά τους εἴτε γιά νὰ πουλοῦν τὰ προϊόντα τους ἢ νὰ παίρνουν δάνειο κ. ο. κ.

Συνεταιρισμοὺς μποροῦν νὰ κάνουν οἱ ἀγρότες. π.χ.

1) "Όταν θέλουν νὰ προμηθευτοῦν τὰ λεφτὰ ποῦ τοὺς χρειάζονται τὸν καιρὸ ποῦ τὰ ἔχουν ἀνάγκη καί μέ τόκο χαμηλό.

2) "Όταν θέλουν νὰ προμηθευτοῦν τὰ εἶδη ποῦ τοὺς χρειάζονται στή καλλιέργειά τους (λιπάσματα, σπόρους, φάρμακα, ἐργαλεῖα, ζῶα κλπ).

3) "Όταν θέλουν νὰ προμηθευτοῦν τὰ εἶδη ποῦ τοὺς χρειάζονται γιά τὸ σπιτικό τους (λάδι, ὄσπρια, ζυμαρικά κλπ).

4) "Όταν θέλουν νὰ πουλήσουν τὰ προϊόντα τους (ἐληές, κίτρα, σταφίδα, καπνά, κουκούλια, στάρι, βαμβάκι κλπ).

5) "Όταν θέλουν νὰ κατεργαστοῦν τὰ προϊόντα τους (ἐληές, γάλα, σταφίδα, σταφύλια κλπ).

Ὀλοφάνερο εἶναι ὅτι ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες καί τίς περιστάσεις μποροῦν νὰ γίνουν Συνεταιρισμοὶ ποῦ νὰ

ἔχουν ἄλλους σκοπούς ἢ καὶ πολλοὺς μαζί σκοπούς. Αὐτὸ θὰ κανονιστῇ ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες τῶν ἀγροτῶν καὶ τῆ κατάστασι τῆ δικῆ τους καὶ τῆ παραγωγῆς τους.

Γιὰ τὴν κάθε μιὰ δουλειὰ τῶν Συνεταιρισμῶν θὰ μιλήσουμε χωριστὰ πιὸ κάτω.

*
* *

Γιὰ νὰ ἰδρυθῇ ἓνας Συνεταιρισμὸς ἀπαραίτητο εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ θέλουν νὰ καλλιτερέψουν τὴ θέση τους χρησιμοποιοῦντας τὴ δύναμη ποὺ γεννιέται ἀπὸ τὸ Συνεταιρισμὸ, νὰ ἔχουν μελετήσῃ καλὰ τὴν κατάστασι, καὶ νὰ ἔχουν βρῇ ὅτι μπορεῖ πραγματικὰ ὁ Συνεταιρισμὸς νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Καὶ ἀκόμα νὰ εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ νικήσουν. Δὲν εἶναι βέβαια ἀνάγκη νὰ γράψουμε ὅτι ὅσο πιὸ πολλοὶ εἶναι γραμμένοι στὸ Συνεταιρισμὸ τόσο πιὸ μεγάλη εἶναι ἡ δύναμη του καὶ τόσο πιὸ μεγάλη ὠφέλεια ἔχουν τὰ μέλη του. Ἀκόμα δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ποῦμε ὅτι ὅταν στὸ χωριὸ ὑπάρχει ἄλλος Συνεταιρισμὸς εἶναι πολὺ καλλίτερο νὰ μπαίνουν στὸ Συνεταιρισμὸ καὶ οἱ μὴ συνεταιρισμένοι παρὰ νὰ γίνεται καινούργιος Συνεταιρισμὸς. Σὲ κάθε χωριό, ὅπως ἔγραφε καὶ ὁ μακαρίτης ὁ Μιχόπουλος ποὺ εἶχε δουλέψῃ χρόνια καὶ χρόνια γιὰ τοὺς Συνεταιρισμοὺς, πρέπει νὰ εἶναι ἓνας Συνεταιρισμὸς. Πρῶτα-πρῶτα γιατί ὅπως εἶπαμε παραπάνω ὁ μεγάλος Συνεταιρισμὸς ἔχει καὶ μεγάλη δύναμη. Δεύτερο γιατί πολλοὶ Συνεταιρισμοὶ θέλουν πολλὰ ἔξοδα (ὑπαλλήλους, γραφεῖα, βιβλία κλπ.) Τρίτο γιατί δύσκολα βρίσκονται μέσα σὲ ἓνα χωριὸ πολλοὶ ποὺ νὰ μποροῦν νὰ διοικήσουν τὸ Συνεταιρισμὸ. Γι' αὐτὴ τὴν δουλειὰ θὰ εἶναι ἄξιοι πέντε-δέκα ἄνθρωποι, ὅσοι δηλαδὴ χρειάζονται νὰ ὑπάρχουν γιὰ ἓνα Συνεταιρισμὸ. Κι' ὕστερα (γιατὶ νὰ τὸ κρύψουμε;) ἀρκετὰ μᾶς ἔχει καταστρέψῃ ἢ φαγωμάρα μας κι' ἢ κακότυχη κουτοπονηροσύνη. Εἶναι καλλίτερο καὶ γιὰ ὅλους συμφέρο νὰ εἶναι περισσότεροι ἑνωμένοι.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἀποφασίσουν οἱ ἀγρότες νὰ κάνουν τὸ Συνεταιρισμὸ, πρέπει νὰ μαζευτοῦν μιὰ μέρα ὅλοι μαζί

για να τον ιδρύσουν και να υπογράψουν το καταστατικό του σύμφωνα με τις οδηγίες που θα τους δώσει η 'Αγροτική Τράπεζα. Για την ίδρυση των Συνεταιρισμών, στα έντυπα υποδείγματα καταστατικών που έχει κάνει η 'Υπηρεσία Συνεταιρισμών, υπάρχουν αρκετές οδηγίες που πρέπει να τις διαβάσουν προηγουμένως εκείνοι που θα ιδρύσουν το Συνεταιρισμό. Γι' αυτό και δεν γράφουμε εδώ τίποτα το σχετικό με αυτό το ζήτημα.

'Αλλά τί είναι καταστατικό;

Το καταστατικό είναι ένα συμβόλαιο που κάνουν μεταξύ τους αυτοί που ιδρύουν το Συνεταιρισμό. 'Υπάρχει ο νόμος για τους Συνεταιρισμούς που ορίζει πώς ιδρύεται, πώς διοικείται και γενικά πώς εργάζεται ο Συνεταιρισμός. 'Αλλά ο νόμος έχει τις γενικές διατάξεις μονάχα. Αυτοί που θα κάνουν το Συνεταιρισμό θα καθορίσουν με το καταστατικό, χωρίς να βγαίνουν έξω από τα όρια που τους βάζει ο νόμος, λεπτομερώς το πώς θα εργάζεται ο Συνεταιρισμός. 'Αλλά θα καθορίσουν και άλλα σπουδαία ζητήματα π. χ. το όνομα του Συνεταιρισμού, την έδρα του, το σκοπό του Συνεταιρισμού, το τρόπο με τον οποίο κανείς θα εγγράφεται στο Συνεταιρισμό και θα φεύγει απ' αυτόν, τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των συνεταίρων, το ζήτημα του πώς διοικείται ο Συνεταιρισμός, το πώς γίνονται τα κεφάλαιά του, πώς ενεργεί ο Συνεταιρισμός στις διάφορες εργασίες, πώς κρατιούνται οι λογαριασμοί του Συνεταιρισμού, πώς μοιράζονται τα κέρδη και οι ζημιές και γενικά κάθε ζήτημα που ενδιαφέρει το Συνεταιρισμό. Για τό καθένα απ' αυτά, ανάλογα με την σπουδαιότητα του, θα μιλήσουμε χωριστά παρακάτω.

Το καταστατικό πρέπει να το υπογράψουν τουλάχιστον 7 πρόσωπα. "Αν όμως στο ίδιο μέρος υπάρχει άλλος Συνεταιρισμός που έχει τον ίδιο σκοπό με αυτόν που γίνεται, τότε το καταστατικό του νέου Συνεταιρισμού πρέπει να το υπογράψουν 25 τουλάχιστον πρόσωπα.

'Από τότε που το καταστατικό θα έγκριθη από την

Ε. Σ. Σ. Ε. ό Συνεταιρισμός γεννιέται επίσημα και θα κάνει άμέσως έκλογές για να βγάλει συμβούλια και να αρχίση τις δουλειές του.

Τό καταστατικό τροποποιείται από τή Γενική Συνέλευση τών συνεταίρων και κάθε τροποποίηση έγκρίνεται από τήν Ε. Σ. Σ. Ε.

2. Η ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ.

Έκείνος που δεν γράφηκε στο Συνεταιρισμό από τήν ίδρυση του μπορεί να γίνη άργότερα μέλος. Για να γίνη κανείς μέλος του Συνεταιρισμού πρέπει να υποβάλλη σχετική αίτηση. Τό Διοικητικό Συμβούλιο τότε θα αποφασίση αν θα έπιτρέψη στον αγρότη να γίνη ή όχι μέλος του Συνεταιρισμού. Ποιό είναι τό καθήκον του Διοικητικού Συμβουλίου; Τί θα λάβη υπ' όψιν του τό Διοικητικό Συμβούλιο για να δεχθῆ ή να μήν δεχθῆ εκείνον που υποβάλλει τήν αίτησι; τό καθήκον του είναι να εξετάση αν είναι άξιος να γίνη συνεταίρος. "Αν δηλαδή είναι τίμιος και δουλευτής αγρότης, αν είναι προοδευτικός και τακτικός στις συναλλαγές του, αν είναι άνοιχτομάτης μα όχι και ζιζάνιο και γενικά όλη τή ποιοτική του θέση. "Ακόμα θα εξετάση αν ό αγρότης θέλει να γίνη συνεταίρος με τήν πραγματική διάθεση να ώφεληθῆ από τό Συνεταιρισμό με τή συνεργασία του με αυτόν. "Αν ό συνεταίρος δεν φαίνεται να έχη τέτοια διάθεση τότε δεν πρέπει να γίνη δεκτός. Αυτά όλα πρέπει να τα εξετάση τό Διοικητικό Συμβούλιο σαν καλός νοικοκύρης για τό συμφέρον του Συνεταιρισμού και τό δικό του. "Αν τό Συμβούλιο κρίνη ότι ό αγρότης που υπέβαλε αίτηση δεν πρέπει να γίνη συνεταίρος τότε θα φέρη τήν αίτηση στη πρώτη Γενική Συνέλευση που θα γίνη, για να αποφασίση αυτή. "Όπως δε λέγει ό νόμος αν τό Διοικητικό Συμβούλιο παραλείψη τό καθήκον του αυτό τότε ό αγρότης μπορεί μόνος του να υποβάλλη στη

Συνέλευση τήν αίτηση, ή όποία και ύποχρεούται τότε νά άποφασίση πρίν άπό κάθε άλλο θέμα.

Όταν είτε άπό τό Διοικήτικο Συμβούλιο είτε άπό τή Γενική Συνέλευση έγκριθῆ ή έγγραφή στό Συνεταιρισμό, ό αίτῶν γίνεται συνεταῖρος καταβάλλοντας τή συνεταιρική του μερίδα και τά δικαιώματα έγγραφῆς. Άπό τότε έχει όλα σχεδόν τά καθήκοντα και δικαιώματα πού έχουν και οί παλαιοί συνεταῖροι.

Είδαμε λοιπόν τόν τρόπο μέ τόν όποιο μπορεί κανείς νά γίνῃ μέλος Συνεταιρισμοῦ. Είτε μπορεί νά εἶναι άπό τούς ιδρυτάς (δηλαδή αὐτός μαζί μέ άλλους νά ίδρυσε τό Συνεταιρισμό) είτε μπορεί νά γραφῆ άργότερα σ' αὐτόν.

Άλλά γιά νά γίνῃ κανείς συνεταῖρος πρέπει έκτός άπό τή θέληση τοῦ Συνεταιρισμοῦ και τή δική του νά ἔχη και μερικά άλλα προσόντα. Τέτοια προσόντα π. χ. εἶναι :

1) Νά εἶναι τουλάχιστον 18 ἐτῶν.

2) Νά κατοικῆ στό τόπο όπου ἔχει τήν ἔδρα του ὁ Συνεταιρισμός ἢ τουλάχιστο ἂν δέν κατοικῆ ἐκεῖ νά ἔχη ἐκεῖ κτήματα και γενικά άγροτική ιδιοκτησία ἢ γεωργικό κλῆρο.

3) Νά ἔχη ἐλεύθερη τή διαχείριση τῆς περιουσίας του.

4) Νά μὴν εἶναι μέλος άλλου Συνεταιρισμοῦ στήν ἴδια περιφέρεια πού νά ἔχη τόν ἴδιο σκοπό μέ τόν Συνεταιρισμό στόν όποιο γράφεται (π. χ. νά μὴν εἶναι σέ πιστωτικό Συνεταιρισμό και νά γράφεται σέ νέο πάλι πιστωτικό Συνεταιρισμό στήν ἴδια περιφέρεια).

5) Νά μὴν ἔχει ἐπάγγελμα ὅμοιο μέ τό σκοπό πού θά ἔχη ὁ Συνεταιρισμός (π. χ. ἂν ὁ Συνεταιρισμός θά ἔχη ἐλαιοτριβεῖο νά μὴν εἶναι ιδιοκτήτης ἐλαιοτριβεῖου στήν περιφέρεια τοῦ Συνεταιρισμοῦ).

6) Νά ἔχει τά άλλα προσόντα πού θά ὀρίζῃ τό καταστατικό.

7) Νά ὑποβάλλῃ δήλωση στό Συνεταιρισμό ὅτι ἔχει τά προσόντα γιά νά γίνῃ συνεταῖρος και ὅτι γνωρίζει ὅτι

θά εὐθύνεται γιὰ τὸ Συνεταιρισμὸ καὶ ὅτι ἀποδέχεται τὸ καταστατικὸ χωρὶς καμμιά ἐπιφύλαξη.

3. Η ΕΞΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ.

Ἐκεῖνος ποὺ γράφηκε στὸ Συνεταιρισμὸ μπορεῖ καὶ νὰ φύγη ἀπ' αὐτόν. Μὲ τὸ καταστατικὸ μπορεῖ νὰ ὀρι-
σθῇ ὅτι ἐκεῖνος ποὺ γράφεται στὸ Συνεταιρισμὸ εἶναι
ὕποχρεωμένος νὰ μείνῃ ἓνα ὠρισμένο διάστημα ὄχι μεγα-
λύτερο ὅμως ἀπὸ 10 χρόνια.

Ὁ συνεταῖρος βγαίνει ἀπὸ τὸ Συνεταιρισμὸ κατὰ
τρεῖς τρόπους :

1) Ὃταν πεθάνῃ, 2) ὅταν ἀποχωρήσῃ, δηλαδὴ φύγη
μόνος του, 3) ὅταν τὸν διαγράψουν, δηλαδὴ φύγη χωρὶς
τὴ θέληση του.

Ἀποχώρησις. Μὲ τὴ θέληση του μπορεῖ νὰ φύγη ὁ
συνεταῖρος ὅποταν θέλει ἐκτὸς ἂν τὸ καταστατικὸ ἔχει
ὀρίσει ὅτι πρέπει νὰ μείνῃ ὠρισμένο καιρὸ. Τότε μπορεῖ
νὰ φύγη μόνο ὅταν περάσῃ ὁ καιρὸς ποὺ ὀρίζεται. Γιὰ νὰ
φύγη θὰ ὑποβάλλῃ δήλωση στὸ Συνεταιρισμὸ καὶ στὸ
Εἰρηνοδικεῖο, ὅτι θέλει νὰ φύγη ἀπὸ τὸ Συνεταιρισμὸ.
Ἄν κἀνῃ τὴ δήλωση πρὶν 3 μῆνες ἀπὸ τὴ λήξη τῆς χρή-
σεως θὰ φύγη ἀπὸ τὸν Συνεταιρισμὸ στὸ τέλος τοῦ ἴδιου
χρόνου. Μέχρις ὅτου νὰ φύγη ἔχει ὅλα τὰ δικαιώματα.
Φεύγοντας παίρνει ἀπὸ τὸ Συνεταιρισμὸ τὴ μερίδα του
ὅπως θὰ ξεκαθαρίσῃ στὸ τέλος τοῦ χρόνου ποὺ φεύγει.

Διαγραφή. Ὁ συνεταῖρος ὅμως φεύγει ἀπὸ τὸ Συν-
εταιρισμὸ καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, ὅταν δὲν τὸν θέλουν οἱ
ἄλλοι συνεταῖροι ἢ δὲν ἐπιτρέπει ὁ νόμος νὰ εἶναι μέλος
τοῦ Συνεταιρισμοῦ.

Περιπτώσεις ποὺ ὁ συνεταῖρος διαγράφεται ὑποχρεω-
τικὰ εἶναι π. χ. :

1) Ὃταν ἔχασε τὰ προσόντα ποὺ πρέπει νὰ εἶχε
γιὰ νὰ γίνῃ συνεταῖρος (π. χ. δὲν κατοικεῖ πιά στὴν
ἔδρα τοῦ Συνεταιρισμοῦ, δὲν ἔχει σ' αὐτὴ περιουσία, ἔ-

παυσε να εξασκή τὸ ἐπάγγελμα τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ ἔχουν τὰ μέλη τοῦ Συνεταιρισμοῦ κλπ.).

2) Ἐάν καταδικάστηκε γιὰ πράξεις ποὺ προβλέπουν τὰ ἄρθρα 82, 83, 84 τοῦ νόμου 602 περί Συνεταιρισμῶν ἢ γιὰ κακούργημα ἢ γιὰ πλημέλημα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἀναφέρονται στὰ ἄρθρα 22 καὶ 24 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου.

3) Μὲ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ καὶ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου διαγράφεται συνεταῖρος ποὺ ἀσκεῖ ἐπιχείρηση ἴδια μὲ τὸ σκοπὸ ποὺ ἐπιδιώκει ὁ Συνεταιρισμός, καθυστερεῖ στὸ Συνεταιρισμὸ εἰσφορά ἢ ἄλλη ὀφειλὴ γιὰ τὴν ὁποία τοῦ ἔχει γίνει ἀγωγή.

Μόλις ληφθῆ ἡ ἀπόφαση τῆς διαγραφῆς πρέπει νὰ τοῦ γνωστοποιηθῆ μὲ συστημένο γράμμα ἢ μὲ δικαστικὸ κλητῆρα. Ἀπὸ τότε ποὺ τοῦ στάλθηκε παύει νὰ εἶναι συνεταῖρος. Φεύγοντας παίρνει τὴ μερίδα του, ὅπως ἐκκαθαρίζεται στὸ τέλος τοῦ περασμένου χρόνου.

4. Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΣΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ. Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΚΗ ΜΕΡΙΔΑ.

Βάση τοῦ Συνεταιρισμοῦ εἶναι πρῶτα τὰ πρόσωπα τῶν συνεταίρων, ἡ ἀδιάκοπη συνεργασία τους μὲ τὸ Συνεταιρισμὸ καὶ ἡ ἀλληλέγγυος εὐθύνη καὶ ἔπειτα τὰ κεφάλαιά του.

Ἐκεῖνοι ποὺ κάνουν τὸ Συνεταιρισμὸ εἶναι πάντα φτωχοὶ κι' ἀδύναμοι κι' ὅμως βλέπουμε ὅτι ὅλοι τοὺς ἐμπιστεύονται. Ποιὰ λοιπὸν εἶναι ἡ δύναμη ποὺ κάνει ἀξιόπιστο τὸ Συνεταιρισμὸ. Τὸν Συνεταιρισμὸ τὸν κάνει ἀξιόπιστο ἡ βάση ἀπάνω στὴν ὁποία στηρίζεται: «ὅλοι γιὰ τὸν καθένα κι' ὁ καθένας γιὰ ὅλους». Στὸ Συνεταιρισμὸ ὁ κάθε συνεταῖρος ἔχει ἐγγυητὰς ὅλους ἐκείνους ποὺ εἶναι μέλη τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Ὁ καθένας ποὺ εἶναι στὸ Συνεταιρισμὸ εἶναι ἐγγυητῆς γιὰ τὰ ἄλλα μέλη τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Ἡ ἐγγύηση αὐτή, ἡ εὐθύνη ποὺ ἔχει ὁ ἕνας συνε-

ταῖρος γιὰ τὸν ἄλλο ὀνομάζεται «ἀλληλέγγυος εὐθύνη».

Στὰ καταστατικὰ τῶν Συνεταιρισμῶν βλέπουμε ὅτι ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ τάδε χωριοῦ εἶναι περιορισμένης εὐθύνης καὶ ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ ἄλλου χωριοῦ εἶναι ἀπεριορίστου εὐθύνης. Ὁ Συνεταιρισμὸς εἶναι περιορισμένης εὐθύνης θὰ πῆ ὅτι ὁ καθένας συνεταῖρος ποῦ ἐγγυᾶται γιὰ τὸ Συνεταιρισμὸ — γιὰ ὅλους δηλαδή — δίνει ἐγγύηση ὄχι ὅλη του τῆ περιουσία μὰ ἓνα κομμάτι ποῦ τὸ ὀρίζει τὸ καταστατικὸ (π. χ. 100 ἢ 200 ἢ 300 δρ. κλπ.). Ὁ Συνεταιρισμὸς εἶναι ἀπεριορίστου εὐθύνης θὰ πῆ ὅτι ὁ κάθε συνεταῖρος ἐγγυᾶται μὲ ὅλη του τῆ περιουσία γιὰ τοὺς ἄλλους συνεταίρους.

Οἱ ἀγρότες μας ὅμως, ὅπως καὶ κάθε ἄνθρωπος, εἶναι ἀρκετὰ διστακτικοὶ καὶ δὲν πιστεύονται εὐκόλα τὸ διπλανό τους. Τοῦτο μπορεῖ νὰ εἶναι σωστὸ μὰ μέχρι σ' ἓνα σημεῖο καὶ ὄχι γιὰ ὅλους. Γιατὶ ἀλλοίμονο ἂν δὲν πιστευόμαστε τὸ διπλανό μας τῆ στιγμή ποῦ αὐτὸς εἶναι ἄξιος, δουλευτής, τίμιος. Τότε δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ δουλειὰ καὶ ἄς βγάλουμε ἀπὸ τὸ νοῦ μας ὅτι μπορούμε νὰ προοδέψουμε κάποτε. Νὰ προφυλαγόμεσθε τοὺς καλοὺς καὶ ἄξιους αὐτὸ εἶναι κακὸ ποῦ βγαίνει σὲ βάρος ὄλων. Μόνο μὲ τὴν τίμια βοήθεια ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ τὴν ἐγγύηση τῶν συνεταίρων μπορούμε νὰ προοδέψουμε.

Ἡ ἔνωση ποῦ θὰ γίνεταὶ ἀπὸ τὴν συνεργασία τῶν συνεταίρων (ὁ Συνεταιρισμὸς), εἶπαμε ὅτι στηρίζεται στὰ πρόσωπα ἐκείνων ποῦ γίνονται συνεταῖροι καὶ στὴν ἀδιάκοπη συνεργασία τους μὲ τὸ Συνεταιρισμὸ. Ἡ συνεργασία τους αὐτὴ μὲ τὸ Συνεταιρισμὸ καὶ ἡ εὐθύνη ὄλων κάνει ὥστε νὰ τοὺς πιστεύονται ὅλοι καὶ εὐκόλα νὰ συνεργάζονται μαζί τους. Μ' ὅλο ὅμως ποῦ ὁ Συνεταιρισμὸς στηρίζεται στὸ πρόσωπο, ὀλοφάνερο εἶναι ὅτι ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ κεφάλαια, ἄλλος λίγα κι' ἄλλος πολλά, ἀνάλογα μὲ τὸ σκοπὸ του καὶ τὴ δουλειὰ του. Πῶς ὅμως θὰ γίνουν τὰ κεφάλαια αὐτὰ ἀφοῦ εἶπαμε ὅτι οἱ ἀγρότες ποῦ κάνουν τὸ Συνεταιρισμὸ εἶναι φτωχοὶ καὶ ἴσια-ἴσια

κάνουν τὸ Συνεταιρισμὸ γιὰ νὰ καλλιτερέψουν τὴν κατάστασίν τους;

Τὰ κεφάλαια αὐτὰ θὰ γίνουν μὲ τις μερίδες σιγά-σιγά καὶ χωρὶς νὰ ἐπιβαρυνθοῦν πολὺ οἱ συνεταῖροι.

Μὲ τὸ καταστατικὸ ὀρίζεται ἡ ἀξία τῆς συνεταιρικῆς μερίδος καθὼς καὶ τὸ πόσες μερίδες ὑποχρεώνεται νὰ πάρῃ ὁ καθένας γιὰ νὰ γίνουν τὰ κεφάλαια τοῦ Συνεταιρισμοῦ. "Ἄλλοτε ἡ συνεταιρικὴ μερίδα εἶναι μικρὴ κι' ἄλλοτε μεγαλείτερη ἀνάλογα μὲ τις δουλειές πού θὰ κἀνῃ ὁ Συνεταιρισμός. Π. χ. ἂν πρόκειται νὰ κἀνῃ ἐργοστάσιο ἡ μερίδα εἶναι μεγάλη. Ὁ ἀγρότης ὅμως πού γράφεται στὸ Συνεταιρισμὸ δὲν ὑποχρεώνεται νὰ καταθέσῃ ἀμέσως τὸ μερίδιό του ἀλλὰ μπορεῖ νὰ καταθέσῃ ἓνα μέρος (ὄχι ὀλιγότερο ἀπὸ τὸ $\frac{1}{10}$) καὶ τὸ ὑπόλοιπο νὰ τὸ καταθέσῃ μέσα σ' ἓνα διάστημα πού θὰ ὀρίσουν ὅλοι οἱ συνεταῖροι στὸ καταστατικὸ. Παράδειγμα. "Ἄν ἡ μερίδα τοῦ συνεταίρου στὸ Συνεταιρισμὸ εἶναι 200 δρ. μπορεῖ μόλις γραφτῆ στὸ Συνεταιρισμὸ νὰ καταθέσῃ τις 20 καὶ τις ὑπόλοιπες νὰ τις καταθέσῃ σιγά-σιγά. Τὰ λίγα λεφτὰ πού ὑποχρεώνεται νὰ καταθέσῃ κάθε ἀγρότης δὲν εἶναι ἐπιβάρυνση του πού τὴ κάνει ὁ Συνεταιρισμός. Γιατί ἂν πληρώσῃ 100 ἢ 200 δραχμὲς γιὰ μερίδα (καὶ θὰ τις πληρώσῃ αὐτὲς σὲ δόσεις μέσα σὲ δυὸ-τρία χρόνια) ἀπὸ τὸ Συνεταιρισμὸ, ἀπὸ τὴ δύναμη δηλαδή πού γεννιέται ἀπὸ τὸ ἔνωμα πρῶτα τῶν προσώπων καὶ ὕστερα τῶν μικρῶν αὐτῶν μερίδων, ὁ ἀγρότης ὠφελεῖται κάθε μέρα, κι' ὅσο περνᾷ ὁ καιρὸς καὶ θεμελιώνει ὁ Συνεταιρισμός τόσο μεγαλείτερο εἶναι τὸ ὄφελος.

"Ὅταν ὁ Συνεταιρισμός εἶναι ἀπεριορίστου εὐθύνης, τότε ὅλοι οἱ συνεταῖροι θὰ ἔχουν μόνο ἀπὸ μιὰ μερίδα.

Σὲ Συνεταιρισμοὺς περιορισμένης εὐθύνης τὸ καταστατικὸ ὀρίζει πόσες μερίδες ὑποχρεοῦται ἢ καὶ δικαιούται νὰ ἔχῃ ὁ καθένας συνεταῖρος. Ὀρίζεται π. χ. ὅτι ὅποιος ἔχει 20 στρέμματα θὰ ἔχῃ μιὰ μερίδα, ὅποιος ἔχει 30 θὰ πάρῃ δυὸ κ.ο.κ. Ἐπίσης ὅποιος ἔχει 50 πρόβατα θὰ ἔχῃ μιὰ μερίδα, ὅποιος ἔχει 100 θὰ ἔχῃ δυὸ κ.ο.κ.

Τὰ κεφάλαια ποῦ χρειάζεται ὁ Συνεταιρισμὸς εἶπαμε ὅτι γίνονται ἀπὸ τὶς συνεταιρικές μερίδες καὶ τὰ δικαιώματα ἐγγραφῆς. Ἀκόμα ὅμως τὰ κεφάλαια τοῦ Συνεταιρισμοῦ γίνονται κι' ἀπὸ τὰ κέρδη ποῦ θά'χῃ ὁ Συνεταιρισμὸς κάθε χρόνο καὶ γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ μιλήσουμε παρακάτω.

5. Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.

Τί εἶναι Γενικὴ Συνέλευσις

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις εἶναι τὸ κυρίαρχο σῶμα τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Ὅπως ἕνας νοικοκύρης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίσῃ ὅπως νομίζει καλλίτερα πῶς θὰ διοικήσῃ τὸ σπίτι τοῦ, ἔτσι καὶ ἡ Γενικὴ Συνέλευσις εἶναι ἐκείνη ποῦ θὰ ἀποφασίσῃ γιὰ κάθε τι ποῦ ἐνδιαφέρει τὸ Συνεταιρισμό. Ἡ Συνέλευσις κάθε Συνεταιρισμοῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη του, ἀπὸ ὅλους ὅσοι εἶναι γραμμένοι σ' αὐτόν.

Πότε καὶ πῶς συγκαλεῖται ἡ Συνέλευσις

Γενικὴ Συνέλευσις γίνεται συνήθως δύο φορές τὸ χρόνο, μιὰ φορά τὴν ἀνοιξὴ καὶ μιὰ φορά τὸ φθινόπωρο. Μπορεῖ ὅμως νὰ γίνῃ Γενικὴ Συνέλευσις ὁπόταν ἄλλοτε πρέπει νὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις καὶ γενικὰ ὁπόταν τὸ ἀπαιτοῦν τὰ συμφέροντα τοῦ Συνεταιρισμοῦ.

Τῇ Γενικῇ Συνέλευσιν τὴν καλεῖ εἴτε τὸ Διοικητικὸ εἴτε καὶ τὸ Ἐποπτικὸ Συμβούλιο σύμφωνα μὲ τὸ τρόπο ποῦ γράφει τὸ καταστατικόν.

Ἀκόμα τῇ Γενικῇ Συνέλευσιν μπορεῖ νὰ τὴν συγκαλέσουν καὶ οἱ συνεταῖροι ὅταν νομίζουν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ συζητηθοῦν σπουδαῖα θέματα.

Γιὰ νὰ συνέλθῃ ὅμως ἡ Γενικὴ Συνέλευσις δὲν φτάνει νὰ τὴν καλέσῃ ὁποιοσδήποτε συνεταῖρος, ἀλλὰ πρέπει τὸ $\frac{1}{20}$ τῶν συνεταίρων (ἢ τρεῖς ἂν ὁ ἀριθμὸς τῶν συνεταίρων εἴναι μικρότερος ἀπὸ 20) νὰ κάμουν μιὰ αἴτηση στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο καὶ νὰ ζητοῦν νὰ συγ-

κληθῆ ἢ Συνέλευση γιὰ νὰ συζητήσῃ τὰ θέματα πού θὰ γράφουν στήν αἴτηση τους.

Ἄν τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο δὲν προσκαλέσῃ τὴν Συνέλευση τότε οἱ ἴδιοι συνεταῖροι μποροῦν νὰ κάνουν αἴτηση στὸ Εἰρηνοδικεῖο, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ γράφουν τὰ θέματα τὰ ὁποῖα θέλουν νὰ συζητήσουν. Τὸ Εἰρηνοδικεῖο τότε θὰ τοὺς δώσῃ ἄδεια νὰ συγκαλέσουν τὴν Συνέλευση.

Ἐπίσης τὴν Γενικὴν Συνέλευση μπορεῖ νὰ τὴν καλέσῃ ἢ Ἐποπτεία τῶν Συνεταιρισμῶν γιὰ νὰ ἀνακοινώσῃ τοὺς συνεταίρους τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐλέγχου πού ἔκανε, ἂν βρῆκε δηλαδή τὰ βιβλία τοῦ Συνεταιρισμοῦ σωστά, ἂν οἱ δουλειές ἔγιναν ὅπως πρέπει κλπ.

Ἡ ἀπαρτία

Ἡ Συνέλευσις ἔχει δικαίωμα νὰ ἀποφασίσῃ πάνω σὲ ὁποιοδήποτε ζήτημα σχετικὸ μὲ τὸν Συνεταιρισμὸ καὶ σύμφωνο μὲ τὸν νόμο καὶ τὸ καταστατικὸ ἐφ' ὅσον τοῦτο ἔχει γραφῆ γιὰ θέμα συζητήσεως στὴν πρόσκληση.

Γιὰ νὰ ληφθῆ μιὰ ἀπόφασις πρέπει ἡ Συνέλευσις νὰ ἔχῃ ἀπαρτία. Γιὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀπαρτία πρέπει νὰ εἶναι στὴν Συνέλευση οἱ μισοὶ ψῆφοι τουλάχιστον. Δηλαδή ἂν τὰ μέλη τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἔχουν ἐν ὄλῳ 50 ψήφους, γιὰ νὰ γίνῃ ἀπαρτία πρέπει νὰ εἶναι στὴν Συνέλευση συνεταῖροι πού νὰ ἔχουν τοὺς μισοὺς ψήφους δηλαδή τουλάχιστον 25, ἂν ὅλοι οἱ ψῆφοι εἶναι 41 πρέπει νὰ εἶναι στὴν Συνέλευση 21 κ.ο.κ.

Πῶς ὅμως ὑπολογίζονται οἱ ψῆφοι καὶ πόσους ψήφους ἔχει κάθε συνεταῖρος ;

Στοὺς Συνεταιρισμοὺς μὲ ἀπεριόριστο εὐθύνη ὅπου κάθε συνεταῖρος ἔχει μιὰ μερίδα καὶ εὐθύνεται μὲ ὅλην τὴν περιουσίαν, κάθε συνεταῖρος ἔχει μιὰ ψῆφο καὶ συνεπῶς ὅσοι εἶναι οἱ συνεταῖροι τόσοι θὰ εἶναι καὶ οἱ ψῆφοι.

Καὶ στοὺς Συνεταιρισμοὺς μὲ περιορισμένη εὐθύνη ὅπου οἱ συνεταῖροι μποροῦν νὰ ἔχουν περισσότερες μερί-

δες, μπορεί να όρισθῆ ότι κάθε συνεταῖρος θά ἔχη μιὰ μόνο ψηφο. Μπορεῖ ὅμως ἐπίσης να όρισθῆ ότι συνεταῖρος με περισσότερες ἀπο 5 μερίδες μπορεί να ἔχη και δεύτερη ψηφο.

Στους οἰνοποιητικούς, ἐλαιουργικούς, τυροκομικούς και ἐπεξεργασίας ὀπωρῶν και λαχανικῶν Συνεταιρισμούς περιωρισμένης εὐθύνης, ὅπου οἱ συνεταῖροι ὑποχρεοῦνται να ἀποκτήσουν περισσότερες μερίδες ἀνάλογες με τῆ παραγωγή τους που θά κατεργαστοῦν ἢ θά πωλήσουν, μπορεί να όρισθῆ ότι οἱ συνεταῖροι θά ἔχουν μέχρι 5 ψηφους ἀνάλογα με τις ὑποχρεωτικές μερίδες που ἔχουν.

Στὴν ἀρχὴ τῆς συνεδριάσεως διαβάζεται ὁ κατάλογος τῶν συνεταίρων και τῶν ψηφῶν. "Αν δὲν εἶναι παρόντες ὅσοι χρειάζονται τότε ξαναδιαβάζεται ὁ κατάλογος ὕστερα ἀπο μισὴ ὥρα." Αν και πάλι δὲν εἶναι παρόντες ὅσοι χρειάζονται τότε ἡ Συνέλευσις ἀναβάλλεται και συνέρχεται στὸν ἴδιο τόπο μετὰ 15 ἡμέρες και τὴν ἴδια ὥρα, ὅποτε θά γίνῃ ἡ συζήτηση και θά ληφθοῦν ἀποφάσεις ὅσοι συνεταῖροι και ἂν παρουσιασθοῦν.

Ἡ πρόθυμη συμμετοχὴ στις Συνελεύσεις

Πολὺ συχνὰ παρατηρεῖται τὸ κακὸ στους Συνεταιρισμούς μας να μὴν πηγαίνουν οἱ συνεταῖροι στις Γενικὲς Συνελεύσεις. Κι' ἔτσι ἡ μὲν πρώτη Γενικὴ Συνέλευση να μὴν πραγματοποιεῖται, να παίρνωνται δὲ ἀποφάσεις στὴ δεύτερη Συνέλευση που συνέρχεται ὕστερα ἀπο 15 ἡμέρες και ἡ ὁποία, ὅπως εἶναι γνωστὸ, βρίσκειται σὲ ἀπαρτία ὅσα μέλη τοῦ Συνεταιρισμοῦ και ἂν εἶναι παρόντα.

Ἡ ἀδιαφορία αὐτὴ που δείχνουν πολλοὶ συνεταῖροι (και οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Συνεταιρισμῶν στις Ἐνώσεις) εἶναι ἕνας ἀπο τους κυριώτερους λόγους που καθυστερεῖ ἢ ἀνάπτυξις τῶν Συνεταιρισμῶν και μιὰ ἀπο τις αἰτίες τῆς τυχόν κακῆς διοικήσεως των σὲ μερικὲς περιπτώσεις. Πρέπει να γνωρίζωμε ὅλοι ὅτι ἡ δύναμη τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἀπονεκρῶνεται και δὲν μπορεί αὐτὸς να δουλέψῃ ὅταν οἱ συνεταῖροι δὲν δείχνουν τὸ ἀπαιτούμενον ἐνδια-

φέρο για ὅ,τι εἶναι σχετικὸ μὲ τὴ διοίκηση καὶ τὴ δράση τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Οἱ συνεταῖροι πρέπει πάντα νὰ εἶναι παρόντες στὴ Συνέλευση γιὰ νὰ μὴν περιέρχεται ὁ Συνεταιρισμὸς στὰ χέρια τῶν πονηρῶν. Μὰ δὲν εἶναι μόνον αὐτὸς ὁ λόγος. Καὶ ὅταν ἀκόμη στὴ διοίκηση τοῦ Συνεταιρισμοῦ βρίσκονται τὰ πιὸ δυνατὰ χέρια καὶ οἱ πιὸ ἠθικοὶ καὶ τίμιοι τοῦ χωριοῦ, πάλι πρέπει οἱ συνεταῖροι νὰ παίρνουν μέρος στὶς Συνελεύσεις. Καὶ τοῦτο γιὰ νὰ ἐλέγχουν, ὅπως ἔχουν δικαίωμα, τοὺς κακοὺς διοικητὰς τῆς κοινῆς περιουσίας καὶ δυνάμεως καὶ νὰ βοηθοῦν, ὅπως ἔχουν καθῆκον, καὶ νὰ μὴν ἀποκαρδιῶνουν τοὺς καλοὺς καὶ τίμιους ποὺ ἐργάζονται γιὰ νὰ ἀνυψώσουν τὸ Συνεταιρισμὸ ἐκεῖ ποὺ πρέπει.

Ὁ ἀγρότης ποὺ γράφηκε στὸ Συνεταιρισμὸ καὶ ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴν διοίκηση καὶ τὶς δουλειές του δὲν εἶναι καλὸς συνεταῖρος οὔτε καὶ καλὸς νοικοκύρης. Ἔτσι ἀφήνει νὰ κυβερνοῦν οἱ ἄλλοι τὸ σπίτι του καὶ μπορεῖ νὰ τὰ καταφέρῃ θαυμάσια νὰ καταστρέψῃ τὸ σπιτικό του μὲ τὴν ἀδιαφορία του αὐτῆ. Μοιάζει μὲ ἐκεῖνον τὸν ἀγρότη ποὺ βάζει φωτιά νὰ καθάρῃ ἀπὸ τὰ ἀγριάγκαθα τὸ ρουμάνι καὶ ὕστερα σηκώνεται καὶ φεύγει χωρὶς νὰ μείνῃ καὶ νὰ προσέξῃ ἢ φωτιά ποὺ ἀναψε νὰ κάψῃ μόνο τὰ ἄγρια καὶ τὰ ἐπιβλαβῆ — τὰ παράσιτά του — καὶ ὅχι τὶς ἡμέρες καλλιέργειες καὶ τὸ σπιτικό του.

Ἄν ὅλοι οἱ συνεταῖροι ἢ καὶ μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς κάνουν τὴ σκέψη «ἄς πᾶνε οἱ ἄλλοι στὴ Συνέλευση καὶ εἶμαι καὶ ἐγὼ σύμφωνος σὲ ὅ,τι θὰ ἀποφασίσουν», ἢ «τί μὲ νοιάζει ἐμένα τώρα μὲ τὸ Συνεταιρισμὸ» κλπ. τότε ὁ Συνεταιρισμὸς ἀσφαλῶς θὰ πάῃ κατὰ διαόλου. Πρῶτα γιὰτὶ θὰ ἀποκαρδιωθοῦν οἱ καλοὶ, δεύτερο γιὰτὶ θὰ παρουν θάρρος καὶ ἐλευθερία οἱ πονηροὶ καὶ τρίτο γιὰτὶ θὰ στερηθῇ ὁ Συνεταιρισμὸς τὴν πείρα καὶ τὶς γνώσεις ἐκείνων ποὺ δὲν θὰ ἔλθουν, πράγματα ποὺ εἶναι ἀρκετὰ ὑπολογίσιμα, γιὰτὶ ὁ κάθε χωρικός—καὶ ὁ πιὸ ἀγράμματος—εἶναι σὲ θέση νὰ γνωρίζῃ πολλὰ καὶ εἶναι μερικὲς φορές πολὺτιμη ἢ γνώμη του.

Γιὰ τοὺς ἴδιους λόγους πού οἱ συνεταῖροι πρέπει νὰ ἔρχονται στίς Συνελεύσεις πρέπει καί νὰ παίρνουν πάντα τὸ λόγο ὅταν συζητεῖται ἓνα θέμα πού κάτι ἔχουν νὰ ποῦν καί νὰ ἀναπτύσσουν τότε τὴ γνώμη τους ἤρεμα καί ἀπλά. Πρέπει ὅμως νὰ δοθῆ προσοχὴ νὰ μὴ γίνῃ κατάχρησι τοῦ δικαιώματος καὶ καθήκοντος αὐτοῦ γιατί τότε ἀντὶ καλὸ θὰ ἔχουμε κακό. Σὲ κάθε ζήτημα τὸ μέτρο εἶναι πάντα τὸ καλλίτερο. Καὶ στὴ περίπτωση γιὰ τὴν ὁποία μιλοῦμε μῆτε ἡ παντοτεινὴ σιωπὴ μῆτε δικολαβισμοὶ καὶ ἐξυπνάδες χρειάζονται.

Αἱ συζητήσεις. — Ἡ λήψις ἀποφάσεων στὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Συνεταιρισμοῦ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως. Μπορεῖ ὅμως ἡ Συνέλευσι νὰ ἀποφασίσῃ καὶ νὰ βγάλῃ ἄλλο Πρόεδρο. Ὅταν πρόκειται νὰ συζητηθοῦν ζητήματα πού ἐνδιαφέρουν τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο ἢ ὅταν τὴ Συνέλευσι καλεῖ τὸ Ἐποπτικὸ Συμβούλιο τότε Πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως εἶναι ὁ Προϊστάμενος τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ Πρόεδρος στὴν ἀρχὴ ὀρίζει τοὺς ψηφολέκτας καὶ τοὺς πρακτικογράφους, ἐκείνους δηλαδὴ πού θὰ γράφουν τὰ πρακτικά, καὶ ἀμέσως ἡ Συνέλευσι ἀρχίζει νὰ συζητᾷ τὰ θέματα πού εἶναι γραμμένα στὴ πρόσκλησι. Ἡ Συνέλευσι μπορεῖ εἴτε νὰ συζητήσῃ τὰ θέματα σύμφωνα μὲ τὴ σειρά πού εἶναι γραμμένα εἴτε νὰ ἀλλάξῃ τὴ σειρά τους, ὅπως νομίζει καλλίτερο. Ἐπίσης ἡ Συνέλευσι μπορεῖ νὰ μὴ τὰ συζητήσῃ ὅλα τὰ θέματα ἀλλὰ νὰ ἀφίσῃ μερικὰ νὰ τὰ συζητήσῃ ἄλλη φορὰ. Γιὰ κανένα ὅμως θέμα δὲν μπορεῖ νὰ ἀποφασίσῃ ἂν δὲν εἶναι γραμμένο στὴ πρόσκλησι. Τὸ μόνο θέμα πού μπορεῖ νὰ συζητηθῆ εἶναι ἡ ἐκλογὴ Προέδρου τῆς Συνελεύσεως (ὅταν, ὅπως εἶπαμε παραπάνω, ἡ Συνέλευσι θελήσῃ νὰ ἐκλέξῃ καινούργιο Πρόεδρο τῆς) ἢ ἡ σύγκλησι νέας Συνελεύσεως.

Τὴ συζήτησι τὴ διευθύνει ὁ Πρόεδρος. Κάθε ἓνας

πού θέλει νά μιλήσῃ θά πάρῃ σειρά ἀπὸ τὸ Πρόεδρο καὶ θά ἀναπτύξῃ τὴ γνώμη του χωρὶς νά φεύγῃ ἀπὸ τὸ θέμα του. Οἱ συνεταῖροι πάντα πρέπει νά ἔχουν τὴν ὑπομονὴ (γιατὶ αὐτὸ εἶναι τὸ συμφέρο τους) νά ἀκοῦν κάθε συνεταῖρο ὅταν αὐτὸς δὲν ξεφεύγῃ ἀπὸ τὸ θέμα του. Ἀφοῦ μιλήσουν ὅσοι συνεταῖροι θελήσουν καὶ τελειώσῃ ἡ συζήτησις πάνω στὸ κάθε ἓνα θέμα τότε θά ληφθῇ ἀπόφασις. Ἀπόφασις ἔμπορεῖ νά ληφθῇ εἴτε μὲ μυστικὴ ψηφοφορία εἴτε μὲ σήκωμα τῶν χεριῶν εἴτε μὲ ὁποιοδήποτε ἄλλο τρόπο καμμιά φορά ὅμως μὲ βοή. Ὅταν ὅμως πρόκειται νά ληφθῇ ἀπόφασις γιὰ ἐκλογές, γιὰ ζητήματα ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ Διοικητικὸ καὶ Ἐποπτικὸ Συμβούλιο, γιὰ ἔγκριση ἰσολογισμοῦ καὶ γιὰ λογοδοσίαι καὶ γενικὰ γιὰ προσωπικὰ ζητήματα, γίνεται πάντα μυστικὴ ψηφοφορία καὶ τοῦτο γιὰ νά μὴν ἐπιρρεάζωνται οἱ συνεταῖροι ἀπὸ τοὺς ἐνδιαφερομένους.

* * *

Γιὰ νά ληφθῇ ἀπόφασις πρέπει νά ψηφίσουν ὑπέρ, ἓνας περισσότερο ἀπὸ τοὺς μισοὺς πού ἦλθαν στὴ Συνέλευσις. Ἄν δὲν ψηφίσουν τόσοι ἀπόφασις δὲν ἔμπορεῖ νά ληφθῇ καὶ ἀπορρίπτεται τὸ ζήτημα.

Ἐξαιρετικὰ γιὰ νά ληφθῇ ἀπόφασις γιὰ μεταβολὴ τοῦ σκοποῦ καὶ γιὰ αὔξησις ἢ μείωσις τῶν συνεταιρικῶν μερίδων καὶ τῆς εὐθύνης καὶ γιὰ διάλυσις τοῦ Συνεταιρισμοῦ ὁ νόμος ὀρίζει ὅτι πρέπει νά ψηφίσουν ὑπέρ, τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς ἀπαρτίας.

Ὁ νόμος ἔβαλε τὶς διατάξεις αὐτές, γιὰ νά γίνῃ δυνατὸν κάθε ἀπόφασις πού λαμβάνεται νά τὴ θέλουν οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς συνεταίρους καὶ ὄχι νά συνέρχονται λίγοι καὶ νά παίρνουν ἀποφάσεις πού θά ὑποχρεώσουν καὶ τοὺς ἄλλους. Γιατὶ ἔτσι εἶναι. Κάθε ἀπόφασις πού λαμβάνεται ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέλευσις εἶναι νόμος καὶ ὑποχρεώνει ὅλους τοὺς συνεταίρους. Γι' αὐτὸ καὶ ὅλοι οἱ συνεταῖροι πρέπει νά πηγαίνουν σὲ ὅλες τὶς Γενικὰς Συνελεύσεις καὶ νά προσπαθοῦν κάθε ἀπόφασις πού θά πάρουν νά τὴ παίρνουν σὰν νά πρόκειται νά πάρουν

μιὰ ἀπόφαση γιὰ τὸ σπίτι τους. Γιατὶ καὶ ὁ Συνεταιρισμὸς εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτὸς τους καὶ κάθε πρόοδος τοῦ Συνεταιρισμοῦ εἶναι καὶ δικῆά τους ὡφέλεια ὅπως καὶ κάθε ζημία εἶναι καὶ δικῆά τους ζημία.

Οὐδὲν ἀποφάσεις πού λαμβάνωνται γράφονται στὸ βιβλίον πρακτικῶν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ ὑπογράφονται ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τῆς Συνελεύσεως, τοὺς ψηφοδέκτας καὶ τουλάχιστον ἀπὸ πέντε συνεταίρους πού εἶναι στὴ Συνέλευση. Τὰ βιβλία τῆς Συνελεύσεως μπορεῖ νὰ τὰ διαβάσῃ ὁ κάθε συνεταῖρος καὶ νὰ τὰ συμβουλευθῇ ὅποταν θέλει. Ἔτσι μπορεῖ πάντα νὰ κατατοπίζεται ἐλεύθερα πάνω σὲ ὅλα τὰ ζητήματα πού ἐνδιαφέρουν τὸ Συνεταιρισμὸ του. Καὶ ὄχι μόνο μπορεῖ ἀλλὰ καὶ ἔχει καθῆκον νὰ τὸ κἀνῃ αὐτὸ ὥστε ἔτσι νὰ δίδονται στὰ διάφορα ζητήματα οἱ πιὸ καλὲς λύσεις.

6. ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον εἶναι τὸ δεύτερο ὄργανον τοῦ Συνεταιρισμοῦ ὕστερα ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέλευση. Εἶναι ἐκεῖνο πού διοικεῖ τὸ Συνεταιρισμὸ σύμφωνα μὲ τὰ ὅρια πού θέτει ὁ νόμος καὶ ἡ Γενικὴ Συνέλευση. Εἶναι νὰ ποῦμε ἡ Κυβέρνηση τοῦ μικροῦ Κράτους πού λέγεται Συνεταιρισμός.

Ἐπειδὴ ἡ Συνέλευση δὲν μπορεῖ νὰ συνέρχεται κάθε μέρα γιὰ νὰ κανονίσῃ κάθε μιὰ πράξη τοῦ Συνεταιρισμοῦ καὶ ἐπειδὴ ἀκόμα δὲν μπορεῖ νὰ ὀρίσῃ ὅλες τὶς λεπτομέρειες, βγάζει μιὰ Ἐπιτροπὴ τουλάχιστον ἀπὸ τρεῖς συνεταίρους πού ἔχει καθῆκον νὰ ἐπιβλέπῃ καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ τὰ διατασσόμενα ἀπὸ τὸ νόμον, τὸ καταστατικόν, τὸ κανονισμὸν ἐργασιῶν καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Τὰ καθήκοντα τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ὀρίζει ὁ νόμος καὶ κυρίως τὸ καταστατικὸν τοῦ κάθε Συνεταιρισμοῦ πού κάθε συνεταῖρος πρέπει νὰ τὸ ξεύρῃ.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἄλλα καθήκοντα, κύριον καθήκον ἔχει ν' ἀποφασίζῃ γιὰ τὶς δουλειὰς τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ μέλη τοῦ Συμβουλίου τούτου πρέπει νὰ ἐκλέγωνται ἄνθρωποι ἱκανοί, τίμιοι καὶ δραστήριοι, μὲ ὄρεξιν νὰ ἐργασθοῦν γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ καὶ ἄνθρωποι ποὺ νὰ γνωρίζουν καλὰ πρόσωπα καὶ πράγματα μέσα στὸ χωριὸ καὶ στὴ περιφέρεια. Ὁ νόμος καὶ τὸ καταστατικὸ ὀρίζουν ποιά ἄτομα δὲν μποροῦν νὰ ἐκλεγθοῦν Σύμβουλοι.

Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκλέγουν μετὰξὺ τους τὸν Πρόεδρον, τὸν Ἀντιπρόεδρον, τὸν Γραμματέα, τὸν Ταμία κλπ. καὶ λαμβάνουν τὶς σχετικὰς γιὰ τὶς ἐργασίαις τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἀποφάσεις σὲ τακτικὰς συνεδριάσεις.

Ἡ Διοίκηση τοῦ Συνεταιρισμοῦ τὸν ἐκπροσωπεῖ εἰς ὅλας τὰς σχέσεις του, ὅπως ὀρίζει τὸ καταστατικὸ, καὶ ἐνεργεῖ ἐγκύρως κάθε πράξιν σύμφωνα μὲ τὸ σκοπὸ τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Κάθε μέλος τῆς Διοικήσεως εἶναι ὑπεύθυνον ἀπέναντι τοῦ Συνεταιρισμοῦ γιὰ νὰ τηρῇ τὶς ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, τὸ νόμον καὶ τὸ καταστατικὸ καὶ γιὰ τὴ καλὴ διαχείρησιν τῆς περιουσίας τοῦ Συνεταιρισμοῦ.

Ἀναλυτικὰ τὰ καθήκοντα τῆς Διοικήσεως ἀναφέρονται στὸ νόμον (ἄρθρα 28, 30, 32, 33, 34, 35, 36 καὶ ἄλλα) καὶ στὸ καταστατικὸ ποὺ πρέπει πάντα νὰ τὸ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τους οἱ συνεταῖροι.

Γενικὰ πρέπει νὰ καταλάβουν καλὰ οἱ συνεταῖροι ὅτι τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον εἶναι ἓνας ἀντιπρόσωπός τους ποὺ καθήκον ἔχει νὰ φροντίζῃ γιὰ τὶς ὑποθέσεις τοῦ Συνεταιρισμοῦ μέσα στὰ ὅρια τοῦ νόμου, τοῦ καταστατικοῦ καὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως. Αὐτὸς ὁ ἀντιπρόσωπος εἶναι ἄξιός τιμῆς γιὰτὶ θυσιάζει τὶς ὥρες του φροντίζοντας γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ. Ἀλλὰ τίποτε περισσότερο. Δὲν ἔχει ἐξουσία ἀτομικὴ ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους συνεταίρους καὶ πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι αὐτὸς τὸ ὄλον τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Ἀλλοίμονο στοὺς Συνεταιρισμοὺς

ἐκείνους πού δέν εἶναι σέ θέση νά ἀναδείξουν πέντε-δέκα ἀνθρώπους ἀνάμεσα στά μέλη τους, ἱκανούς νά διοικήσουν τὸ Συνεταιρισμό. Τότε, ἂν ὁ Πρόεδρος εἶναι πονηρός θά ἐκμεταλλεύεται τὸ Συνεταιρισμό, ἂν πάλι εἶναι καλός καὶ τίμιος θά ἀποκαρδιωθῆ μὴν ἔχοντας συνεργάτες καὶ παλεύοντας μόνος του ἐναντίον στά τόσα ἐμπόδια πού παρουσιάζονται στὸ ἔργο τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Οἱ συνεταιῖροι καὶ ἀπὸ αὐτοὺς οἱ πιὸ μορφωμένοι καὶ δραστήριοι πρέπει νά τὸ θεωροῦν τιμὴ τους νά διοικήσουν τὸ Συνεταιρισμό, νά κάνουν νά προοδέψῃ τὸ χωριό τους. Τοῦτο ὅμως δέν θά πῆ ὅτι γιὰ νά πάρουν τὴν ἀρχὴ πρέπει νά διαιρέσουν μὲ κάθε τρόπο τὸ Συνεταιρισμό καὶ νά δημιουργήσουν καυγάδες. Τότε ἀντὶ καλὸ ὁ Συνεταιρισμὸς θά ὀδηγηθῆ στὴ κοταστροφή. Χρειάζεται μιὰ φιλικὴ καὶ τίμια συνεργασία ἀνάμεσα στοὺς συνεταιίρους ὥστε ὅλοι οἱ δραστήριοι καὶ τίμιοι νά γίνωνται γιὰ ἓνα καιρὸ Διοικητικοὶ Σύμβουλοι καὶ νά προσφέρουν τὶς ὑπηρεσίες τους στὸ σύνολο. Καὶ ὁ Πρόεδρος δέν πρέπει νά μένῃ πάντα ὁ ἴδιος ἀλλὰ κάθε ἓνα-δυὸ χρόνια μὲ φιλικὴ συνεννόηση νά μπαίνει νέος, ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου. Ἔτσι καὶ περισσότερο εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον γύρω στὸ Συνεταιρισμὸ καὶ μποροῦμαι περισσότερο νά ἐλπίσουμε στὴ πρόοδο του.

7. ΤΟ ΕΠΟΠΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.

Τὸ Ἐποπτικὸ Συμβούλιο ἐκλέγεται ἐπίσης ἀπὸ τὴ Γενικὴ Συνέλευση καὶ καθῆκον ἔχει ὄχι νά διοικῆ ἀλλὰ νά ἐπιβλέπῃ τὶς πράξεις τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, κατὰ πόσον δηλαδὴ αὐτὲς εἶναι σύμφωνες μὲ τὸ νόμο, τὸ καταστατικὸ, τὸ κανονισμὸ ἐργασιῶν, τὰς ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως καὶ τὸ συμφέρον τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Τὸ Ἐποπτικὸ Συμβούλιο μπορεῖ, καὶ ἔχει καθῆκον, νά ἐξετάζῃ τὰ λογιστικὰ βιβλία, τὸ Ταμεῖο καὶ τὰ ἔγγραφα τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Ἐὰν δὲ βρῖσκει ὅτι ἡ τακτικὴ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἶναι ἐναντίον στά συμφέροντα

τοῦ Συνεταιρισμοῦ καὶ τοὺς νόμους, μπορεῖ καὶ ὑποχρεοῦται νὰ τὸ ἀνακαλέσῃ ἀμέσως καὶ νὰ καλέσῃ συγχρόνως τὴ Γενικὴ Συνέλευση ἢ ὁποῖα θὰ ἀποφασίσῃ ὀριστικὰ.

Γενικὰ τὰ καθήκοντα τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου εἶναι πολὺ σπουδαῖα. Ἀπὸ τὸ καλὸ Ἐποπτικὸ Συμβούλιο ἐξαρτᾶται ἡ καλὴ λειτουργία καὶ προκοπὴ τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Γι' αὐτὸ ὅσο εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκλέγωνται στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο καλοὶ νοικοκυραῖοι, ἀκόμα περισσότερο εἶναι ἀνάγκη στὸ Ἐποπτικὸ Συμβούλιο νὰ ἐκλέγωνται οἱ καλλίτεροι τοῦ χωριοῦ.

Μεγάλῃ προσοχῇ πρέπει νὰ δίδεται ὥστε νὰ ὑπάρχῃ συνεργασία μεταξὺ τῶν δύο Συμβουλίων, τοῦ Διοικητικοῦ καὶ τοῦ Ἐποπτικοῦ. Διότι ἐποπτεία βέβαια δὲν θὰ πῆ ἀλληλοφάγωμα ἀλλὰ καλόπιστη ἐκτέλεση μιᾶς ὑψηλῆς ἀποστολῆς.

Εἶναι δυστυχῶς ἀλήθεια ὅτι μέχρι τώρα οἱ συνεταιρισμένοι ἀγρότες δὲν κατάλαβαν πόσο σπουδαῖα εἶναι τὰ καθήκοντα τοῦ Ἐποπτικοῦ Συμβουλίου. Ἄν τὸ εἶχαν καταλάβῃ καλὰ καὶ ὑπῆρχαν πραγματικὰ Ἐποπτικὰ Συμβούλια ἢ ἐξωτερικὴ ἐποπτεία θὰ καταντοῦσε σχεδὸν περιττὴ, ὅπως ἔχει γίνει στὶς περισσότερες χῶρες. Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ προσέξουν οἱ συνεταιρισμένοι ἀγρότες. Πρέπει ὅπως κυβερνοῦν τὸ σπίτι τους, ἔτσι νὰ μάθουν νὰ κυβερνοῦν καὶ τὸ Συνεταιρισμὸ καὶ νὰ μὴν ἀναπαύονται στὶς φροντίδες τῶν τρίτων. Ὁ Ἐπόπτης τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς θὰ πρέπει, ὅταν ἔρχεται νὰ ἐλέγξῃ τὸ Συνεταιρισμὸ, νὰ βρίσκῃ πάντα ἔτοιμο τὸν ἔλεγχο ἀπ' τὸ Ἐποπτικὸ Συμβούλιο καὶ ἔτσι δὲν θὰ ἀναγκάζεται καὶ αὐτὸς νὰ χάνῃ τίς ὥρες του μὲ τὰ μικροπράγματα, ἀλλὰ θὰ κυττάξῃ νὰ κάνῃ κάτι καλλίτερο, νὰ μελετήσῃ, νὰ ὑποδείξῃ καὶ νὰ δια φωτίσῃ.

Ὅπως εἶπαμε παραπάνω ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Ἐποπτικὸ Συμβούλιο ἐποπτεύουν τὸ Συνεταιρισμὸ καὶ τρίτοι ὅπως ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα καὶ ἡ Συνομοσπονδία Συνεταιρισμῶν. Τοῦτο γίνεται γιατί τὸ Κράτος ἐνδιαφέρεται πολὺ νὰ προκόψῃ ἢ συνεταιριστικὴ κίνησις καὶ γι' αὐτὸ θέλει νὰ

έξασφαλίση με τήν έποπτεία καλή διοίκηση και καλή λειτουργία. Τονίζουμε όμως και πάλι ότι ο συνεταιρισμένος αγρότης πρέπει να μάθη ο ίδιος να έποπτεύη το Συνεταιρισμό του βγάζοντας καλό Έποπτικό Συμβούλιο.

8. ΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.

Έπειδή το αξίωμα του Διοικητικού και Έποπτικού συμβούλου είναι τιμητικό και οι σύμβουλοι δεν πληρώνονται, όταν οι δουλειές του Συνεταιρισμού αρχίζουν να μεγαλώνουν τότε είναι ανάγκη να πάρη αυτός υπαλλήλους. Οι υπάλληλοι όμως αυτοί δεν θα πη ότι θα αντικαταστήσουν το Διοικητικό και Έποπτικό Συμβούλιο. Κάθε άλλο. Οι υπάλληλοι μόνον θα βοηθήσουν τα Συμβούλια να εκτελέσουν καλλίτερα τα καθήκοντά του. Δεν έχουν έξουσία παρά ό,τι τους δίνει το καταστατικό και τα Συμβούλια. Κυρίως κρατούν τα βιβλία του Συνεταιρισμού και κάμουν τις άλλες δουλειές, το δανεισμό, τις πωλήσεις, τα έγγραφα κλπ. σύμφωνα με τις αποφάσεις που θα παίρνουν τα Συμβούλια και μέσα στο νόμο.

”Αν και οι υπάλληλοι δεν έχουν έξουσία εν τούτοις έχει αποδειχθή ότι οι καλοί υπάλληλοι είναι οι βάσεις των Συνεταιρισμών. Και τούτο έπειδή πάντα καταγίνονται με τις δουλειές του Συνεταιρισμού, ξαίρουν πιο καλά τα ζητήματα και μπορούν να είναι οι καλοί σύμβουλοι των συνεταίρων. Ίδιαίτερη σημασία έχει ο καλός διευθυντής. Αυτός είναι εκείνος που θα είσηγηθή στα Συμβούλια και στη Συνέλευση τις δουλειές που πρέπει να κάνη ο Συνεταιρισμός και θα τις εκτελέση με τους υπαλλήλους κατά τον καλλίτερο τρόπο. Καλό Διοικητικό και Έποπτικό Συμβούλιο και καλοί υπάλληλοι μπορούν να κάνουν θαύματα για το χωριό. Κι’ αλήθεια υπάρχουν πολλά τέτοια παραδείγματα. Όπου βρέθηκαν άξιοι υπάλληλοι μπόρεσαν και έδημιούργησαν τέτοιες συνεταιριστικές οργανώσεις που στέκουν καμάρι ανάμεσα στις συνε-

ταιριστικές οργανώσεις της χώρας μας. Ἡ δουλειὰ τοῦ συνεταιριστικοῦ ὑπαλλήλου εἶναι πραγματικὰ πολὺ κουραστική. Χρειάζεται μεγάλη πίστη, μέγας ἐνθουσιασμός καὶ θέληση. Ἔχει ὁ συνεταιριστικὸς ὑπάλληλος νὰ παλαίψη σκληρὰ, πρωτόπορος αὐτὸς στὸν μέγαν ἀγῶνα ποὺ κάνουν οἱ συνεταιρισμένες μάζες. Ἄλλὰ ἔχει νὰ παλαίψη ἐπίσης καὶ ἐνάντια στὴν ἀμάθεια, στὴ προκατάληψη καὶ στὰ ἄλλα ἐλαττώματα ποὺ ἔχουν δυστυχῶς πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀγρότες μας. Εἶναι αὐτὸς ὁ στόχος κάθε ἐνεργείας τῶν ἐχθρῶν τοῦ Συνεταιρισμοῦ ποὺ σκέπτονται ὅτι ἐξόντωση τοῦ καλοῦ ὑπαλλήλου σημαίνει ἀποκεφάλιση τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἀπὸ τὸν φωτεινὸ ὁδηγὸ του. Ἄλλὰ ἀκριβῶς γιατί τέτοια εἶναι ἡ δουλειὰ τοῦ συνεταιριστικοῦ ὑπαλλήλου, κρύβει μέσα της κάτι τὸ ἀνώτερο. Ὁ συνεταιριστικὸς ὑπάλληλος δὲν ἀγωνίζεται γιὰ τὸ στενὸ συμφέρον τὸ δικό του ἢ τῆς ἐταιρείας στὴν ὁποίαν ὑπηρετεῖ, ἀγωνίζεται γιὰ τὸ συμφέρον τοῦ Συνεταιρισμοῦ, ἀγωνίζεται γιὰ τὴ συνεταιριστικὴ κίνηση ποὺ δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ ἡ νίκη τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν στὶς οἰκονομικὲς σχέσεις. Δὲν εἶναι φτωχὴ καὶ ὑλική, ὅπως συνήθως παρουσιάζεται, ἡ δουλειὰ τοῦ συνεταιριστικοῦ ὑπαλλήλου, ἀλλὰ δουλειὰ βαθειὰ ἐκπολιτιστικὴ μὲ παλμὸ καὶ μὲ κατευθύνσεις καὶ ὀφείλεται, νομίζω, ἰδιαίτερη ἀπ' ὅλους μας ἐκτίμηση στουὺς φτωχοὺς καὶ ἀφανεῖς αὐτοὺς ἐργάτες τῆς πρακτικῆς συνεταιριστικῆς δράσεως, ὅπως ἐπιτυχῶς ἐχαρακτηρίσθησαν.

---

9. ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ. ΚΑΛΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ.

Κάθε δουλειὰ γιὰ νὰ ἐπιτύχη πρέπει νὰ ἔχη πρόγραμμα καὶ νὰ γίνεταὶ συστηματικὰ. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Συνεταιρισμός κάθε χρόνο πρέπει νὰ κἀνῃ ἓνα πρόγραμμα, ἓνα σχέδιο, ποὺ θὰ λέγῃ τί δουλειὲς θὰ κἀνῃ τὸν ἐρχόμενο χρόνο, πόσα ἔξοδα καὶ τί ἔσοδα θὰ ἔχη. Αὐτὸ τὸ σχέδιο χρειάζεται πάντα καὶ λέγεται προϋπολογισμός. Ὁ προϋπολογισμὸς γίνεται ἀπὸ

τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον, ἐλέγχεται ἀπὸ τὸ Ἐποπτικὸ καὶ ὑποβάλλεται πρὶν ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ χρόνου γιὰ ἔγκρισιν εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις θὰ ἐξετάσῃ τὸν προϋπολογισμόν καὶ θὰ τὸν ἐγκρίνῃ ἢ θὰ τὸν τροποποιήσῃ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς. Ὅτι ἀπεφάσισε ἡ Συνέλευσις εἶναι νόμος. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον θὰ βαδίσῃ πᾶνω εἰς τὸ σχέδιον αὐτὸ ὅταν θὰ παίρῃ ἀποφάσεις γιὰ τὰς δουλείας τοῦ νέου χρόνου. Καμμιά δουλειὰ καὶ κανὼν ἐξοδοῦ τοῦ Συνεταιρισμοῦ ποῦ δὲν προβλέπεται εἰς τὸν προϋπολογισμόν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ. Γιὰ κάθε παράβασιν εἶναι ὑπεύθυνον τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον. Τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιβλέπει κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα τοῦ καθήκοντος τὸ Ἐποπτικὸ Συμβούλιον.

Ἐν τῇ ἴδιᾳ Συνέλευσιν ποῦ θὰ ἐγκριθῇ ὁ προϋπολογισμὸς θὰ ἐγκριθῇ καὶ ὁ ἀπολογισμὸς. Ἀπολογισμὸς εἶναι μιὰ ἔκθεσις γιὰ τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεταιρισμοῦ ποῦ ἔγινον μετὰ τὸν προϋπολογισμόν τοῦ χρόνου ποῦ τελειώσῃ. Τὸν ἀπολογισμὸν τὸν κάνει τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον καὶ τὸν ἐλέγχει τὸ Ἐποπτικόν, ὑποβάλλεται δὲ εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν, ἢ ὅποια εἶναι ἀρμοδίαν νὰ ἐγκρίνῃ, νὰ ἐλέγξῃ καὶ νὰ ἐπιβραβεύσῃ.

Ἡ λαϊκὴ σοφία λέγει ὅτι οἱ καλοὶ λογαριασμοὶ κάνουν τοὺς καλοὺς φίλους. Ἔτσι καὶ οἱ καλοὶ λογαριασμοὶ εἰς τὸν Συνεταιρισμὸν τὸν κάνουν νὰ προσδεύῃ γιὰ ὄφελος τῶν μελῶν τοῦ καὶ τῆς κοινωνίας.

Ὁ Συνεταιρισμὸς ἰδρύεται γιὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰς γενιὰς ποῦ ζοῦν καὶ ἐκεῖνες ποῦ ἔρχονται, γι' αὐτὸ καὶ τὰ θεμέλια τοῦ πρέπει νὰ εἶναι γερά. Πρέπει ἀνάμεσα εἰς τὰ μέλη τοῦ νὰ βασιλεύῃ ἡ ἐμπιστοσύνη καὶ ἡ συνεργασία καὶ ὄχι τὸ ἓνα νὰ ὑποπτεύεται τὸ ἄλλο. Σ' αὐτὸ θὰ βοηθήσουν οἱ καλοὶ λογαριασμοὶ καὶ ἡ διαχειριστικὴ τάξις ποῦ πρέπει νὰ ἐπικρατῇ εἰς τὸν Συνεταιρισμὸν. Ἡ πεῖρα ἔχει ἀποδείξει ὅτι εἶναι καλλίτερον νὰ καθυστερήσουν λίγο οἱ δουλείαι τῶν Συνεταιρισμῶν παρά νὰ γίνον βιαστικὰ καὶ ἄτακτα. Ὅχι μόνον γιὰ τὴν μιὰ ἀταξίαν εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ Συνεταιρισμοῦ μπορεῖ νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ

δεύτερη πού νά δημιουργήση κακή κατάσταση καί λόγια ανάμεσα στούς συνεταίρους, ἀλλά καί γιατί ὑπάρχει φόβος οἱ καλοθεληταί τήν μικροαταξία αὐτή νά τήν διαλαλήσουν καί νά τήν μεγαλώσουν καί νά δημιουργήσουν κακή ἐντύπωση καί ζητήματα γιά τὸ Συνεταιρισμὸ καί νά προκαλέσουν τὴ δυσπιστία πολλῶν πρὸς τὸ Συνεταιρισμὸ μιά πού ὅλοι μας εὐκόλα ὑποπτευόμαστε καί τὸν πιὸ τίμιο. Ἀκόμα οἱ μικροαταξίες μποροῦν νά γεννήσουν μεγάλα μπλεξήματα γιά τοὺς Διοικητικοὺς Συμβούλους καί τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Συνεταιρισμοῦ, πού μποροῦν νά βρεθοῦν πολλές φορές μπλεγμένοι σὲ κατηγορίες καί δίκες ἐνῶ κατὰ βάθος ἴσως πολλές φορές νά μὴν φταῖνε σὲ τίποτα. Πολλές φορές οἱ μικροαταξίες ὑπῆρξαν αἰτία νά καταστραφοῦν ὁλόκληροι Συνεταιρισμοὶ καί νά συκοφαντηθῇ ἡ συνεταιριστικὴ ἰδέα μὲ τὰ πιὸ χυδαῖα λόγια ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού βλάπτονται ἀπὸ τὴ δράση τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Βέβαια μπορεῖ νά πῆ κανεὶς ὅτι ἡ φύσις τῆς δουλειᾶς εἶναι τέτοια στοὺς Συνεταιρισμοὺς ὥστε νά εἶναι πολλές φορές αὐτὴ ἡ αἰτία ὥστε νά δημιουργοῦνται μικροανωμαλίες τυπικῆς. Ἐγὼ τουλάχιστο δὲν τὸ ἀμφισβητῶ αὐτό. Ἀλλὰ ἰδιαίτερη πρέπει νά δίνεται προσοχὴ γιά τὴ κακτοποίηση. Γιατί, ὅπως εἶπαμε, οἱ ἐχθροὶ τοῦ Συνεταιρισμοῦ, ἀλλὰ καί ἄθελά τους ἢ καί ἀπὸ ψυχοσύνθεση μερικοὶ ἀπὸ τοὺς κατὰ καθῆκον φίλους τοῦ Συνεταιρισμοῦ, στέκονται μὲ τὸ τουφέκι στὸ χέρι γιά νά βροῦν μιὰ μικροανωμαλία τυπικὴ καί νά τὴ διαλαλήσουν γιά νά ἱκανοποιήσουν προσωπικά τους συμφέροντα.

10. ΟΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ.

Ἡ ἀνάγκη τοῦ δανείου

Συχνὰ ἔχουν ἀνάγκη οἱ γεωργοὶ ἀπὸ λεφτὰ γιά νά καλλιεργήσουν τὸ χωράφι τους, νά τοῦ ρίξουν κοπριά, νά σπείρουν. Ἡ ἀκόμα ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ λεφτὰ γιά νά ζήσουν σ' ὅλο τὸ διάστημα πού ὑπομονετικὰ περιμένουν νά εὐλογῆσῃ ὁ Θεὸς τοὺς κόπους του καί ν' ἄρθῃ ἡ ὥρα

πού θα θερίσουν τὸ σιτάρι τους, θα μαζέψουν τὶς ἑλῆές τους ἢ θα τρυγήσουν τὸ ἀμπέλι τους. Κι' ὅμως δὲν μποροῦν νὰ τὰ βροῦν. Γιατὶ ὁ φτωχὸς γεωργὸς μπορεῖ νὰ εἶναι—καὶ εἶναι—ὁ πιὸ τίμιος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου ἀλλὰ ἡ θέση του εἶναι τέτοια πού πολλές φορές δὲν μπορεῖ νὰ σταθῆ στοῦ λόγου του. Ὑπολογίζει ὅτι σὲ δυὸ μῆνες θα ἔχη νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του. Βλέπει τὰ δένδρα του βαρυφορτωμένα ἀπ' τὴ πράσινη ἑλῆά, τὸ ἀμπέλι του πλούσιο καρπὸ θα τοῦ φέρῃ, τὸ στάχυ τὸ χρυσαφένιο σὲ λίγο θα ὠριμάσῃ. Μὰ ἔξαφνα ἓνα χαλάζι, μιὰ παγωνιά, μιὰ ἀρρώστεια ἢ ἓνας ζεματιστὸς ἀέρας τὸν καταστρέφει. Κι' ἐνῶ ὑπελόγιζε νὰ πληρώσῃ τὸ δάνειό του εὐκόλα θα βρεθῆ καὶ πάλι στὴν ἀνάγκη νὰ χτυπήσῃ τὴ πόρτα τοῦ δανειστή του καὶ νὰ παρακαλέσῃ. "Ἐτσι χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ δὲν μπορεῖ νὰ σταθῆ στοῦ λόγου του. Γι' αὐτὸ λοιπὸν λίγοι εἶναι ἐκεῖνοι οἱ κεφαλαιοῦχοι πού θα θελήσουν νὰ δανείσουν τὸ χωρικό, γιατί σκέπτονται ὅτι καλλίτερα θα εἶναι νὰ ἀσφαλίσουν τὰ λεφτά τους σὲ μιὰ Τράπεζα μὲ ἓνα μικρὸ τόκο παρὰ νὰ τὰ διαθέσουν στοῦ γεωργὸ πού μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι σὲ θέση νὰ τοὺς τὰ δώσῃ τὴ στιγμή πού θα τὰ χρειασθοῦν.

Οἱ τοκογλύφοι

Ὑπάρχουν ὅμως μερικοὶ στὰ χωριά ὅλου τοῦ κόσμου—καὶ περισσότεροι στὰ χωριά τῶν Βαλκανίων—πού δανείζουν πρόθυμα. Οἱ τοκογλύφοι. Ποιὸς δὲν ξαίρει τοὺς καλοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους; Βρίσκουν στὴν ἀνάγκη τὸν ἀγρότη. Δὲν ἔχει λεφτά νὰ σπείρῃ ἢ θέλει νὰ ἀγοράσῃ ἄχυρο γιὰ τὰ ζῶα του. "Ἡ ἀκόμα θέλει νὰ ἀγοράσῃ τὸ βῶδι πού τοῦ ψώφισε χωρὶς νὰ εἶναι ἀσφαλισμένο. "Ἐχει ἀνάγκη καὶ γι' αὐτὸ θα δανειστῆ ὄσα-ὄσα. Παίρνει στοῦ χέρι 2.000 δρχ. καὶ ὑπογράφει γιὰ 3000. Εἶναι δίκαιο νὰ πληρώσῃ 8 % τὸ χρόνο καὶ τοῦ λογαριάζουν τόκο 10 % γιὰ τρεῖς μῆνες πού ἔρχεται δηλαδὴ 40 % τὸ χρόνο. Συνήθως ὅμως ὁ τοκογλύφος κάνει καὶ τὸν μπακάλη στοῦ χωριὸ κι' ἔτσι ἡ δρᾶση του δὲν στέκεται μόνο στὰ δάνεια.

Πρόθυμα μπορεί νὰ ἀνοίξη καὶ πίστωση στὸ πελάτη του. Ἔτσι ἡ ἐκμετάλλευση ἐξακολουθεῖ. Οἱ τιμές ἀνεβαίνουν, ἡ ποιότης χειροτερεύει, ἡ ζυγαριὰ γέρνει πάντα ἀπὸ τὰ δράμια καὶ τὰ τεφτέρια μουντζουρώνονται. Μπορεῖ νὰ μιλήσῃ ποτὲ ὁ φτωχὸς ξοχάρης ἀφοῦ τὸ ἀφεντικὸ τοῦ κάνει μιὰ τόσο μεγάλη εὐκολία στὴ πληρωμὴ; Ἄλλὰ δὲν φτάνουν μόνον αὐτά. Ὁ παραγωγὸς εἴτε ἀπὸ συμφωνία εἴτε ἀπὸ ὑποχρέωση ἀναγκάζεται νὰ πουλᾷ τὰ προϊόντα του πάντα στὸ μπακάλη-δανειστὴ καὶ σὲ τιμές ποὺ θὰ ἔχη τὴν καλωσύνη νὰ δώσῃ ἐκεῖνος.

Στὸ τέλος ὅ,τι κι' ἂν δώσῃ ὁ Θεὸς θὰ τὰ πάρῃ ὁ τοκογλύφος. Πολλές φορές ὁ ἀγρότης δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ πληρῶσῃ τὸ χρέος του. Κι' αὐτὸ θὰ μεγαλώσῃ ὥσπου μιὰ μέρα νὰ χάσῃ τὸ κτήμα του. Θὰ τοῦ πωλήσουν τὸ σπίτι ποὺ εἶχε γιὰ τὴ προῖκα τοῦ κοριτσιοῦ του. Δὲν θὰ ἔχη πιά πέντε δένδρα γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ λάδι του οὔτε ἓνα κομμάτι γῆ γιὰ νὰ τὸ δουλεύῃ. Κι' ἔτσι θὰ ριχθῇ στοὺς πέντε δρόμους καὶ θὰ γυρίζῃ μεροκαματιάρης, ἀπὸ ραβδιστὴς ὡς σκαφτιᾶς καὶ ἀγωγιᾶτης. Καὶ τὸ χειρότερο πολλές φορές θὰ πάρῃ θλιμμένος τὸ δρόμο γιὰ τὴ πόλι καὶ θάρθῃ ἴσως νὰ ζήσῃ κι' αὐτὸς μέσα στοὺς πολλοὺς πουλώντας λεμόνια ἢ κουβαλώντας σκαφίδα. Αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα καὶ πολλές φορές ἀκόμα χειρότερα φέρνει τὸ δάνειο τοῦ τοκογλύφου. Γιατὶ εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ τοκογλύφος ποτὲ δὲν δανείζει γιὰ νὰ εἰσπράξῃ ἓνα δίκαιο τόκο. Δανείζει γιὰ νὰ μᾶς ἐκμεταλλευτῇ, νὰ μᾶς πάρῃ τὸ χωράφι γιὰ ἓνα κομμάτι ψωμί. Ποιὸς δὲν ξαίρει στὸ χωριό του ἀνθρώπους ποὺ πλούτισαν ἀπ' τὴν ἐκμετάλλευση; Ἡ κανεὶς λοιπὸν δὲν θὰ βρίσκεται ποὺ νὰ δανείζῃ τὸν χωρικὸ στὴν ἀνάγκη του ἢ θὰ τὸν δανείσουν γιὰ νὰ τὸν ἐκμεταλλευτοῦν (ἐκτὸς ἀπὸ ἐξαιρέσεις).

Οἱ Συνεταιρισμοὶ καὶ ἡ Ἀγροτικὴ

Δὲν ὑπάρχει λοιπὸν τρόπος νὰ σωθῇ ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ τοκογλύφου; Ἡμπορεῖ αὐτὸς ὁ ἀδύνατος ποὺ κανεὶς δὲν τοῦ δίνει σημασία νὰ γίνῃ δυνατὸς, ἐλεύθερος, χωρὶς

φόβο τῆ στιγμῆ πού εἶναι δουλευτής καί φιλότιμος νά βρεθῆ στό δρόμο γιά μιὰ καταστροφή πού τοῦ ἔτυχε ; Βέβαια καί μπορεῖ. Ἡ δύναμη πού θά σώση τὰ χωριά μας καί θά ἀνοίξη πλατειά τὸ δρόμο γιά τὴ πρόοδο εἶναι ὁ πραγματικός πιστωτικός Συνεταιρισμός.

Ἡ ἀλληλέγγυα εὐθύνη γιά τὴν ὁποία μιλήσαμε παραπάνω εἶναι ἡ βάση τοῦ πιστωτικοῦ Συνεταιρισμοῦ ὅπως καί κάθε Συνεταιρισμοῦ. Ὁ Συνεταιρισμός μέ τὴ δύναμή του ἔχει σκοπὸ νά προμηθεύσῃ στὰ μέλη του τὰ λεφτά πού τοὺς χρειάζονται μέ τόκο καί προθεσμία ἐπωφελεῖ. Μὰ ἄς δοῦμε πότε οἱ ἀγρότες ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ λεφτά.

Τὰ διάφορα δάνεια

Ὅλοι ξαίρουμε τὸ λόγο πού ἀναγκάζει τὸ χωρικὸ νά δανεῖζεται. Ἡ καλλιέργεια ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἔξοδα ὥσπου νά γίνῃ ὁ καρπὸς καί νά πουληθῆ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἔξοδα πού πρέπει νά κάνῃ ὁ χωρικός γιά νά ἀγοράσῃ σπόρο, ἐργαλεῖα, λιπάσματα, φάρμακα καί ὅ,τι ἄλλο χρειάζεται ἢ καλλιέργεια, πρέπει νά θρέψῃ τὰ ζῶα του καί τὴ φαμίλια του καί τὸν ἑαυτό του σ' ὄλο τὸ διάστημα αὐτὸ πού προοδεύει ἢ καλλιέργεια καί γίνεται ὁ καρπός. Καί εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού ἀρχίζει ὁ γεωργὸς νά κάνῃ τὰ πρῶτα ἔξοδα γιά τὴν καλλιέργεια— στὴν ἀρχὴ τῆς - ὡς τὴν ἡμέρα πού θά μπορέσῃ νά πουλήσῃ τὰ γεννήματα θά περάσῃ πολὺς καιρὸς, μῆνες πολλοί, πολλές φορές μάλιστα καί ἕνας καί δυὸ χρόνοι. Ὁ γεωργὸς ὅμως φτωχὸς ὅπως εἶναι δὲν ἔχει νά κάνῃ ὅλα αὐτὰ τὰ ἔξοδα καί νά ζήσῃ τὸ σπιτικό του. Δὲν ἔχει τὸ ἀπαιτούμενο κεφάλαιο καί βρίσκεται ἔτσι σὲ ἀνάγκη νά δανειστῆ, νά πάρῃ, ὅπως λέμε, καλλιεργητικὸ δάνειο πού εἶναι δηλαδή δάνειο γιά τὰ τρέχοντα ἔξοδα τῆς καλλιεργείας καί τὴ συντήρησή του, καί πού θά τὸ πληρώσῃ ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς συγκομιδῆς πού τὸ προϊόν θά εἶναι σὲ θέση νά πουληθῆ.

Πολλές φορές ὅμως δὲν συμφέρει στό παραγωγὸ νά πουλήσῃ τὰ προϊόντα του ἀμέσως στὴ συγκομιδῆ, γιατί

τότε οί τιμές δέν εἶναι καλές. "Άλλη φορά πάλι βλέπει ὅτι ἂν μπορῆ νά κρατήσῃ τὸ προϊόν στὰ χέρια του καί νά τὸ δουλέψῃ ἀκόμα (γάλα, ἔληές, σταφύλια κλπ.) θὰ ἔχῃ περισσότερη ὠφέλεια. Τότε κρατᾷ τὸ προϊόν του, δέν τὸ πουλᾷ καί δανείζεται ἐν τῷ μεταξύ. Παίρνει τότε ἕνα δάνειο ἐπ' ἐνεχύρω ὥσπου νά βρῆ νά πουλήσῃ τὸ προϊόν του σὲ καλές τιμές.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπ' αὐτὰ τὰ δάνεια ὑπάρχουν, ὅπως εἶναι γνωστόν, καί ἄλλα δάνεια ποὺ τὰ λέμε μεσοπρόθεσμο καί μακροπρόθεσμο. Τὰ δάνεια ποὺ δίνονται γιὰ τὸ καλλιτέρεμμα τοῦ χωραφιοῦ καί τῶν μέσων τῆς καλλιέργειας. "Ένας παραγωγὸς π. χ. ἔχει ἕνα χωράφι ξερικὸ καί θέλει νά κάνῃ ἕνα ἔργο νά φέρῃ ἀπὸ λίγο πιὸ πέρα τὸ νερὸ ἢ ν' ἀνοίξῃ ἕνα πηγάδι ἢ νά πάρῃ μιὰ μηχανή καί νά κάνῃ ποτιστικὸ τὸ χωράφι του γιὰ νά τὸ καλλιεργῆσῃ καλλίτερα. "Άλλος θέλει νά πάρῃ ἕνα βῶδι ἢ ἕνα ἄλογο γιὰ νά ὀργώνῃ καλλίτερα τὸ χωράφι του. "Άλλος θέλει ν' ἀνοίξῃ χανδάκια νά στραγγίσῃ τὸ χωράφι του ἀπ' τὰ πολλὰ νερὰ καί νά τὸ καλλιεργῆ. "Άλλος θέλει νά φυτέψῃ δένδρα, νά δημιουργῆσῃ μιὰ καινούργια καλλιέργεια, νά κάνῃ μελίσι ἢ κουκούλια ἢ νά ἀγοράσῃ ἀκόμα δυὸ πρόβατα γιὰ τὸ σπιτικό του κι' ἄλλα τέτοια. Δέν ἔχει ὅμως χρήματα καί πρέπει νά δανειστῆ. Τὸ δάνειο αὐτὸ ποὺ θὰ πάρῃ σ' αὐτὴ τὴ περίπτωση τὸ μεσοπρόθεσμο ἢ μακροπρόθεσμο θὰ τὸ πληρώσῃ λίγο-λίγο καί σὲ πολλὰ χρόνια ἀπ' τὸ κέρδος ποὺ θὰ ἔχῃ ἀπ' τὸ καλλιτέρεμμα τοῦ χωραφιοῦ του καί τῶν εἰσοδημάτων του. Τὰ μεσοπρόθεσμο καί μακροπρόθεσμο αὐτὰ δάνεια δίνουν στοὺς ἀγρότας τὰ μέσα γιὰ νά μπορέσουν νά προχωρήσουν κι' αὐτοὶ σὲ καινούργιες μεθόδους καλλιέργειας καί νά χρησιμοποιήσουν τὰ μέσα ποὺ τοὺς δίνει ἢ ἐπιστήμη. Παράδειγμα: Δύο περιβόλια γειτονικὰ καλλιεργοῦνται ξερικά. Ὁ ἕνας ποὺ ἔχει λεφτὰ ἀνοίγει πηγάδι βάζει καί μηχανὴ ἠλεκτρικὴ γιὰ νά βγάξῃ τὸ νερὸ ἀπ' τὸ πηγάδι. Ἐτσι συναγωνίζεται τὸ γείτονά του, παράγει φτηνότερα καί τοῦ κλείνει τὶς ἀγορές. Τὸ ἴδιο συμ-

βαίνει και σε μεγαλειότερες επιχειρήσεις. Τί πρέπει να κάνουν οι γείτονες; Πρέπει κι' αυτοί αν θέλουν να μη πεθάνουν της πείνας να χρησιμοποιήσουν τα μέσα που τους δίνει ή έπιστήμη, να κάνουν κι' αυτοί πηγάδι και να βάλουν μηχανή.

Τρία λοιπόν είναι τα δάνεια που μπορεί να πάρη ο αγρότης. Δάνειο για να συντηρηθῆ ὡσπου να γίνη τὸ προϊόν και να πληρώση τα έξοδα τῆς καλλιεργείας. Δάνειο για να συγκρατήση τὴ τιμὴ τοῦ προϊόντος του και να τὸ κατεργαστῆ και δάνειο για να καλλιτερέψη τὴν ἐκμετάλλευση τοῦ χωραφιοῦ του.

Ἡ δουλειὰ τοῦ Πιστωτικοῦ Συνεταιρισμοῦ

Τὰ ἀπαιτούμενα χρήματα θὰ τὰ προμηθεύση στὰ μέλη του ὁ Συνεταιρισμός. Ποῦ θὰ βρῆ ὅμως αὐτὸς τὰ λεφτά. Θὰ τὰ βρῆ: α') ἀπὸ τὰ δικά του κεφάλαια, β') ἀπὸ τὸ δάνειο και γ') ἀπὸ τίς καταθέσεις.

α') Για τὰ κεφάλαια τοῦ Συνεταιρισμοῦ μιλήσαμε παραπάνω. Κεφάλαια τοῦ Συνεταιρισμοῦ εἶναι, ὅπως εἴπαμε, οἱ μερίδες και τὰ ἀποθεματικά.

β') Αἱ καταθέσεις στὸ Συνεταιρισμό.— Ὁ Πιστωτικὸς Συνεταιρισμὸς μπορεί και πρέπει να δέχεται καταθέσεις. Ὁ χωρικὸς πάντα, ποιὸς λίγο ποιὸς πολύ, θὰ ἔχη ἓνα πεντακοσάριο στὸ μπαούλο του. Βέβαια πολλές φορές αὐτὸ δὲν εἶναι περίσσευμα ἀλλὰ τὸ πῆρε τότε που πούλησε τὸ λάδι ἢ τὸ σιτάρι του και τὸ ἔχει να βολέψη σιγά-σιγά τὰ έξοδα τοῦ σπιτιοῦ του ἢ ὡσπου νάρθῃ ὁ καιρὸς να καλλιεργῆ τὸ χωράφι του. "Ἐτσι ἀρκετὰ χιλιάρικα και για πολὺ καιρὸ μένουν ἀχρησιμοποίητα στὸ χωριό, πολὺ δὲ πιὸ περισσότερο αν εἶναι πραγματικὰ περισσεύματα. Τὴν ἴδια ὅμως ἐποχὴ που περισσεύει στὸν ἓνα ὁ ἄλλος πολλές φορές ἔχει ἀνάγκη, γιατί δὲν τυχαίνει να πωλοῦν ὅλοι τὴν ἴδια ἐποχὴ κι' οὔτε στὴν ἴδια ἐποχὴ βρίσκονται ὅλοι στὰ μεγάλα τους έξοδα. Και ἀντὶ ἐκεῖνος που ἔχει ἀνάγκη να βοηθηθῆ ἀπὸ ἓνα συγχωρια-

νό του, παίρνει τὸ δρόμο γιὰ τὴ πόλη νὰ βρῆ κανένα βολικό δανειστή καὶ ὅταν δὲν βρῆ τέτοιοι θὰ δανειστῆ ὅσα ὅσα. Πολὺ τυχερὸς θὰ εἶναι ἂν ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα τὸν δανείσῃ. Κι' ὅμως ἀντὶ νὰ χάνῃ τὶς μέρες του γυρεύοντας δανειστή στὴ πόλη καὶ ξοδεύοντας σὲ χασομέρια καὶ ἔξοδα ὅ,τι θὰ δανειστῆ, μπορούσε πολὺ καλὰ νὰ βουλευτῆ ἀπ' τὰ λεφτὰ ποὺ περισσεύουν στοὺς χωριανούς του. Ὁ Συνεταιρισμὸς μὲ τὶς καταθέσεις ποὺ θὰ μαζεύῃ μπορεῖ νὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ μεγάλο καλὸ σ' ὅσους θὰ γίνουν μέλη του. Ἐκεῖνο ποὺ μοῦ περισσεύει σήμερα τὸ καταθέτω στὸ Συνεταιρισμὸ ὥσπου νὰ τὸ χρειαστῶ, ἔστω καὶ γιὰ δέκα καὶ εἴκοσι μέρες μόνον. Τὸ ἴδιο κάνουν κι' ἄλλοι πολλοί, κι' ἀπ' τὶς καταθέσεις αὐτὲς δανείζονται ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν ἀνάγκη. Ἔτσι ὁ κάθε χωριανὸς δὲν θὰ δανείζῃ καὶ δὲν θὰ δανείζεται ἀπὸ τὸν κουμπάρου του ἢ τὸ φίλο του ἢ τὸ γείτονά του, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ Συνεταιρισμὸ.

Ὁ Συνεταιρισμὸς δανείζει καὶ ὁ Συνεταιρισμὸς δανείζεται. Δανείζονται ὅλοι καὶ ὅλοι δανείζουν. Ἔτσι ἐκτὸς ἀπὸ τὰ καλὰ ποὺ ἀναφέραμε παραπάνω γίνεται καὶ τοῦτο. Ὅτι ὁ καθένας μὲ αὐτὸ τὸ τρόπο ξαίρει πότε πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ πληρώσῃ καὶ μπορεῖ, ὅταν εἶναι καταθέτης, νὰ σηκώσῃ ὅποτε θέλει τὰ λεφτὰ του. Οὔτε τοῦ κουμπάρου θὰ κακοφανῆ τότε οὔτε ἐκεῖνος ποὺ ἔκανε τὴ καλωσύνη καὶ δάνεισε θὰ κοντεύῃ νὰ καταστραφῆ γιὰτὶ ὁ γείτονας δὲν τοῦ γυρίζει τὸ δάνειο ποὺ πῆρε.

Ὅλοι οἱ παραγωγοὶ πρέπει νὰ σκεφτοῦν καλὰ τὸ ζήτημα αὐτό. Οὔτε μιὰ δεκάρα τοῦ χωριοῦ δὲν πρέπει νὰ μένῃ ἀχρησιμοποίητη. Μὰ καὶ οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ βγαίνη ἀπὸ τὸ χωριὸ γιὰ νὰ γίνῃ κατάθεση σὲ μιὰ Τράπεζα ἢ σ' ἓνα Ταμιευτήριον. Μόνον ἂν περισσεύουν στὸ Συνεταιρισμὸ οἱ καταθέσεις ποὺ μαζεύει μόνον τότε πρέπει ὁ Συνεταιρισμὸς νὰ βγάξῃ λεφτὰ ἀπὸ τὸ χωριὸ μὰ καὶ πάλι γιὰ νὰ τὰ καταθέσῃ στὴν Ἐνωσὴ καὶ στὴν Ἀγροτικὴ. Ἐνα ρητὸ ποὺ δημοσιεύεται τακτικὰ στὸ ἐξώφυλλο ἑνὸς καλοῦ συνεταιριστικοῦ περιοδικοῦ μᾶς λέγει: Τὰ Ταμιευτήρια τῶν Τραπεζῶν εἶναι ὁ κουμπάρῃς τοῦ φτωχοῦ ποὺ

έξυπηρετεῖ τὸν πλούσιο γιὰ νὰ δανείζεται μεγάλα ποσὰ καὶ νὰ κάμη μεγάλες ἐπιχειρήσεις. Ἐνῶ τὸ Ταμιευτήριο τοῦ Συνεταιρισμοῦ εἶναι ὁ κουμπαρᾶς τοῦ φτωχοῦ ποὺ ἐξυπηρετεῖ τὸν ἴδιο τὸ φτωχό.

γ') Τὰ δάνεια ποὺ παίρνει ὁ Συνεταιρισμός. — Ὅταν ὁ Συνεταιρισμός δὲν μπορεῖ νὰ προμηθεύσῃ στὰ μέλη του τὰ λεφτὰ ποὺ τοὺς χρειάζονται μόνο ἀπὸ τὰ δικά του κεφάλαια καὶ τὶς καταθέσεις, καταφεύγει στὰ δάνεια. Αὐτὸ γίνεται πολὺ συχνὰ καὶ σχεδὸν σὲ ὅλους τοὺς Συνεταιρισμούς. Κανεὶς βέβαια λογικὸς ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ κατηγορήσῃ τὸ Συνεταιρισμὸ ἐπειδὴ δὲν μπορεῖ νὰ δανείσῃ τὰ μέλη του χωρὶς νὰ δανείζεται ὁ ἴδιος καὶ ἐπειδὴ δὲν μπόρεσε μέχρι τώρα νὰ κάνῃ πολλὰ δικά του κεφάλαια. Μὲ τὸ νὰ μαζευτοῦν πέντε δέκα ἄνθρωποι καὶ νὰ ὑπογράψουν ἓνα καταστατικὸ δὲν θὰ πῆ ὅτι θὰ γίνῃ ἀμέσως κανένα θαῦμα καὶ ἀπὸ φτωχοὶ ποὺ ἦταν καὶ ὅλοι τοὺς ἐκμεταλλεύονταν θὰ γίνουν ἀμέσως πλούσιοι καὶ δυνατοί. Πρέπει νὰ ξαίρουμε ὅλοι ὅτι ἡ δύναμη τοῦ Συνεταιρισμοῦ δημιουργεῖται μὲ τὴν ἀδιάκοπη συνεργασία τῶν συνεταίρων μὲ τὸ Συνεταιρισμὸ τους, τὴ συνεργασία ποὺ δὲν γίνεται μόνο τὴ μέρα ποὺ θὰ χρειαστοῦν τὸ δάνειο, ἀλλὰ κάθε μέρα.

Δάνεια ὁ Συνεταιρισμός μπορεῖ νὰ πάρῃ ἀπὸ κεφαλαιούχους τοῦ χωριοῦ του καὶ ἀπὸ ἄλλα ἰδρύματα, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα, ἢ ὅποια γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σκοπὸ ἰδρύθηκε. Ὁ Συνεταιρισμός ἔχει καθήκον ἀλλὰ καὶ συμφέρον νὰ δανείζεται μόνο ἀπὸ τὸ ἐπίσημο ἴδρυμα τῆς ἀγροτικῆς πίστεως, τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα δηλαδή.

Ὁ Συνεταιρισμός λοιπὸν ὅταν δὲν τοῦ φτάνουν τὰ δικά του κεφάλαια δανείζεται καὶ δανείζει. Ἴσως ὅμως κανεὶς ἀπ' τοὺς πονηροὺς ἀγρότες — κι' ὅλοι οἱ ἀγρότες εἶναι ἔξυπνοι καὶ διστακτικοὶ — νὰ κούνησε στοχαστικὰ τὸ κεφάλι του καὶ νὰ εἶπε : «Καὶ τί μὲ ὀφελεῖ σ' ὅλη αὐτὴ τὴ δουλειὰ ὁ Συνεταιρισμός τὴ στιγμὴ ποὺ κι' αὐτὸς δανείζεται γιὰ νὰ μὲ δανείζῃ ; Δὲν δανείζομαι ἐγὼ μόνος μου

καλλίτερα, χωρίς να έχω και καμμιὰ εὐθύνη γιὰ τὸ διπλανό μου. Ἀφοῦ σήμερα ὑπάρχει ὀλόκληρη Ἀγροτικὴ Τράπεζα τί χρειάζονται οἱ Συνεταιρισμοί; Σ' ὅλα αὐτὰ ἡμεῖς θὰ ἀπαντήσωμε τὰ παρακάτω :

Ἡ μεσολάβηση τοῦ Συνεταιρισμοῦ κατὰ τὸ δανεισμὸ ἔχει κολοσσιαία σημασία καὶ πολλές εἶναι οἱ ὠφέλειες ποὺ ἔχει τόσο ὁ συνεταῖρος ὅσο καὶ ἡ κοινωνία ὀλόκληρη. Καὶ πρῶτα-πρῶτα μὲ τὸ Συνεταιρισμὸ ἔρχεται τὸ χρῆμα στὸ χωριὸ χωρὶς ὁ ἀγρότης νὰ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ χάνη τις μέρες του πηγαίνοντας ὡς τὴ πόλη καὶ κάνοντας τόσα καὶ τόσα ἔξοδα ποὺ θὰ κάνη ὁ μὴ συνεταρισμένος. Ἡ μεσολάβηση αὐτὴ τοῦ Συνεταιρισμοῦ γίνεται χωρὶς καμμιὰ ἐπιβάρυνση τοῦ συνεταίρου γιὰτὶ οἱ Συνεταιρισμοὶ δανείζονται μὲ μικρότερο τόκο. Ἐτσι ὁ συνεταῖρος κατορθώνει χωρὶς ἔξοδα καὶ χασομέρια νὰ δανείζεται μὲ τὸν ἴδιο ἢ καὶ μὲ μικρότερο τόκο ποὺ δανείζεται ὁ μὴ συνεταρισμένος. Πολλές φορές ὅμως εἶναι ἀλήθεια ὅτι βγαίνουν στὴν ὑπαιθρο συνεργεῖα τῆς Τραπεζῆς γιὰ τὴ δουλειὰ τοῦ δανεισμοῦ καὶ ἔτσι καὶ ὁ μὴ συνεταρισμένος γλυτώνει τὰ χασομέρια καὶ τὰ ἔξοδα. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου γιὰ ὄφελος τοῦ γεωργοῦ γιὰτὶ μὲ αὐτὰ τὰ ἔξοδα δὲν μπορεῖ καὶ ἡ Τράπεζα νὰ κατεβάσῃ τὸν τόκο στὰ δάνειά της. Ἐνῶ μὲ τὴ μεσολάβηση τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἔστω καὶ ὅπως-ὅπως στραβὰ κουτσὰ γίνεται σήμερα, τὰ ἔξοδα εἶναι λιγώτερα καὶ ὅσο πληθύνουν οἱ συνεταρισμένοι τόσο καὶ πιὸ εὔκολο εἶναι νὰ μικρύνῃ ὁ τόκος. Μεγάλῃ δὲ μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ ἐλάττωση τοῦ τόκου ὅταν ἡ μεσολάβηση τοῦ Συνεταιρισμοῦ εἶναι πραγματικὴ καὶ τελεία, σύμφωνα μὲ τις συνεταριστικὲς ἀρχές. Ὅταν δηλαδή ὁ Συνεταιρισμὸς δανείζεται γιὰ λογαριασμὸ του τὰ λεφτὰ ποὺ χρειάζονται τὰ μέλη του καὶ αὐτὸς ὕστερα κανονίζει τὸ τί θὰ δώσῃ στὸ καθένα καὶ πότε θὰ τὸ δώσῃ σύμφωνα μὲ τις πραγματικὲς ἀνάγκες τῶν μελῶν του. Ὁ Συνεταιρισμὸς εἶναι σὲ θέση, καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλη ὀργάνωση, νὰ ξαίρῃ τις πραγματικὲς ἀνάγκες τῶν μελῶν του καὶ νὰ χορηγῇ δάνεια

ὅπου πρέπει καὶ ὅπως πρέπει. Μόνον ἄνθρωποι ποὺ μένουν μέσα στὸ χωριό, ποὺ δουλεύουν μέσα σ' αὐτό, ποὺ ξαίρουν τὴ πραγματικὴ οἰκονομικὴ κατάστασι τοῦ κάθε χωριανοῦ μποροῦν ν' ἀσκήσουν τὴ πίστη, νὰ κανονίζουν δηλαδὴ σωστὰ καὶ δίκαια τὰ δάνεια. Καὶ τέτοιοι ἄνθρωποι εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ διοικοῦν τοὺς Συνεταιρισμούς. Μὰ δὲν πρέπει νὰ νομίζη κανεὶς ὅτι αὐτοὶ θὰ κάνουν τοῦ κεφαλιοῦ τους καὶ θὰ γίνουν κοτσαμπάσηδες στὸ χωριό. "Ὁχι! Πρῶτα-πρῶτα γιατί θὰ κάνουν ὅλη αὐτὴ τὴ δουλειὰ μὲ βάση τις γενικὲς ὁδηγίες ποὺ θὰ παίρνουν ἀπὸ τὸ ἐπίσημο ὄργανο ποὺ ἀσκεῖ τὴ πίστη. Ἄλλὰ ἐκτὸς ἀπὸ τις ὁδηγίες τῆς Ἀγροτικῆς, ἐκεῖνοι ποὺ διοικοῦν τὸ Συνεταιρισμὸ θὰ δουλεύουν μέσα στὰ ὄρια ποὺ τοὺς θέτει ἡ Γενικὴ Συνέλευσι τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Καὶ δὲν ὑπάρχει πιὸ σωστὸ πρᾶμμα ἀπ' αὐτό. Τὸ χωριό, θεωρητικὰ, εἶναι σὲ θέσι νὰ κανονίσῃ τις ἀνάγκες τῶν χωριανῶν καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, ἔστω καὶ τὸν πιὸ σοφό. Ἄλλὰ πρέπει νὰ μορφωθῇ γι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ καὶ ὕστερα νὰ προχωρήσουμε γιὰ νὰ μὴ φτάσουμε σὲ ἀντίθετα ἀποτελέσματα.

Ἡ παροχὴ τοῦ δανείου

"Ὅταν τὸ μέλος τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ λεφτὰ τότε θὰ καταφύγῃ στὸ Συνεταιρισμὸ τοῦ γιὰ νὰ δανειστῇ. Πρέπει νὰ ὑποβάλλῃ δηλαδὴ μιὰ αἴτησι ὅπου θὰ γράφῃ πόσα λεφτὰ θέλει, γιὰ ποιά δουλειὰ τὰ θέλει, πότε μπορεῖ νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ κλπ. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Συνεταιρισμοῦ, ποὺ πρέπει καθὼς εἶπαμε νὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους νοικοκυραίους τοῦ χωριοῦ, παίρνοντας τὴν αἴτησι τοῦ συνεταίρου θὰ ἀποφασίσῃ ἂν πρέπη νὰ τοῦ δοθῇ ἢ ὄχι τὸ δάνειο, πόσα λεφτὰ πρέπει νὰ τοῦ δοθοῦν καὶ πότε πρέπει νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ. Γιὰ νὰ ἀποφασίσῃ ὅμως ὅλα αὐτὰ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο πρέπει νὰ σκεφθῇ.

Πρῶτο: "Ἄν ὁ συνεταῖρος εἶναι ἄξιος νὰ δανειστῇ, ἂν δηλαδὴ εἶναι τίμιος καὶ δουλευτῆς καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ τὰ χρήματα ποὺ θὰ πάρῃ. Δεύτερο: ἂν ἔχῃ πραγματικὴ

ανάγκη καὶ πόσα λεφτὰ τοῦ χρειάζονται πραγματικά. Γενικὰ θὰ ἐξετάσῃ κάθε τι σχετικὸ πρὸς τὸ δάνειο.

Τὴν ἀπόφαση λοιπὸν ποὺ θὰ πάρῃ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο δὲν θὰ τὴν πάρῃ αὐθαίρετα, ἀλλὰ ἀφοῦ ἐξετάσει διάφορα στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ δανειζομένου καὶ τίς ἀνάγκες του καὶ πάντοτε μέσα στὰ ὅρια ποὺ ἔχει θέσει ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Συνεταιρισμοῦ, σχετικῶς μὲ τὸ ποσὸ τοῦ δανείου κατὰ συνεταῖρον, τὴν προθεσμίαν ἐξοφλήσεως, τὸ τόκο κ.λ.π.

Ὁ συνεταῖρος δανεῖζεται κυρίως μὲ ἐγγύηση τὸ λόγο τῆς τιμῆς του χωρὶς νὰ δίδῃ ἐνέχυρο ἢ ὑποθήκη, ἀλλὰ μὲ προσωπικὸ γραμμάτιο πρὸς τὸ Συνεταιρισμὸ μὲ ἓνα ἢ δύο ἐγγυητάς.

Μπορεῖ ὅμως τὸ δάνειο νὰ δοθῇ μὲ ἐνέχυρο τὰ προϊόντα τοῦ συνεταίρου ἢ ἂν εἶναι μακροπρόθεσμο μὲ ὑποθήκη. Πάντως εἴτε μὲ γραμμάτιο δοθῇ, εἴτε μὲ ἐνέχυρο εἴτε μὲ ὑποθήκη, ὁ Συνεταιρισμὸς στηρίζεται πάνω στὴν προσωπικὴ ἀξία καὶ φερεγγυότητα τοῦ συνεταίρου ποὺ δανεῖζεται.

Ἡ ἐξόφλησις τῶν δανείων

Γνωστὸ εἶναι ὅτι ἡ ἐξόφλησις τῶν δανείων πρέπει νὰ γίνεται κανονικὰ χωρὶς καθυστερήσεις. Τοῦτο εἶναι πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Συνεταιρισμοῦ καὶ τοῦ συνεταίρου ποὺ δανεῖζεται. Ὁ συνεταῖρος μπορεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ δάνειόν του καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν προθεσμίαν ὅταν τοῦ ἔρθῃ βολικά. Καὶ ὁ Συνεταιρισμὸς θὰ προσπαθήσῃ νὰ εἰσπράξῃ τὸ δάνειο ἀνάλογα πάντα μὲ τὴν δύναμιν τοῦ συνεταίρου καὶ τὴν ἐποχὴν ποὺ μπορεῖ νὰ πληρώσῃ.

Μὲ τὴν ἐξόφλησιν τοῦ δανείου στὴν κανονικὴν του ἐποχὴν ὄχι μόνον ὁ συναιταῖρος δὲν ἐπιβαρύνεται μὲ τόκους, ὄχι μόνον δείχνει πὼς εἶναι ἄξιος νὰ ξαναπιστωθῇ ὅταν χρειασθῇ, ἀλλὰ διευκολύνονται συγχρόνως καὶ οἱ ἄλλοι συνεταῖροι ποὺ τυχόν θὰ ἤθελαν νὰ δανειστοῦν ἀπὸ τὸ Συνεταιρισμὸ χάρις στὴν κανονικὴν κίνησιν τῶν κεφαλαίων ἀπὸ χέρι σὲ χέρι καὶ τὴν ἐπωφελεῖ χρη-

σιμοποίησή τους. Μὲ τὴν κανονικὴ ἐξόφληση καὶ ὁ Συνεταιρισμὸς βγαίνει ἀσπροπρόσωπος ἀπέναντι στοὺς δανειστὲς του καὶ ἔτσι ἀποκτᾶ τὴν ἐμπιστοσύνη πού του χρειάζεται γιὰ νὰ προχωρήσῃ στὸ δρόμο του.

11. ΟΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Οἱ Συνεταιρισμοὶ πού ιδρύθησαν πρῶτα καὶ διαδόθηκαν πολὺ στὴ χώρα μας εἶναι οἱ Πιστωτικοὶ Συνεταιρισμοί. Καὶ στὶς ἄλλες χώρες ἡ συνεταιριστικὴ κίνηση τέτοια ἐξέλιξη πῆρε. Ἄρχισε πρῶτα ἀπ' τοὺς Πιστωτικοὺς Συνεταιρισμοὺς καὶ προχώρησε σιγά-σιγά στοὺς Συνεταιρισμοὺς ἀπὸ κοινῶν πωλήσεως, ἀπὸ κοινῶν κατεργασίας, τοὺς προμηθευτικοὺς κλπ. Τοῦτο δὲ ἔγινε γιὰ νὰ ἀναπτυχθοῦν οἱ ἄλλοι Συνεταιρισμοὶ πρέπει πρῶτα-πρῶτα ὁ παραγωγὸς νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴ σκλαβιά τοῦ τοκογλύφου καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ χρῆμα πού θὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ κινήθῃ. Λεφτερωμένος ἀπὸ τὸ τοκογλύφο μπορεῖ πιά νὰ σκεφτῆ γιὰ νὰ πωλήσῃ τὸ προϊόν του καὶ νὰ προμηθευτῆ ὅ,τι τοῦ χρειάζεται μὲ τοὺς καλλίτερους ὄρους.

Σήμερα στὴν Ἑλλάδα ἔχουμε 4.500 περίπου Πιστωτικοὺς Συνεταιρισμοὺς. Βέβαια οἱ Συνεταιρισμοὶ αὐτοὶ κάνουν καὶ προμήθειες καὶ πωλήσεις κλπ., κύριο ὅμως σκοπὸ ἔχουν νὰ προμηθεύουν στὰ μέλη τους τὰ ἀπαραίτητα χρήματα. Οἱ πιστωτικοὶ μας συνεταιρισμοὶ διαρκῶς ἐξελίσσονται. Φέρνουν σήμερα μὲ τὴ δρᾶση τους κολοσσιαῖα ὠφελήματα στοὺς παραγωγοὺς ἀλλὰ ἀκόμη δὲν ἔχουν φτάσει ἐκεῖ πού πρέπει. Οἱ συνεταιρισταὶ ὑποστηρίζουν ὅτι οἱ Πιστωτικοὶ Συνεταιρισμοὶ πρέπει νὰ γίνουν οἱ Τράπεζες τοῦ κάθε χωριοῦ πού θὰ ἀσκήσουν τὴ πίστη μὲ δική τους πρωτοβουλία. Σήμερα ἀκόμα, ἐκτὸς ἀπὸ ἀξιέπαινες ἐξαιρέσεις, δὲν ἔχουμε φτάσει στὸ εὐχάριστο αὐτὸ σημεῖο. Τουναντίο σὲ πολλὰ χωριά οἱ Πιστωτικοὶ Συνεταιρισμοὶ ἔχουν καταστήσει ἀπλὰ γραφεῖα γιὰ νὰ γίνονται τὰ ἔγγραφα τοῦ δανεισμοῦ. Σ' ἄλλους οὔτε αὐτὸ δὲν γίνεται.

Αὐτὸ εἶναι πολὺ λυπηρό. Πρέπει νὰ νοιώσουν οἱ συνεταῖροι ὅτι ὁ Συνεταιρισμὸς δὲν εἶναι κάτι ξένο ἀπὸ αὐτούς. Ὁ Συνεταιρισμὸς εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτὸς τους. Καὶ πρέπει νὰ φροντίσουν μὲ κάθε τρόπο νὰ προοδέψουν οἱ Συνεταιρισμοὶ τους, νὰ δημιουργήσουν δικά τους κεφάλαια καὶ νὰ ὀργανωθοῦν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δώσουν μιὰ καινούργια ζωὴ καὶ δύναμη στὸ Ἑλληνικὸ χωριό, νὰ τὸ ὀδηγήσουν στὴ πρόοδο.

Οἱ συνεταῖροι πρέπει νὰ ἀγαπήσουν τὸ Συνεταιρισμὸ τους, αὐτὸν ποὺ τοὺς κάνει ἀνεξάρτητους ἀπὸ τοὺς ἐκμεταλλευτὰς, αὐτὸν ποὺ μπορεῖ νὰ τοὺς ἀνοίξῃ τὸ δρόμο γιὰ νὰ δοῦν καλλίτερες μέρες. Γιατὶ ὁ Πιστωτικὸς Συνεταιρισμὸς εἶναι τὸ καλλίτερο ὄργανο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ ἀσκηθῇ ἡ ἀγροτικὴ πίστις. Καὶ ὅταν λέμε ἀγροτικὴ πίστις δὲν ἐννοοῦμε ἓνα δάνειο στὰ στραβά ἀλλὰ ἐννοοῦμε μιὰ προσπάθεια ποὺ γίνεται μὲ σκοπὸ νὰ καλλιετέρεψουμε τὴ κατάστασι τοῦ ἀγρότου μὲ τὴ κατάλληλη ἐνίσχυση τοῦ ὅπου πρέπει, ὅταν πρέπη, καὶ ὅσο πρέπει. Γι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ ὁ πιὸ ἀρμόδιος εἶναι ὁ Συνεταιρισμὸς. Μέσα στὸ μικρὸ χωριὸ ποὺ ἐργάζεται μπορεῖ ὁ Συνεταιρισμὸς, δηλαδὴ οἱ διοικοῦντες, νὰ ξαίρη ποιός, πότε καὶ πόσο ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ λεπτὸ, ποιός, πότε καὶ πόσα μπορεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὸ δάνειό του, ποιός καθυστερεῖ δικαιολογημένα καὶ ποιός πρέπει ἀκόμα νὰ βοηθηθῇ, ποιός εἶναι τίμιος, δουλευτὴς, ἄξιος κλπ. Ἐτσι διαχειρίζεται τὰ χρήματα κατὰ τὸ καλλίτερο τρόπο, ἀλλὰ τὰ διαχειρίζεται καὶ μὲ τὸ μικρότερο κόστος. Ἀπὸ τὰ δικά του κεφάλαια δὲν ἔχει σκοπὸ νὰ κερδίσῃ. Τὰ ξένα κεφάλαια τὰ δανερίζει σχεδὸν ὅσο τοῦ κοστίζουν. Φέρνει τὸ χρῆμα στὸ χωριὸ ἀπὸ τὴ πόλιν μὲ τὶς ἡμεραργίες καὶ τὰ ἔξοδα μόνο δύο ἀνθρώπων. Δίνει τὸ δάνειο τὸ καιρὸ τῆς πραγματικῆς ἀνάγκης. Καὶ ἀκόμη ἔχει πολλὰ ἄλλα πλεονεκτήματα. Δὲν πρέπει δὲ νὰ ξεχνοῦμε ὅτι ἀνοίγει τὸ δρόμο γιὰ νὰ δημιουργηθοῦν καὶ νὰ προοδέψουν Συνεταιρισμοὶ πωλήσεως, προμηθευτικοὶ καὶ ἄλλοι. Γι' αὐτὸ ὑποστηρίζεται ὅτι πρέπει νὰ στερεώσουν οἱ Πιστωτικοὶ

Συνεταιρισμοί. Νά γίνουν πραγματικοί Συνεταιρισμοί και όχι οργανισμοί που ζούν για τὸ δάνειο, που ξυπνοῦν ἀπ' τὴ νάρκη τους μόνο τὸ καιρὸ τοῦ δανεισμοῦ ὅποτε και μόνο τοὺς θυμοῦνται οἱ ἀγρότες.

Σήμερα οἱ περισσότεροι Συνεταιρισμοί παίρνουν γραμμάτια ἀπὸ τὰ μέλη τους και τὰ προεξοφλοῦν στὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα εἴτε ἀπ' εὐθείας, εἴτε μέσω τῆς Ἐνώσεως. Ὑστερα ἀφοῦ πάρουν τὰ λεπτά τὰ διανέμουν στοὺς συνεταίρους. Τὸ ποσὸν τοῦ δανείου που θὰ πάρη ὁ κάθε συνεταῖρος, τὸ χρόνο που θὰ τὸ πάρη, τὸ χρόνο που θὰ τὸ ἐπιστρέψη κλπ. τὰ κανονίζει κυρίως ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα. Δηλαδή ἀντὶ ὁ Συνεταιρισμὸς νὰ δανείζεται ὡς Συνεταιρισμὸς και νὰ δανείζη ὅπως αὐτὸς κρίνη καλλίτερα, μεσολαβεῖ ἀπλῶς στὸ δανεισμό, ἀνάμεσα στὰ μέλη του και στὴ Τράπεζα.

Ἀλλὰ οἱ Συνεταιρισμοί μας πρέπει νὰ προσπαθήσουν νὰ ὀργανωθοῦν, νὰ γίνουν ἄξιοι ὥστε σιγὰ-σιγὰ νὰ πάρουν στὰ χέρια τους ἀπόλυτη πρωτοβουλία στὴν ἀγροτικὴ πίστη.

Οἱ Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί εἶναι ἐκεῖνοι που ἐδημιούργησαν τὴν ἀγροτικὴ πίστη στὴν Ἑλλάδα. Προτοῦ νὰ γίνουν οἱ Συνεταιρισμοί δὲν ὑπῆρχε ἀγροτικὴ πίστη, ὁ ἀγρότης δὲν μπορούσε νὰ δανειστῆ κι' ἂν δανειζόταν ἐπλήρωνε μὲ τὸ αἷμα του. Κανεὶς ὀργανισμὸς, καμμιά Τράπεζα δὲν πιστευόταν τὰ λεπτά της στὰ χέρια τοῦ ἀγρότη μ' ὅλες τὶς φωνές ἐκείνων που ἀσχολήθηκαν μὲ τὰ γεωργικὰ ζητήματα και που ὑπεστήριζαν ὅτι ἡ γεωργία μας γιὰ νὰ προοδέψη ἤθελε λεπτά. Μόνο ἀπὸ τὸ 1915 που ἔγινε ὁ νόμος 602 γιὰ τοὺς Συνεταιρισμοὺς, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἄρχισε, κάθε χρόνο και περισσότερο, νὰ ρίχνη χρήματα στὴν ὕπαιθρο και σὲ πραγματικοὺς γεωργοὺς. Γιατί, ὅπως λένε ὅσοι ἀσχολήθηκαν μὲ τὸ ζήτημα, μέχρι τότε μόνο μερικοὶ μεγαλοκτηματῖαι και ἔμποροι δανειζόταν διάφορα ποσὰ που τὰ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ νὰ δανείζουν αὐτοὶ τοὺς γεωργοὺς ὅσα κι' ὅσα, εἴτε δίνοντάς τους στὸ χέρι

λεπτά είτε κáνοντάς τους πίστωση. Ἀπὸ τὸ νόμο ὁμῶς 602 τοῦ 1915 προοδεύει συνεχῶς ἡ κατάσταση ὥσπου φθάσαμε στὸ 1929 ποὺ ιδρύθηκε ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα μὲ σκοπὸ νὰ ἀσκήσῃ τὴν ἀγροτικὴ πίστη, νὰ βοηθήσῃ τοὺς Συνεταιρισμοὺς γιὰ τὴν τελικὴ τους ἐπικράτηση καὶ γενικὰ νὰ καθοδηγήσῃ καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸν ἀγρότη.

---

12. Αἱ Ἔργασιαὶ Ἀπὸ Κοινοῦ Πωλήσεως Στoὺς
Συνεταιρισμοὺς.

Ὁ Συνεταιρισμὸς ἀπὸ κοινοῦ πωλήσεως τῶν προϊόντων μ' ὄλο ποὺ παρουσιάζει πολλὰ ἐξαιρετικὰ πλεονεκτήματα μόλις τώρα τελευταῖα ἀρχίζει νὰ ξαπλώνεται καὶ νὰ προοδεύῃ σιγὰ-σιγὰ. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ κοντὰ στὰ μεγάλα πλεονεκτήματα ποὺ φέρνει παρουσιάζει καὶ μεγάλες δυσκολίες καὶ μεγάλη εἶναι ἡ ἀντίδραση στὸ ἔργο του. Ἄς δοῦμε τὰ πλεονεκτήματά του.

Πρῶτο ὠφέλημα του εἶναι ὅτι ἀπομακρύνει τὴν ἐκμετάλλευση ποὺ γίνεται στὸ παραγωγὸ ἀπὸ τοὺς πολυαρίθμους ποὺ μεσάζουν ἀνάμεσα σ' αὐτὸν καὶ στὴ κατανάλωση καὶ βαρύνουν τὸ κόστος τῆς ζωῆς ὄλων μας. Ἡ ἐκμετάλλευση αὐτὴ εἶναι πραγματικὰ πολὺ βαρειά.

Ὅταν δὲν ὑπάρχει Συνεταιρισμὸς οἱ παραγωγοὶ θὰ πᾶνε, χωριστὰ ὁ καθένας, στὸν ἔμπορο. Ποῦ νὰ τολμήσουν νὰ σηκώσουν κεφάλι γιὰ νὰ διαπραγματευθοῦν μιὰ κανονικὴ τιμὴ! Ἡ ἀπάντηση τοῦ ἐμπόρου θὰ εἶναι κοφτὴ καὶ ξηρὴ. Ἄν σ' ἀρέσῃ φίλε μου τόσο πληρώνω ἐγώ. Καὶ ὁ κακόμοιρος ὁ παραγωγὸς ἀναγκάζεται νὰ πουλήσῃ ὅσα ὅσα στὴ τιμὴ ποὺ δίνει ὁ ἔμπορος-τοκογλύφος. Γιατί; Γιατί ὅλη αὐτὴ ἡ ἐκμετάλλευση; Ἀπλούστατα γιὰτὶ οἱ παραγωγοὶ εἶναι ἀσυνεταίριστοι, μεμονωμένοι καὶ ἔτσι δὲν μποροῦν ν' ἀρθοῦν σὲ ἐπαφὴ μὲ τοὺς καταναλωτὰς ἢ μὲ τὶς μεγάλες ἀγορές. Ἐνῶ παράλληλα τὸ ἐμπόριο εἶναι ὠργανωμένο. Πολλές φορές οἱ ἔμποροι κάνουν συμφωνίες μεταξύ τους καὶ δὲν δίνουν παραπάνω ἀπὸ μιὰ μικρὴ

τιμή. Καὶ ὁ παραγωγὸς εἶναι ἀναγκασμένος νὰ πουλήσῃ. Γιατὶ βέβαια μὲ τὴ μικρὴ παραγωγὴ του δὲν μπορεῖ νὰ πουλήσῃ κατ' εὐθειᾶν στὴ μεγάλη ἀγορά. "Όταν ὅμως γίνῃ ὁ Συνεταιρισμὸς μπορούμε νὰ ἀποφύγουμε τὴν ἐκμετάλλευση καὶ νὰ πετύχουμε πολλὰ πράγματα.

Οἱ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους γίνονται οἱ Συνεταιρισμοὶ εἶναι ἀναλυτικὰ οἱ ἑξῆς :

1) Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὁ μικρὸς παραγωγὸς ἔχει πάντα μικρὴ παραγωγὴ, ἢ ὁποῖα καὶ δὲν ἐνδιαφέρει τὴν ἀγορὰ πού δίνει καλὴ τιμὴ. Τὴ μικρὴ παραγωγὴ θὰ τὴν ἀγοράσῃ ὁ μεταπράτης ἢ ὁ μικρὸς ἔμπορος ἢ ὁ μπακάλης. Αὐτός, ἀπὸ τὶς μικρὲς ποσότητες πού θὰ ἀγοράσῃ ἀπὸ τοὺς παραγωγούς, θὰ κἀνῃ μιὰ μεγάλη παρτίδα καὶ θὰ πουλήσῃ μὲ μεγάλο κέρδος στὸν μεγάλο ἔμπορο, στὴν ἀγορὰ πού ἐνδιαφέρεται γιὰ μεγάλες ποσότητες.

Μὰ καὶ ἂν τύχῃ καμμιά φορὰ ἢ λίγη παραγωγὴ νὰ ἐνδιαφέρῃ τὸν ἔμπορο πάλι καὶ αὐτός θὰ δώσῃ μικρὴ τιμὴ γιατί ἂν δὲν πουλήσῃ ὁ ἕνας ἀγρότης θὰ πουλήσῃ ὁ ἄλλος. Καὶ θὰ πουλήσῃ ὅσα-ὅσα στὸ καιρὸ τῆς παραγωγῆς γιατί ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ λεπτὰ.

"Όταν ὅμως ὁ Συνεταιρισμὸς ἀποφασίσῃ νὰ κἀνῃ ἐργασίαι ἀπὸ κοινοῦ πωλήσεως, δηλαδὴ ὅταν οἱ συνεταῖροι ἀποφασίσουν νὰ πουλήσουν ὅλοι μαζί διὰ τοῦ Συνεταιρισμοῦ, τότε θὰ τοὺς ὑπολογίσῃ πολὺ ὁ μεγάλος ἔμπορος στὴ μεγάλη ἀγορὰ πού θὰ πᾶνε νὰ πουλήσουν.

2) "Όταν οἱ ἔμποροι κάνουν συμφωνίες γιὰ νὰ ἐκμεταλλευτοῦν τὸ παραγωγό, ἂν μὲν ὁ παραγωγὸς εἶναι μόνος του, ἐπειδὴ ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ λεπτὰ, θὰ πουλήσῃ ὅσο-ὅσο τὴ παραγωγὴ του. "Αν ὅμως εἶναι συνεταιρισμένος τότε ὁ Συνεταιρισμὸς μὲ τὴ δύναμη του μπορεῖ νὰ βρῆ τὰ ἀπαιτούμενα λεπτὰ καὶ νὰ ἐνεχυριάσῃ τὴ παραγωγὴ καὶ νὰ φροντίσῃ σιγὰ-σιγὰ νὰ βρῆ καλὰς ἀγορές. "Ετσι ὁ παραγωγὸς μὲ τὸ Συνεταιρισμό του ἀντιστέκεται στὴν ἐκμετάλλευση πού ἤθελαν νὰ τοῦ κάνουν.

3) Ὁ Συνεταιρισμὸς θὰ πετύχῃ τὶς καλλίτερες τιμὰς. Γιατί; Γιατὶ μπορεῖ νὰ παρακολουθῆ καλλίτερα τὶς

ἀγορές καὶ νὰ ἔρχεται σὲ συνεννοήσεις μὲ ἄλλους Συνεταιρισμοὺς καὶ μὲ τὴν Ἑνωσὴ Συνεταιρισμῶν καὶ ἄλλους ὀργανισμοὺς. Μπορεῖ νὰ ξοδεύσῃ λίγα λεπτὰ νὰ ὀργανώσῃ τὸ κατάλληλο προσωπικὸ καὶ νὰ προχωρήσῃ ἔτσι στὸ ἔργο του. Ἐνῶ ὁ παραγωγὸς μόνος δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ ἔμπορος. Δὲν ἔχει οὔτε τὸν καιρὸ οὔτε τὶς γνώσεις. Τοῦ εἶναι δύσκολο νὰ ἀφίση τὶς δουλειές του—καὶ στὰ χωράφια πάντα ὑπάρχουν δουλειές—καὶ νὰ ρθῇ στὴ πόλιν γιὰ νὰ πουλήσῃ τὸ προϊόν του. Καὶ ἂν ἔρθῃ τὸ προϊόν θὰ τοῦ καταστήσῃ βάρος, θὰ τοῦ γίνῃ φόρτωμα καὶ θὰ κυττάζῃ νὰ τὸ ξεπουλήσῃ τὸ γρηγορώτερο. Γιατὶ δὲν γνωρίζει τὴν ἀγορὰ οὔτε τὶς προτιμήσεις τῶν καταναλωτῶν. Μπλέκεται εὐκόλα στὰ λόγια τῶν ἀγοραστῶν, ἐνῶ ὁ Συνεταιρισμὸς μπορεῖ μὲ τὴν ἡσυχία του νὰ τὰ μελετήσῃ ὅλα αὐτὰ καὶ νὰ βρῇ τὸν καλλίτερο δρόμο.

4) Ὄταν ὅλοι οἱ παραγωγοὶ εἶναι μαζὶ μποροῦν ἐπίσης νὰ κάνουν σταθερὲς ποιότητες. Καὶ τὸ χῶρισμα σὲ σταθερὲς ποιότητες ἔχει μεγάλη σημασία γιατί ὅλοι γνωρίζουμε ὅτι ἂν ἡ παραγωγή ἔχει μέσα λίγη κακὴ ποιότητα θὰ πληρωθῇ στὴ τιμὴ τῆς κακῆς ποιότητος, ἔστω καὶ ἂν τὸ περισσότερο μέρος εἶναι καλό. Ἐνῶ ἂν ὅλοι εἶναι συνεταιρισμένοι μποροῦν νὰ χωρίσουν τὴ παραγωγή τους σὲ δυὸ-τρεῖς ποιότητες καὶ κάθε μιὰ νὰ πουληθῇ στὴ τιμὴ ποὺ τῆς ἀξίζει.

5) Σήμερα οἱ παραγωγοὶ μας, ἐπειδὴ ἔχουν ἀνάγκη καὶ δὲν διαθέτουν τὰ ἀπαιτούμενα κεφάλαια, πωλοῦν τὴ παραγωγή τους γιὰ πρώτη ὕλη χωρὶς νὰ τὴν κατεργαστοῦν καὶ νὰ τὴν ἐπεξεργαστοῦν ὅσο πρέπει καὶ ἔτσι χάνουν ἓνα μεγάλο κέρδος. Π. χ. τὰ σταφύλια τους ἀναγκάζονται νὰ τὰ πωλοῦν γιὰ μούστο ἐνῶ ἂν μπορούσαν νὰ τὰ κάνουν κρασί συνεταιρικῶς ἀσφαλῶς θὰ εἶχαν ἓνα μεγάλο ὄφελος. Ὄταν οἱ παραγωγοὶ συνεταιρισθοῦν θὰ μποροῦν νὰ πάρουν τὰ ἀπαραίτητα μηχανήματα καὶ νὰ κάνουν τὶς ἀπαραίτητες ἐγκαταστάσεις ποὺ χρειάζονται γιὰ μιὰ τέτοια δουλειά. Ἄν εἶναι συνεταιρισμένοι

εὐκόλα θὰ βρυῦν τὸ κεφάλαιο ποῦ τοὺς χρειάζεται. Καὶ θὰ ὀργανώσουν καλὰ τὴ δουλειὰ αὐτή.

*
* *

Εἶπαμε ὅτι μὲ τὸ Συνεταιρισμὸ ἀπὸ κοινοῦ πωλήσεως οἱ συνεταῖροι θὰ ἐξασφαλίσουν καλλίτερη τιμὴ. Ἡ τιμὴ ὅμως αὐτὴ δὲν θὰ ἐξασφαλισθῇ μὲ μονοπώλειο, ὅπως κάνουν οἱ ἐπιχειρηματῖαι μὲ τὰ τράστ, εἰς βάρος τῶν καταναλωτῶν. Τὸ ἀντίθετο μάλιστα. Θὰ ἐξασφαλισθῇ καλλίτερη τιμὴ στοὺς παραγωγούς, ἀλλὰ συγχρόνως πρὸς ὄφελος τῶν καταναλωτῶν. Αὐτὸ θὰ γίνῃ γιατί ὁ Συνεταιρισμὸς πωλήσεως μὲ τὴ λειτουργία του βγάζει ἀπὸ τὴ μέση, ἀχρηστεύει σιγὰ-σιγὰ καὶ ἤρεμα, τοὺς περιττοὺς μεσάζοντας καὶ σταθεροποιεῖ τὴν ἀξία τοῦ χρηστοῦ ἐμπόρου ὅπου ἡ ὕπαρξις τούτου δὲν εἶναι παρασιτική, ἀλλὰ πρὸς ὄφελος τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Ὁ Συνεταιρισμὸς πωλήσεως ἐπιτυγχάνει στὸ σκοπὸ του προσπαθώντας νὰ πλησιάσῃ ὅσο μπορεῖ πιὸ περισσότερο τὸν καταναλωτὴ. Ἔτσι τὸ προϊόν δὲν ἐπιβαρύνεται μὲ παρασιτικὲς προμήθειες καὶ πουλιέται φθηνότερα.

Καὶ ἔπειτα ὁ Συνεταιρισμὸς δὲν ἀποβλέπει στὸ στιγμιαῖο κέρδος ποῦ τυχόν θὰ ἔχῃ τὴ μιὰ χρονιά, ὅπως συνήθως κάνουν οἱ ἔμποροι. Ὁ Συνεταιρισμὸς δουλεύει μὲ τὴν προσπάθεια νὰ ἀποκτήσῃ μιὰ πελατεία σταθερὴ—ἂν εἶναι δυνατὸν στὴν αἰωνιότητα—γιατί βέβαια ὁ Συνεταιρισμὸς δὲν εἶναι κάτι τὸ προσωρινό. Γι' αὐτὸ καὶ προσπαθεῖ νὰ καλλιετερεύσῃ τὴν ποιότητα τοῦ προϊόντος, τὴ συσκευασία κλπ.

*
* *

Στὴν ἀπὸ κοινοῦ πώληση πρέπει νὰ προηγηθῇ, τὶς περισσότερες φορές, ἡ συγκέντρωση τῶν προϊόντων ποῦ θὰ πωληθοῦν. Τοῦτο χρειάζεται εἴτε γιὰ νὰ κατεργαστοῦν (π. χ. θὰ συγκεντρωθῇ τὸ γάλα γιὰ νὰ γίνῃ τυρί, βούτυρο κλπ.) εἴτε γιὰ νὰ χωρισθοῦν σὲ ποιότητες κλπ. (π. χ. τὰ καπνὰ γιὰ νὰ ξεχωρίσουν τὰ σκάρτα εἴτε γιὰ νὰ γίνῃ ἡ πρώτη κατεργασία) εἴτε γιὰ νὰ ἀποθηκευθοῦν σὲ

κατάλληλες αποθήκες πού δέν ἔχουν οἱ παραγωγοί. Πολ-
λές φορές πάλι συγκεντρώνονται εἴτε γιά νά μποῦν ἐνέ-
χυρο στό Συνεταιρισμό εἴτε γιά τή πιό εὐκόλη πώληση.
"Όταν παραλαμβάνη ὁ Συνεταιρισμός δίνει κανονικές
ἀποδείξεις παραλαβῆς σέ κάθε συνεταῖρο καί φροντίζει
γιά τή καλλίτερη διατήρηση τοῦ προϊόντος. Συνήθως
δίνει καί μιὰ μικρή προκαταβολή στό παραγωγό γιά τὸ
προϊόν καί ξεκαθαρίζει τοὺς λογαριασμοὺς ὕστερα ἀπὸ
τὴ πώληση. Τὰ ἀπαιτούμενα λεπτὰ τὰ βρίσκει εἴτε ἀπὸ
τὰ δικά του κεφάλαια εἴτε ἀπὸ δάνεια.

Μὲ ποιούς τρόπους μπορεῖ νά γίνη ἡ πώληση ;

Ἐπὶ τῶν ὑπάρχοντων διάφοροι τρόποι. Εἴτε τὸ προϊόν θὰ τὸ
ἀγοράσῃ ὁ Συνεταιρισμός σέ μιὰ κανονικὴ τιμὴ καί θὰ τὸ
πουλήσῃ γιά λογαριασμό του, εἴτε θὰ τὸ πουλήσῃ γιά λο-
γαριασμό τῶν παραγωγῶν συνεταίρων. Τὸ πιό σωστὸ
εἶναι νά γίνεται τὸ δεύτερο ὅταν μάλιστα ὁ Συνεταιρι-
σμός δέν κάνει ἀποκλειστικὰ μόνο τὴ πώληση τοῦ προϊ-
όντος ἀλλὰ καί ἄλλες δουλειές (π. χ. προμηθεύει κλπ.).
Καί τὸ δεύτερο ὅμως νά γίνη δέν εἶναι ἐξαιρετικὰ κακὸ
γιατὶ ὁ Συνεταιρισμός δέν εἶναι ἔμπορος. Ὁ Συνεταιρι-
σμός εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ συνεταῖροι καί, εἴτε φθηνότερα εἴτε
ἀκριβέστερα ἀγοράσει ἀπὸ αὐτούς, πάλι στό τέλος τὰ
κέρδη καί οἱ ζημίαι του δικά τους εἶναι. Ἀλλὰ καλλίτερα
εἶναι νά γίνεται ἡ δουλειὰ γιά λογαριασμό τῶν συνεταί-
ρων γιά νά μὴ μπερδεύονται τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τίς
διάφορες ἐργασίες τοῦ Συνεταιρισμοῦ.

Ἐπὶ τῶν ὑπάρχοντων ἄπο ποιούς θὰ γίνη ἡ πώληση ;

"Όταν ὁ Συνεταιρισμός ἀγοράζει τὰ προϊόντα γιά
λογαριασμό του θὰ γίνη ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο.
"Αν ὅμως ἡ δουλειὰ γίνεται γιά λογαριασμό τῶν συνεταί-
ρων τότε εἴτε μπορεῖ πάλι νά γίνη ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ
Συμβούλιο εἴτε μπορεῖ νά ὀρισθῇ ὅτι θὰ γίνη ἀπὸ τὸ
Διοικητικὸ καί Ἐποπτικὸ Συμβούλιο μαζί, εἴτε ἀπὸ τὸ
Διοικητικὸ Συμβούλιο καί μιὰ Ἐπιτροπὴ συνεταίρων κλπ.

Βέβαια αὐτοὶ πού θὰ πουλήσουν τὸ προϊόν θὰ δεῖ-
ξουν ἐπιμέλεια μεγάλη γιά νά ἐπιτύχουν τὰ καλλίτερα

ώφελήματα και να προοδέψη ο Συνεταιρισμός. Και όλη ή δουλειά πρέπει να γίνη με τάξη και καθαρά ώστε και τὰ χειρότερα στόματα να μη μπορούν να συκοφαντήσουν τὸ Συνεταιρισμό.

Οί συνεταίροι μπορούν, στην απόφαση που θα πάρουν για να πουλήσουν από κοινού, είτε να όρίσουν μια κατώτερη τιμή είτε να έξουσιοδοτήσουν να γίνη ή πώληση σε όποια τιμή κρίνη καλλίτερη ο Συνεταιρισμός και τόν καιρό που νομίζει ότι πρέπει να γίνη.

13. Η ΚΟΙΝΗ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ.

Πολλές φορές τὸ προϊόν δέν μπορεί να πουληθῆ στην αγορά χωρίς προηγούμενη κατεργασία. Πολλές φορές πάλι μπορεί να πουληθῆ και χωρίς κατεργασία, αν όμως τὸ κατεργασθούν μπορεί να αξίζη περισσότερο λεπτά. Π. χ. τὸ γάλα μπορεί να πουληθῆ στὸν τυρέμπορο ἄς ποῦμε με 5 δρ., όταν όμως τὸ έπεξεργασθούν οί παραγωγοί και κάνουν από αυτό τυρί και βούτυρο μπορούν να ξεκαθαρίσουν μια τιμή 6 και 7 δρ.

“Ένας-ένas όμως χωριστά οί παραγωγοί δέν μπορούν να κάνουν καμμιὰ από τις παραπάνω δουλειές. Ο παραγωγός που έχει 500 ή 1.000 ή 2.000 όκάδες έληές ή 200 όκάδες γάλα δέν μπορεί να κάνη δικό του έλαιουργείο ή δικό του τυροκομείο. Τί θα κάνη λοιπόν ; Θα πουλήση τὸ γάλα του, τὸβαμβάκι του κλπ. στὸν έμπορο άκατέργαστο, για πρώτη ύλη δηλαδή, για ένα κομμάτι ψωμί.” Η θα πάρη τις έληές και τὸ σιτάρι του και θα τις πάη να τις άλέση στὸ σαραβαλωμένο μύλο του έπιχειρηματία πληρώνοντας ένα σωρό έκθλιπτικά ή άλεστικά χωρίς να γίνεται σωστή ή δουλειά του γιατί τὰ μηχανήματα είναι παμπάλαια.

“Όταν όμως γίνη ο Συνεταιρισμός και κάνη δικό του εργοστάσιο τελειώνουν όλα αυτά. “Ο,τι δέν μόρεσε να κάνη ο κάθε άγρότης χωριστά τὸ κάνουν όλοι μαζί. Χτίζει

τὸ ἐργοστάσιο τοῦ ὁ Συνεταιρισμὸς ποὺ περήφανο ὑψώνεται στὴ μέση τοῦ χωριοῦ, μὲ τέλεια μηχανήματα ποὺ θὰ ἐξασφαλίσουν καλὴ ἀπόδοση καὶ πρώτη ποιότητα. Δὲν φοβοῦνται πιά οἱ παραγωγοὶ μήπως τοὺς κλέψει ὁ ἐργοστασιάρχης γιατί τὸ ἐργοστάσιο ἀνήκει στὸν καθένα ποὺ εἶναι μέλος τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Δὲν ὀφείλουν νὰ πληρώσουν ἕνα σωρὸ λεπτὰ στὸν ἐργοστασιάρχη. Θὰ πληρώσουν σχεδὸν τὸ κόστος τῆς δουλειᾶς. Μὰ καὶ ἂν πληρώσουν κάτι περισσότερο θὰ τὸ βάλουν πάλι στὸ Συνεταιρισμὸ τους, δηληδὴ στὴ δεύτερη τους τσέπη. Τώρα τὸ γάλα γίνεται ἐπιστημονικὰ τυρὶ καὶ βούτυρο, οἱ ἔληδες ἐκθλίβονται στὴ καινούργια μηχανή, τὰ καπνὰ χωρίζονται σὲ ποιότητες καὶ διατηροῦνται μὲ τὶς φροντίδες τοῦ Συνεταιρισμοῦ, ἡ σταφίδα καθαρίζεται στὰ συνεταιρικὰ μηχανήματα, τὰ κρασιὰ ὠριμάζουν στὶς συνεταιρικές δεξαμενές κ.ο.κ.

Ἔτσι ὁ πλοῦτος τῆς χώρας δὲν καταστρέφεται καὶ διευκολύνεται ἢ ἀπὸ κοινοῦ πώληση τοῦ προϊόντος ποὺ ἐπιστημονικὰ καὶ ἐπιμελημένα ἔχει φροντιστῆ.

---

14. ΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Ἐχουν πάρει τελευταῖα οἱ Συνεταιρισμοὶ αὐτοὶ μεγάλη ἀνάπτυξη. Ὑπάρχουν σήμερα 490 περίπου. Ἀλλὰ πωλήσεις κάνουν καὶ οἱ Πιστωτικοὶ Συνεταιρισμοὶ καὶ οἱ Ἐνώσεις.

Οἱ Συνεταιρισμοὶ μας ὄχι μόνον ἐξασφάλισαν γιὰ τὸ παραγωγὸ μιὰ ὀπωσδήποτε ἱκανοποιητικὴ τιμὴ ἀλλὰ καὶ προσέφεραν πολὺ μεγάλη ὑπηρεσία στὴ χώρα ὀλόκληρη γιατί ἔβαλαν μιὰ ἠθικὴ τάξη στὶς σχέσεις μὲ τοὺς ἀγοραστὲς ποὺ πρὶν δὲν ἦταν καθόλου ἠθικὲς καὶ ἔτσι εἶχε καταρριζιλευθῆ ἡ χώρα μας στὸ ἐξωτερικὸ ἀπὸ τὶς νοθεῖες καὶ τὶς ἐξυπνάδες τῶν ἐμπόρων μας. Τὰ κίτρα μας π. χ. μὲ τὴ κακὴ τους ἐμπορεία εἶχαν τόσο ξεπέσει στὰ μάτια τῶν ἀγοραστῶν ὥστε αὐτοὶ ἀναγκάστηκαν νὰ παύσουν τὶς ἀγορές τους, μὲ ἀποτέλεσμα τὴ καταστροφὴ τῶν κίτρο-

παραγωγῶν. Ἡ Ἑνωσις Κίτροπαραγωγῶν Κρήτης μέσα σὲ 5 χρόνια δουλειᾶς κατώρθωσε μὲ τὴ τάξη καὶ τὴν ἠθική, νὰ ξαναπάρῃ τὶς ἀγορὲς ποὺ εἶχαμε χάσει καὶ νὰ κερδίσῃ καὶ νέες μὲ τὴ βελτίωση τῆς ποιότητος. Τόση δὲ ἦταν ἡ ἐπιτυχία της ὥστε οἱ πιὸ σοβαροὶ οἴκοι τοῦ ἑξωτερικοῦ νὰ τῆς γράφουν ὅτι ἔχουν τυφλὴ ἐμπιστοσύνη σ' αὐτή. Παραλλήλως μὲ τὴ τακτικὴ της αὐτὴ ξεκαθάρισε γιὰ τοὺς παραγωγοὺς ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὲς τιμὲς καὶ ἔφτασε τὰ κίτρα ἀπὸ 2 δραχ. ποὺ εἶχαν τὸ χιλιογρ. σὲ 10 δρχ.

Στὴ Σάμο, στὴν Ἀττικὴ, στὴ Λευκάδα, στὴ Κρήτη, τὰ συνεταιρικὰ οἰνοποιεῖα καὶ οἱ συνεταιρικὲς πωλήσεις κατώρθωσαν νὰ συγκρατήσουν τὴν οἰνοπαραγωγὴ ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς καταστροφῆς ποὺ εἶχε πάρει, νὰ δημιουργήσουν πελάτες καὶ νὰ συγκρατήσουν τὶς τιμὲς.

Στὴν Ξάνθη, στὴν Κατερίνη, στὴν Ἑορδαία καὶ ἄλλοῦ ἢ μεσολάβηση τῶν Ἑνώσεων Συνεταιρισμῶν στὶς καπνοπωλήσεις, δημιούργησε τὸ χῶρισμα τῶν καπνῶν σὲ ποιότητες, προστάτεψε τοὺς παραγωγοὺς στὶς συμφωνίες τους καὶ μὲ τὶς ἀπὸ κοινοῦ πωλήσεις, ὅπου χρειάστηκε νὰ γίνουν τέτοιες, κράτησε τὶς τιμὲς σὲ ἐπίπεδα ἱκανοποιητικὰ.

Στὸ Σουφλί καὶ στὸ Διδυμότειχο οἱ Ἑνώσεις καὶ οἱ Συνεταιρισμοὶ κατώρθωσαν μὲ τὴ δράση τους νὰ ἀναπτύξουν τὴ σηροτροφία, ἐξασφαλίζοντας καλὲς τιμὲς γιὰ τὰ κουκούλια στὶς ἀγορὲς.

Στὴ Κρήτη, στὰ Γιάννενα, στὴ Φλώρινα, στὴ Μυτιλήνη, στὰ Λεχαινά, στὴ Βέρροια, στὴ Κέρκυρα τὰ συνεταιρικὰ τυροκομεῖα καὶ οἱ ἀπὸ κοινοῦ πωλήσεις ἔφεραν, ὅπου χρειάστηκε, τὸ κτηνοτρόφο σὲ σχέση μὲ τὶς μεγάλες ἀγορὲς τῆς Ἀθήνας κλπ. καὶ τοῦ ἐξασφάλισαν ἱκανοποιητικὲς τιμὲς στὰ διαλεχτά του προϊόντα.

Ἡ συγκέντρωση καὶ οἱ ἀπὸ κοινοῦ πωλήσεις ὄσπριων, σισαμιοῦ κλπ. σὲ διάφορες ἐπαρχίες (Γιαννιτσά, Ροδόπη κλπ.), οἱ προσπάθειες τῶν Ἑνώσεων, Λεβαδείας, Λαμίας, Σερρῶν κλπ. γιὰ τὶς τιμὲς τοῦ βάμβακος καὶ τὰ συνεταιρικὰ ἔκκοκιστήρια ἀποτελοῦν πραγματικὰ μεγάλες κατακτήσεις.

Τὰ συνεταιρικά έλαιουργεία στη Μυτιλήνη, στη Κρήτη, στη Κέρκυρα, στη Πελοπόννησο και άλλου, που κάθε μέρα πληθύνουν, ξεσκλάβωσαν τόν παραγωγό, τόν έκαναν ικανό να κατεργαστή ο ίδιος τὸ προϊόν του, τοῦ καλλιτέρεψαν τήν ποιότητα με τὰ σύγχρονα μέσα, τοῦ αύξησαν τήν απόδοση και άνοίγουν τὸ δρόμο για τή πώληση τοῦ λαδιου και τῶν έλαιοπυρήνων από κοινου.

Οί άλωνιστικές και θεριστικές μηχανές που αγοράζουν οί Ένώσεις και οί Συνεταιρισμοί (Άλμυρός, Λαμία, Λουσικά, Γιαννιτσά, Σέρραι, Έορδαία, Κομοτινή κλπ.) λιγόστεψαν τὰ έξοδα άλωνισμού τοῦ σιταριου.

Τὰ σιτοκαθαριστήρια που έχουν οί Ένώσεις (Βέρροια κλπ.) δίνουν σπόρους καθαρισμένους και άπολυμασμένους, αύξάνοντας έτσι τήν παραγωγή.

Η συγκέντρωση χόρτου και ή πώληση του έδωσε ένα νέο μεγάλο εισόδημα στους παραγωγούς. Τὰ συνεταιρικά άπόστειρωτήρια δίνουν στην άγορά σύκα διαλεγμένα και γερὰ και έτσι ξανακερδίσαμε τις άγορές που είχαμε χάσει (Άμερική κλπ.) στέλλοντας σύκα σκουληκιασμένα και χυμα.

Η σταφιδοπαραγωγή μέρα με τή μέρα οργανώνεται συνεταιρικά (καθαρισμός, συσκευασία, πωλήσεις κλπ.)

”Αν θέλαμε να αναφέρουμε άριθμούς για να άποδείξουμε τὰ ώφελήματα από όλες αυτές τις δουλειές θα έπρεπε να γράψουμε ιδιαίτερο βιβλίο μόνο για αυτό τὸ θέμα. Ποιός παραγωγός δεν έννοιωσε βελτίωση τῶν τιμῶν και λιγόστεμμα τῆς έκμεταλλεύσεως και τῶν μεσαζόντων όταν ο Συνεταιρισμός άπεφάσισε να κινηθῆ;

Μόνο ή άπόφασις που έπαιρνε ο Συνεταιρισμός σε μερικές περιπτώσεις έφτασε για να διορθωθῆ ή κατάσταση και τὸ προϊόν από φόρτωμα και βάρος να γίνη χρυσάφι.

Και αν όλα αυτά γίνωνται τή στιγμή που είμαστε πραγματικά άκόμη στο άλφα, φαντάζεται κανείς τι μπορεί να γίνη όταν νοιώσουμε καλά τί είναι Συνεταιρισμός και οργανώσουμε γύρω του τὸ χωριό μας.

15. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ.

Με τις εργασίες του Συνεταιρισμοῦ πού ἐσημειώσαμε παραπάνω ὁ ἀγρότης κατορθώνει νὰ χαμηλώνη τὸ κόστος τοῦ προϊόντος του, νὰ γλυτώνη ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση, νὰ πουλᾷ σὲ δίκαια τιμὴ καὶ ἔτσι νὰ ξεκαθαρίζη ἀπὸ τὸ προϊόν του, ἀπὸ τὴ δουλειά του δηλαδή, ἕνα ὠρισμένο εἰσόδημα. Μὲ τὸ εἰσόδημα αὐτὸ πρέπει νὰ ἱκανοποιήση τις ἀνάγκες του, νὰ ζήση, νὰ ντυθῆ, νὰ προμηθευτῆ ὅ,τι χρειάζεται γιὰ τὴ νέα του καλλιέργεια, καὶ γενικὰ νὰ ζήση ἀνθρωπινά. Τὸ εἰσόδημα ὅμως τοῦ ἀγρότη γνωρίζουμε ὅτι δὲν εἶναι πολὺ μεγάλο. Καὶ πρέπει νὰ προσπαθήση μὲ τὸ εἰσόδημά του αὐτὸ νὰ ἀγοράση ὅσο πιὸ πολλὰ πράγματα μπορεῖ γιὰ τις ἀνάγκες του. Σ' αὐτὸ τὸν βοηθᾷ ὁ Συνεταιρισμός. Ξαίρουμε πῶς ὅταν ἀγοράζει κανεὶς μόνος του καὶ μάλιστα μικρὴ ποσότητα πάντα θὰ ἀγοράση σὲ τιμὴ μεγαλύτερη ἀπ' ὅ,τι θὰ πλήρωνε ἂν μποροῦσε νὰ ἀγοράση χονδρικά. Ὁ ἀγρότης ὅμως δὲν ἔχει τὰ λεπτὰ νὰ κάνη χονδρική ἀγορὰ καὶ τὴν ἐποχὴ πού πρέπει.

Ἄν ὅμως ὅλοι οἱ συνεταῖροι ἀγοράσουν μαζί, φανερό εἶναι ὅτι θὰ ἀγοράσουν μεγάλη ποσότητα καὶ ἔτσι θὰ τοὺς μείνη ἕνα μεγάλο κέρδος. Αὐτὸ θὰ τὸ ἐπιτύχη ὁ Συνεταιρισμός μὲ τις ἀπὸ κοινοῦ ἀγορές. Ἄλλὰ δὲν εἶναι μόνο αὐτὴ ἡ ὠφέλεια. Μὲ τὸ Συνεταιρισμὸ ὁ συνεταῖρος θὰ ἐξασφαλίσῃ καλὴ ποιότητα καὶ καλὸ ζύγισμα, δυὸ πράγματα πού δὲν τὰ βρίσκει κανεὶς μήτε στὶς πόλεις μήτε στὰ χωριά. Ὁ Συνεταιρισμός τὰ ἐξασφαλίζει αὐτά γιὰτί, ὅπως ἔχουμε πῆ, Συνεταιρισμός καὶ συνεταῖροι εἶναι τὸ ἴδιο πρᾶμμα, κάθε κέρδος τοῦ Συνεταιρισμοῦ εἶναι καὶ κέρδος τοῦ συνεταίρου καὶ κάθε ζημία τοῦ Συνεταιρισμοῦ εἶναι καὶ ζημία τοῦ συνεταίρου. Στὸ Συνεταιρισμὸ πελάτες καὶ ἐπιχειρηματίες εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ συνεταῖροι, καὶ μόνον οἱ συνεταῖροι, καὶ συνεπῶς ὁ Συνεταιρισμός δὲν μπορεῖ νὰ κλέβῃ τοὺς συνεταίρους καὶ νὰ τοὺς ξεγελᾷ γιὰτί ἔτσι εἶναι σὰν νὰ κλέβῃ τὸν ἴδιο τὸν

ἑαυτὸν του. Ὑστερα στὸ Συνεταιρισμὸ κάθε συνεταῖρος ἔχει δικαίωμα καὶ καθήκον νὰ μιλήσῃ ἂν δῆ νὰ γίνεταί κάτι ὄχι σωστό, πρᾶμμα ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κάνη στὸ μπακάλη ὅταν μάλιστα ἀγοράζει καὶ μὲ πίστωση. Τότε οἱ τιμὲς διαρκῶς ἀνεβαίνουν, ἡ ποιότης χειροτερεύει καὶ τὰ τεφτέρια μουτζουρώνονται διαρκῶς καὶ πάντα ὁ ἀγρότης βρίσκεται χρεωμένος. Σὲ ὅσες περιφέρειες οἱ ἀγρότες κατώρθωσαν νὰ κάνουν συνεταιρικές προμήθειες, τῶν εἰδῶν ποῦ τοὺς χρειάζονται γιὰ τὴ καλλιέργεια καὶ γιὰ τὸ σπίτι τους, φάνηκε ἀμέσως ἡ μεγάλη ὠφέλεια ποῦ εἶχαν καὶ ἡ μεγάλη ἐκμετάλλευση ποῦ τοὺς γινόταν προηγουμένως. Τὸ καλὸ εἶναι οἱ προμήθειες νὰ γίνονται τοῖς μετρητοῖς μέσον τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Ξαίρουμε ὅμως ὅτι συνήθως οἱ ἀγρότες δὲν ἔχουν πάντα ὅλα τὰ λεπτὰ ποῦ τοὺς χρειάζονται γιὰ τὴ καλλιέργειά τους καὶ γιὰ τὴ συντήρησή τους μέχρι νὰ γίνῃ τὸ προϊόν. Τότε οἱ ἀγρότες δανερίζονται. Καὶ τότε μποροῦν νὰ κάνουν κοινὲς προμήθειες. Τὸ δάνειο τους ποῦ παίρνουν ἀπὸ τὸ Συνεταιρισμὸ (εἴτε ἀπὸ τὰ κεφάλαια του εἴτε ἀπὸ τὰ λεφτὰ ποῦ αὐτὸς δανείζεται ἀπὸ τὴ Τράπεζα) μποροῦν νὰ τὸ παίρνουν εἰς εἶδη καὶ ὄχι σὲ χρῆμα. Νὰ παίρνουν τὰ εἶδη ποῦ τοὺς χρειάζονται σιγὰ-σιγὰ καὶ μέσα στὸ δάνειο τους. Αὐτὸ τὸ σύστημα τὸ ἔχουν ἐφαρμόσει πολλοὶ Συνεταιρισμοὶ καὶ ἔχουν πολὺ καλὰ ἀποτελέσματα. Κατορθώνουν ἔτσι οἱ ἀγρότες νὰ προμηθεύωνται μέσον τοῦ Συνεταιρισμοῦ περισσότερα εἶδη ἀπὸ ὅσα μὲ τὰ ἴδια λεπτὰ θὰ μπορούσαν νὰ πάρουν ἀπὸ τὸ μικρέμπορο.

16. ΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Στὴν Ἑλλάδα ἔχουμε πολὺ λίγους Συνεταιρισμοὺς ποῦ κάνουν μόνο προμήθειες. Εἶναι μόλις 156. Μὲ αὐτὸ ὅμως δὲν θὰ πῆ ὅτι ἡ ἐργασία αὐτὴ δὲν ἔχει ἀναπτυχθῆ. Σχεδὸν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν Συνεταιρισμῶν μας, τῶν πιστωτικῶν κάνουν προμήθειες καὶ κυρίως αἱ Ἑνώσεις

Συνεταιρισμῶν. Προμηθεύονται εἶδη χρήσιμα εἴτε στο ἐπάγγελμα εἴτε γιά τὸ σπίτι. Οἱ Συνεταιρισμοὶ διαρκῶς προοδεύουν στὴν ἐργασία αὐτὴ γιὰτὶ πραγματικὰ τὰ ὠφελήματα ποὺ φέρνουν εἶναι ὀλοφάνερα καὶ μεγάλα. Πολλοὶ Συνεταιρισμοὶ καὶ Ἐνώσεις ἔχουν ὀργανώσει ἐξαιρετικὰ τὴ δουλειά.—Ἡ Ἐνωσις Ξάνθης προμηθεύει πολλὰ εἶδη γιά τὴ καλλιέργεια καὶ κυρίως γιά τὸ σπιτικό, τρόφιμα κλπ. καὶ τὰ διαθέτει μὲ τὰ Ὑποκαταστήματα τῆς εἰς τὰ μέλη τῆς. Ὁ Συνεταιρισμὸς Ἐρατύρας Κοζάνης κάνει τὴν ἴδια δουλειά τέλεια ὀργανωμένη. Ἡ Ἐνωσις Ἐορδαίας τὸ ἴδιο. Καὶ οἱ ἄλλες Ἐνώσεις καὶ Συνεταιρισμοὶ δὲν ὕστεροῦν, μόνο ποὺ δὲν ἔχουν ὀργανώσει ὄλοι τόσο πλατεῖα τὴ δουλειά, ὅσο οἱ παραπάνω, ἀλλὰ περιορίζονται σὲ ὠρισμένα εἶδη ἀνάλογα μὲ τὶς καλλιέργειες κλπ.

Ἐτσι στὴ Πελοπόννησο κυρίως φέρνουν θειάφι καὶ θειϊκὸ χαλκὸ, στὴ Θεσσαλία σπόρους καὶ θεριστικούς σπάγγους, ἀλλοῦ σταφιδόπανα, καπνόπανα, καπνόσπαγγο καπνοτσούλια, πατατόφυτο, ἐργαλεῖα κλπ.

Μὲ τὴ πρόοδο τῶν πιστωτικῶν ἐργασιῶν, μὲ τὴ δημιουργία κεφαλαίων καὶ τὸ μέγλωμα τῆς πίστεως προοδεύει καὶ ἡ ἐργασία αὐτὴ. Γιατὶ μέχρι τώρα οἱ Συνεταιρισμοὶ δυσκολεύονταν πολὺ γιά νὰ βροῦν τὰ λεπτὰ ποὺ ἀπαιτοῦνται γιά τὶς προμήθειες αὐτές. Τὰ καλλιεργητικὰ δάνεια εἶναι, λένε, λίγα καὶ δὲν φτάνουν γιά τέτοιες δουλειές. Καὶ ἔτσι ἀκόμα στο μέγαλύτερο μέρος ὁ παραγωγὸς ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴ πίστωση τοῦ μπακάλη τοῦ χωριοῦ ἂν δὲν τοῦ γίνῃ εἰδικὴ ἐνίσχυση.

Ἡ δημιουργία κεφαλαίων τοῦ Συνεταιρισμοῦ καὶ ἡ ὀργάνωσις τῶν προμηθευτικῶν ἐργασιῶν κάνει ἐλεύθερο τὸ παραγωγὸ καὶ ἀπ' αὐτὴ τὴ πλευρά. Ἡ προσπάθεια τοῦ Συνεταιρισμοῦ εἶναι νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸ δάνειο μὲ εἶδος ἐκεῖ ὅπου τὸ δάνειο πραγματικὰ θὰ χρησιμοποιηθῇ γιά τὴν ἀγορὰ διαφόρων εἰδῶν ἀπὸ ἔξω. Ἄν π. χ. τὸ δάνειο θὰ χρησιμοποιηθῇ γιά τὴν ἀγορὰ σπόρων ἢ τροφίμων ὁ Συνεταιρισμὸς πρέπει νὰ φέρῃ ὁ ἴδιος τὰ ἀπαιτούμενα τρόφιμα κλπ.

Ξαίρουμε δὲ ὅτι ὁ Συνεταιρισμὸς θὰ πετύχη μικρότερη τιμή. Ἔτσι μὲ τὰ ἴδια λεπτά ὁ συνεταῖρος παίρνει περισσότερα εἶδη καὶ εἶναι σὰν νὰ παίρνει μεγαλύτερο δάνειο. Ὑστερα ὁ Συνεταιρισμὸς ἐξασφαλίζει τὴ ποιότητα κλπ. Ἐὰν π.χ. ἄλλοτε οἱ γεωργοὶ πετοῦσαν τὰ λεπτά τους ἀγοράζοντες σπόρους ποὺ δὲν φύτρωναν, τώρα ποὺ τὴ δουλειὰ τὴν ὀργάνωσαν οἱ Ἑνώσεις, προμηθεύονται ἐκλεκτὸ πρᾶγμα. Τὸ ἴδιο καὶ στὰ ἄλλα εἶδη. Καὶ ἔτσι πολλαπλὸ εἶναι τὸ ὄφελος.

17. ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ. ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΙ, ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΟΙ, ΑΛΛΗΛΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ. Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Ὁ καθένας μας γιὰ νὰ ἔχη τὴ θέση του στὴ κοινωνία κάτι θὰ παράγη καὶ ἔχει πάλι ἕνα σωρὸ ἀνάγκες νὰ ἰκανοποιήσῃ, γιὰ νὰ ζήσῃ. Παρουσιάζεται ἔτσι ἄλλοτε ὡς παραγωγὸς καὶ ἄλλοτε ὡς καταναλωτής.

Δὲν εἶναι παραγωγὸς μόνον ὁ ἀγρότης ἢ ὁ ἐργάτης τοῦ ἐργοστασίου ποὺ παράγουν σιτάρι, ὄσπρια, γάλα ἢ κατεργάζονται τὴν πρώτη ὕλη καὶ κάνουν ἕνα σωρὸ χρήσιμα πράγματα.

Παραγωγοὶ εἶναι καὶ ὁ γιατρὸς ποὺ παρέχει τὶς ὑπηρεσίες του, καὶ ὁ δικηγόρος καὶ ὁ ὑπάλληλος καὶ ὁ δάσκαλος καὶ ὅλοι ποὺ προσφέρουν κάποια ὑπηρεσία στοὺς ἄλλους.

Δὲν εἶναι καταναλωταὶ μόνον ἐκεῖνοι ποὺ καταναλίσκουν τὰ διάφορα προϊόντα, τὸ σιτάρι, τὰ φρούτα κλπ. Καταναλωταὶ εἶναι καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ χρησιμοποιοῦν τὶς ὑπηρεσίες τῶν ἄλλων. Καταναλωτής εἶναι καὶ ὁ ἀγρότης ποὺ χρησιμοποιεῖ τὶς ὑπηρεσίες τοῦ γιατροῦ, τοῦ δασκάλου, τοῦ παπᾶ, τοῦ δικηγόρου, τοῦ ἀσφαλιστοῦ, τοῦ κτηνιάτρου κλπ.

Ὁ Συνεταιρισμὸς μπορεῖ νὰ ὑποβοηθήσῃ τὰ ἄτομα σὲ ὅλες αὐτὲς τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς των εἴτε ὡς παρα-

γωγοὶ παρουσιάζονται εἴτε ὡς καταναλωταί, κάτω ἀπ' τὴν πλατειὰ σημασίαν τῶν λέξεων ὅπως τὴν ἀναλύσαμε παραπάνω.

Ἔτσι μποροῦν νὰ ἀναπτυχθοῦν καὶ ἄλλες ἐργασίες στοὺς Συνεταιρισμούς, ἐκτὸς ἀπ' αὐτὲς ποὺ σημειώσαμε παραπάνω, δηλαδὴ ἐκτὸς ἀπὸ τὶς πιστωτικὰς, τὶς προμηθευτικὰς, τὶς κοινῆς κατεργασίας καὶ τῆς πωλήσεως. Ἔτσι π. χ. ἀναπτύσσεται στὸ Συνεταιρισμὸ ἡ ὑγειονομικὴ ὁργάνωσις, οἱ ἀσφαλιστικὰς ἐργασίες, ἡ κτηνιατρικὴ περίθαλψις καὶ ἄλλες. Λίγα λόγια γιὰ τὴν καθὲ μίαν δουλειὰν σημειώνουμε παρακάτω.

1) Ὑγειονομικοὶ Συνεταιρισμοὶ

Πολλὰ ἄτομα, κυρίως σὲ μέρη ὅπου δὲν ὑπάρχουν γιατροί, συνενώνονται καὶ κάνουν Ὑγειονομικὸν Συνεταιρισμὸν μὲ σκοπὸν νὰ φροντίσουν καλλίτερα γιὰ τὴν ὑγείαν τῆς δικῆς τους καὶ τῶν δικῶν τους.

Ὁ Συνεταιρισμὸς προσλαμβάνει γιατρὸν μὲ καλὴ ἀμοιβήν ὃ ὅποῖος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ φροντίζῃ γιὰ τὴν ὑγείαν τῶν μελῶν τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Ποιὸ εἶναι τὸ ὄφελος ἀπὸ τὴν ἐργασίαν αὐτήν;

Πρῶτο: Τὰ μέλη τοῦ Συνεταιρισμοῦ ἐπιβαρύνονται ὅλο τὸ χρόνον μόνον μὲ μιὰ μικρὴ εἰσφορὰ πρὸς τὸν Συνεταιρισμὸν 100 μέχρι 200 δραχ. π. χ. Μὲ τὴν μικρὴν αὐτὴν εἰσφορὰ ἔχουν τὸν γιατρόν τους ὅποτε τὸν χρειασθοῦν πάντοτε πρόθυμο νὰ τοὺς περιθάλλῃ. Ἄλλωστε ὁ γιατρός ἔχει συμφέρον νὰ φροντίζῃ γιὰ τοὺς συνεταίρους πάντα κατὰ τέτοιο τρόπο ὥστε νὰ μὴν ἀσθενοῦν. Ἔτσι γιὰ τὴν προστασίαν τῆς ὑγείας τοῦ χωριοῦ πέφτει ἀπάνω σ' ὅλους ἓνα μικρὸν βάρος ἀσήμαντον, ἐνῶ πρὶν τὸ βάρος τὸ ἔφερναν μόνον οἱ λίγοι ποὺ ἀπὸ κακὴ μοῖρα ἀσθενοῦσαν. Ἀποφεύγονται ἔτσι οἱ οἰκονομικὰς καταστροφὰς ἀπὸ ἀρρώστειας καὶ ἐξασφαλίζεται ἡ ὑγείαν τῶν συνεταίρων. Καὶ σχεδὸν ἀνέξοδα. Νὰ τὸ πρῶτον μεγάλο ὄφελος ἀπὸ τὸν Συνεταιρισμὸν.

Δεύτερον: Ὁ γιατρός ποὺ κάνει σύμβασιν μὲ τὸν

Συνεταιρισμὸ ἐξασφαλίζει ἓνα ἱκανοποιητικὸ μισθὸ καὶ μιὰ ὠρισμένη πελατεία. Μάλιστα στὸ γιατρὸ ἀπαγορεύεται νὰ πηγαίνει καὶ σὲ ἄλλους ἀσθενεῖς ἐκτὸς ἀπὸ συνεταιίρους. Τοῦτο εἶναι ἐξαιρετικὰ σπουδαῖο. Ἔτσι ὁ γιατρὸς παύει πιά νὰ εἶναι ἐπιχειρηματίας, ἀλλὰ ἀφοσιώνεται πραγματικὰ στὴν ἐπιστήμη του. Ξαίρει ὅτι ἔχει ἐξασφαλισμένο τὸ ψωμί του εἴτε λίγοι ἄρρωστοι εἶναι εἴτε πολλοί. Ἐχει συμφέρον μάλιστα νὰ εἶναι λίγοι. Τὸ μεγάλο καλὸ ποὺ βγαίνει ἀπὸ τοῦτο τὸ νοιώθουμε, νομίζω, ὅλοι μας.

Τρίτο: Ὁ Ὑγειονομικὸς Συνεταιρισμὸς θὰ ἐργασθῆ καὶ γενικώτερα γιὰ τὴν ὑγεία τῶν συνεταιίρων μὲ κάθε μέσο. Θὰ κάνη, καὶ μὲ προσωπικὴ ἐργασία τῶν μελῶν του, ἀπαραίτητες μικρῶν ἐργασίῶν ποὺ θὰ βελτιώσουν τὴν ὑγεία τους. Θὰ ἀποξηράνη ἓνα βουρκο, θὰ φροντίσῃ γιὰ τὴν καθαριότητα, γιὰ τὴν ἀνάπτυξη ὠφελίμων γνώσεων καὶ γιὰ τόσα ἄλλα. Θὰ ἰδρύσῃ φαρμακεῖα, ἰατρεῖα καὶ κλινικὲς ἀκόμα. Τέτοιο πρόγραμμα εἶχε καταστρώσει γιὰ τὴ περιφέρεια Βερροίας ὁ φίλος κ. Σινάρης.

*
* *

Γιὰ τὴν ἰδρυση Ὑγειονομικῶν Συνεταιρισμῶν μεγάλη προσπάθεια ἔγινε τελευταῖα. Πρῶτος σ' αὐτὴ ὁ κ. Γερακάρης μὲ δημοσιεύματά του, ὁ κ. Μεταλλινὸς (ἰατρός), ἢ κ. Παπαχρήστου (ἰατρός) καὶ ἄλλοι. Ἀρκετὲς μελέτες δημοσιεύτηκαν στὸ «Συνεταιριστὴ», κυρίως μελέτες γιὰ τὸ τί γίνεται γύρω στοὺς Ὑγειονομικοὺς Συνεταιρισμοὺς σὲ ἄλλες χῶρες καὶ κυρίως στὴ γειτονικὴ μας Γιουγκοσλαυία καὶ στὴν Πολωνία. Ἀποτέλεσμα τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν ἦταν νὰ ἰδρυθοῦν, πρὶν ἀπὸ δυὸ χρόνια, καὶ νὰ προκόψουν, ἄρκετοὶ Ὑγειονομικοὶ Συνεταιρισμοὶ σὲ διάφορες ἐπαρχίες καὶ κυρίως στὶς περιφέρειες Σερρῶν, Βερροίας, Πτολεμαῖδος καὶ ἀλλοῦ. Καὶ ἐπεκτείνονται μέρα μὲ τὴ μέρα. Οἱ γιατροὶ καὶ οἱ φαρμακοποιοὶ στὴν ἀρχὴ ξαφνιάστηκαν ἀπὸ τὴ κίνηση. Τὴ νόμισαν ἐχθρική τους. Ἀλλὰ ἀμέσως κατάλαβαν τίς ὠφέλειές της καὶ στάθησαν ὅλοι στὸ πλευρὸ της (βλέπε καὶ σχετικὸ ἄρθρο

μου στην «Τραπεζιτική»). Έτσι τὸ μέλλον τῶν Ὑγειονομικῶν Συνεταιρισμῶν φαίνεται μεγάλο γιὰ τὴ χώρα μας.

2) Κτηνιατρικοὶ Συνεταιρισμοὶ

Ὅ,τι σημειώσαμε παραπάνω γιὰ τοὺς Ὑγειονομικοὺς Συνεταιρισμοὺς ποὺ σκοπὸ ἔχουν νὰ προσφέρουν ἰατρικὴ περίθαλψη στοὺς ἀνθρώπους, αὐτὰ, λέξη με λέξη, μποροῦν νὰ λεχθοῦν καὶ γιὰ τοὺς Κτηνιατρικοὺς Συνεταιρισμοὺς ποὺ σκοπὸ ἔχουν νὰ προσφέρουν κτηνιατρικὴ περίθαλψη στὰ ζῶα τῶν συνεταίρων. Χιλιάδες ζῶα ψοφοῦν κάθε χρόνο καὶ ἑκατομμύρια δραχμὲς χάνονται γιὰτὶ δὲν ὑπάρχουν κτηνίατροι στὰ χωριά. Ἄν ὅμως ἐνωθοῦν πολλοὶ μαζί καὶ κάνουν Συνεταιρισμοὺς Κτηνιατρικοὺς καὶ οἱ Συνεταιρισμοὶ πάλι αὐτοὶ ἐνωθοῦν σὲ Ἐνώσεις τότε εἶναι εὐκόλο νὰ βρεθῆ ὁ κτηνίατρος ποὺ θὰ φροντίσῃ γιὰ τὰ ζῶα τῶν συνεταίρων. Οἱ ὠφέλειες τοῦ Κτηνιατρικοῦ Συνεταιρισμοῦ εἶναι ὅμοιες μετὶ τις ὠφέλειες τοῦ Ὑγειονομικοῦ. Ἀκόμα ὁ πρῶτος θὰ φροντίσῃ γιὰ τὴν καλλιτέρευση τῆς ράτσας, φέρνοντας ἐπιβήτορας, κάνοντας σταύλους κλπ.

* *

Οἱ Κτηνιατρικοὶ Συνεταιρισμοὶ παρουσιάζουν, τελευταῖα, μιὰ καταπληκτικὴ πρόοδο στὴ χώρα μας κάτω ἀπὸ τὴ μορφή τῶν Ὄργανισμῶν Κτηνιατρικῆς Περιθάλψεως καὶ βελτιώσεως τῆς κτηνοτροφίας. Τέτοιοι λειτουργοῦν στὴ Βέρροια, στὴ Κατερίνη, στὸ Παγγαῖο, στὰ Γιαννιτσὰ καὶ στὴ Θεσσαλονίκη, ἔχουν ληφθῆ δὲ ἀποφάσεις γιὰ τὴν ἴδρυση καὶ σὲ πολλὲς ἄλλες ἀγροτικὲς περιφέρειες.

Οἱ Ὄργανισμοὶ αὐτοὶ ἰδρύονται ἀπὸ τὰς Ἐνώσεις Συνεταιρισμῶν τῶν περιφερειῶν καὶ ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζα. Μέλη τῆς εἶναι οἱ ἀγρότες τῆς περιφέρειας. Προικοδοτοῦνται ἀπὸ τὶς Ἐνώσεις, ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζα καὶ ἀπὸ διαφόρους ἄλλους (Γεωργικὰ Ταμεῖα, Δήμους, Κοινότητος). Εἰσφέρουν ἐπίσης τὰ μέλη ποὺ χρησιμοποιοῦν τὸν Ὄργανισμό γιὰ τὴν περίθαλψη τῶν ζώων τους.

Οί απολογισμοί τῶν ἐργασιῶν τῶν Ὀργανισμῶν Βερροίας καὶ Κατερίνης, πού ἔχουμε διαβάσει, μᾶς ἔκαναν, πραγματικά, ἔκπληξη. Κάθε Ὀργανισμὸς διατηρεῖ κτηνιάτρους καὶ βοηθούς των, ἔχει κτηνιατρεῖα καὶ σταύλους ἐπιβητόρων, κάνει ἐκθέσεις ὅπου βραβεύονται τὰ καλλίτερα ζῶα, φέρνει καὶ διαδίδει καλές ράτσες καὶ φροντίζει γιὰ τόσα καὶ τόσα ζητήματα σχετικὰ μὲ τὴν κτηνοτροφία.

Ἡ κίνηση αὐτή, ἡ ὁποία μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον παρακολουθεῖται ἀπ' ὅλους, πιστεύεται ὅτι θὰ ἔχη καταπληκτικὴ ἐξέλιξη στὴ χώρα μας.

3) Ἀλληλασφαλιστικοὶ Συνεταιρισμοὶ

Μὲ τοὺς Ἀλληλασφαλιστικοὺς Συνεταιρισμοὺς γίνεται δυνατὸ τὰ ἄτομα νὰ χρησιμοποιοῦν, κατὰ τὸν ἐπιωφελέστερο καὶ πιὸ ἀνέξοδο τρόπο, τὴν ὑπηρεσία τῆς ἀσφάλισως.

Ὅλοι καὶ χωριστὰ οἱ ἀγρότες ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἀσφάλιση. Ἡ γεωργικὴ παραγωγή ἀπὸ πολλοὺς κινδύνους ὑποφέρει. Ἀπὸ τὴν ὥρα πού θὰ ἀρχίσῃ ὁ κύκλος τῆς καλλιέργειας μέχρι τὴν ὥρα πού θὰ τελειώσῃ μπορεῖ νὰ πάθῃ χίλιες-δυσὸ καταστροφές. Μιὰ φωτιά καταστρέφει τὶς θυμωνιές, ἓνα χαλάζι κάνει φοβερὸ κακό, τὸ ζῶο ψωφᾶ τὴ στιγμὴ πού εἶναι ἀπαραίτητο, ἡ παραγωγή καταστρέφεται ἀπὸ μιὰ παγωνιά ἀναπάντεχτη. Καὶ ὁ ἀγρότης μένει μὲ δεμένα τὰ χέρια ἄφωνος μπροστὰ στὴ καταστροφή του. Εἶναι τόσο μεγάλη! Καὶ ὅμως μποροῦσε νὰ ἔχη προφυλαχθῆ ἀπὸ ὅλους αὐτοὺς τοὺς κινδύνους μὲ τὴν ἀσφάλεια. Τί εἶναι ἀσφάλεια ὅλοι τὸ ξαίρουμε. Ὑπάρχουν ἓνα σωρὸ ἐταιρεῖες πού κάνουν ἀσφάλειες βγάζοντας κολοσσιαῖα κέρδη. Γιατί ἡ ἀσφάλεια εἶναι μιὰ δουλειὰ ἐξαιρετικὰ κερδοφόρα. Ὑπάρχει καὶ ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα καὶ τὸ Ταμεῖον Γεωργικῶν Ἀσφαλειῶν πού ἀσφαλίζουν τοὺς κινδύνους τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Μάλιστα ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα ὅ,τι τῆς μένουν κέρδη καθαρὰ κάθε χρόνο τὰ διαθέτει γιὰ νὰ κἀνῃ διάφορα κοινω-

φελή έργα στίς περιφέρειες άπ' όπου πληρώθηκαν τά άσφάλιστρα ! "Έχει κάνει έτσι σ' όλη τή χώρα ένα αωρό έργα ένώ άν τίσ άσφάλειες τίσ έκαναν έταιρειές όλα τά κέρδη θά πήγαιναν στίς τσέπες τών μετόχων. Πραγματικά άξιοπρόσεχτη διαφορά !

Χρόνια τώρα καταβάλλεται προσπάθεια για νά ίδρυθοῦν και νά προκόψουν 'Αλληλασφαλιστικοί Συνεταιρισμοί. Συνεταιρισμοί που θά άσφαλίζουν τούς κινδύνους που έχουν τά ζώα και ή παραγωγή τών συνεταίρων. Σε στενές περιφέρειες — ένα ή δυό χωριά — οί άγρότες συνενώνονται σε 'Αλληλασφαλιστικό Συνεταιρισμό, ό όποιος λειτουργεί ως έξης : 'Ο κάθε άγρότης ανάλογα με τά προϊόντα που έχει και που άσφαλίζει πληρώνει στο Συνεταιρισμό ένα μικρό άσφάλιστρο. Τά μικρά άσφάλιστρα που πληρώνονται στο Συνεταιρισμό άπ' όλους τούς συνεταίρους γίνονται μεγάλο σημαντικό κεφάλαιο, άπό τό όποιο πληρώνονται οί καταστροφές, άν τυχόν και γίνουν τέτοιες στους συνεταίρους. "Αν δέν γίνουν τόσο τό καλύτερο. Τά άσφάλιστρα που πληρώθηκαν στο Συνεταιρισμό δέν γίνονται κέρδη τών έταιρειών και δέν πηγαίνουν στίς τσέπες τών μετόχων, αλλά ξαναγυρίζουν πίσω στους συνεταίρους. "Αν γίνουν ζημιές πληρώνονται αυτές και τό υπόλοιπο ξαναγυρίζει στους συνεταίρους. "Έτσι οί κίνδυνοι άσφαλίζονται σχεδόν άνέξοδα.

Συνήθως οί 'Αλληλασφαλιστικοί Συνεταιρισμοί ένώνονται κατά περιφέρειες και οί 'Ενώσεις πάλι άσφαλίζονται σε Κεντρικό 'Οργανισμό. Γιατί γίνεται τούτο ; Μπορεί σε μιá περιφέρεια νά γίνη καταστροφή μεγάλη και έτσι άν ό κάθε Συνεταιρισμός ήταν μόνος τά κεφάλαια του και τά ποσά που πήρε άπό τά άσφάλιστρα δέν θά έφθαναν για νά πληρωθοῦν οί ζημιές. Για νά μήν γίνη τούτο οί κίνδυνοι του Συνεταιρισμού άσφαλίζονται στην 'Ενωση και όλες οί 'Ενώσεις άσφαλίζονται σε Κεντρικό 'Οργανισμό. "Έτσι άν γίνη μιá καταστροφή σ' ένα χωριό αυτή θά πέση άπάνω στους άγρότες μιās μεγάλης περιφέρειας σαν ένα μικρό και άσήμαντο βάρος.

Στὴν Ἑλλάδα ἀκόμα δὲν πρόκοψαν πολὺ οἱ Ἀλληλασφαλιστικοὶ Συνεταιρισμοὶ μ' ὅλες τὶς προσπάθειες ποὺ ἔγιναν. Τοῦτο γιὰτὶ μόλις τελευταῖα ἄρχισε νὰ ἐπικρατῇ ἡ ἰδέα τῆς ἀσφαλίσσεως. Μέχρι σήμερα οἱ ἀγρότες ἔμεναν ἀνασφάλιστοι καὶ εἴχαμε κάθε χρόνο ἓνα σωρὸ καταστροφῆς γεωργικῶν οἰκογενειῶν ἀπὸ θεομηνίας. Σήμερα, μὲ τὴν προσπάθεια ποὺ γίνεται, σιγά-σιγά τὸ κακὸ λιγοστεύει. Καὶ οἱ Ἀλληλασφαλιστικοὶ Συνεταιρισμοὶ θὰ παρουν μὲ τὸ καιρὸ τὴν θέσιν τους.

18. ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΟΙ ΖΗΜΙΕΣ ΣΤΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ.

Στὸ τέλος τοῦ χρόνου, τῆς χρήσεως ὅπως λέμε, θὰ ξεκαθαριστοῦν ὅλοι οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Συνεταιρισμοῦ, θὰ κλείσουν ὅλοι τοὺς λογαριασμοὶ καὶ θὰ βγῇ ὁ ἰσολογισμὸς μὲ τὸ τελικὸ ἀποτέλεσμα τῆς χρήσεως, τὸ κέρδος ἢ τὴ ζημία.

Ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ προσέξουν οἱ ἀναγνώσται. Τὸ ζήτημα τῶν κερδῶν καὶ τῶν ζημιῶν εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ λεπτότερα σημεῖα στοὺς Συνεταιρισμοὺς καὶ πρέπει νὰ τὸ χωνέψουν πολὺ καλὰ οἱ συνεταῖροι. Τὰ κέρδη ἢ οἱ ζημίαι προέρχονται ἀπὸ τὶς συναλλαγές, ἀπὸ τὶς ἐργασίες τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Ἐχομε δὲ γράψει πιὸ πάνω ὅτι ὁ Συνεταιρισμὸς δὲν ἔχει σκοπὸ νὰ βγάλῃ κέρδος ἀπὸ τὰ μέλη του μὲ τὰ ὁποῖα συνεργάζεται ἀλλὰ νὰ τὰ ἐξυπηρετήσῃ κατὰ τὸ καλλίτερο τρόπο. Συνεπῶς ἂν στὸ τέλος θὰ προκύψουν ἢ ὄχι κέρδη, αὐτὸ δὲν ἔχει καμμιά σημασία. Σημασία ἔχει νὰ ἐξετάσουμε καὶ νὰ δοῦμε κατὰ πόσο ὁ Συνεταιρισμὸς ἐξυπηρετήσῃ τὰ μέλη του μὲ τοὺς καλλίτερους ὅρους ὁπότε θὰ ποῦμε ὅτι ἐπέτυχε στὸ σκοπὸ του. Ἄν π. χ. ὁ Συνεταιρισμὸς εἶναι Πιστωτικὸς σημασία ἔχει ἂν κατώρθωσῃ νὰ προμηθεύσῃ κατὰ τὸ καλλίτερο τρόπο καὶ τὶς εὐνοϊκότερες συνθήκας, στὰ μέλη του, τὰ λεπτὰ ποὺ τοὺς χρειάζονται. Ἄν εἶναι προμηθευ-

τικός σημασία έχει ἂν κατώρθωσε νὰ προμηθεύη καλὰ εἶδη καὶ σὲ καλὲς τιμὲς καὶ στὴν κατάλληλη ἐποχὴ. Ἐάν εἶναι πωλήσεως σημασία ἔχει ἂν κατώρθωσε νὰ πωλήσῃ σὲ καλλίτερες τιμὲς κτλ. Αὐτὰ πρῶτα-πρῶτα πρέπει νὰ ἐξετάσουμε καὶ ἀπὸ αὐτὰ θὰ κρίνουμε κατὰ πόσο ὁ Συνεταιρισμὸς πέτυχε τοῦ σκοποῦ του. Δευτερότερα πρέπει νὰ δοῦμε καὶ τί κέρδη καὶ τί ζημίες ἔφερε ὁ Συνεταιρισμὸς. Ὁ Συνεταιρισμὸς μπορεῖ νὰ μὴ φέρῃ καθόλου κέρδη ἢ νὰ φέρῃ καὶ ζημίες, χωρὶς αὐτὸ νὰ δείχνῃ πάντα ὅτι ὁ Συνεταιρισμὸς πηγαίνει καλὰ ἢ ὅτι κακοδιοικεῖται. Καὶ ὅταν ὁ Συνεταιρισμὸς καλοδιοικεῖται καὶ ἐξυπηρετεῖ ἐξαιρετικὰ τὰ μέλη του μπορεῖ νὰ φέρῃ ζημίες. Πῶς μπορεῖ νὰ συμβῇ αὐτό ;

Ἀπλούστατα : Ὁ Συνεταιρισμὸς μπορεῖ γιὰ διαφόρους λόγους ν' ἀποφασίσῃ στὶς πωλήσεις, στὴ προμήθεια, στὸ δάνειο κλπ. νὰ δουλεύῃ στὸ κόστος μὲ τὰ μέλη του ἢ καὶ νὰ δουλεύῃ κάτω ἀπὸ τὸ κόστος. Ὅποτε στὸ τέλος μπορεῖ εἴτε νὰ μὴ προκύψουν κέρδη εἴτε καὶ νὰ προκύψουν ζημίες χωρὶς νὰ σημαίνει ὅτι ὁ Συνεταιρισμὸς δὲν ἐκπληρώνει τὸ σκοπὸ του. Αὐτὸ τὸ σημεῖο πρέπει νὰ τὸ ἐξετάσουμε καὶ ὕστερα νὰ ἐξετάσουμε τὰ κέρδη τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ κυρίως ἀποταμιεύσεις ἐκείνων ποὺ συνεργάζονται μὲ τὸ Συνεταιρισμὸ. Εἶναι τὰ λεπτὰ ποὺ θὰ κέρδιζαν οἱ τρίτοι (οἱ τοκογλύφοι, οἱ μικρέμποροι, οἱ μεταπράτες, οἱ ἐργοστασιάρχες κλπ.) ἂν δὲν ὑπῆρχε ὁ Συνεταιρισμὸς. Τώρα ποὺ ὑπάρχει ὁ Συνεταιρισμὸς καὶ ἐξυπηρετεῖ τὰ μέλη του ἕνα μέρος ἀπὸ τὰ λεπτὰ ποὺ θὰ ἔχαναν πρὶν (καὶ τώρα τὰ κερδίζουν γιατί ὑπάρχει ὁ Συνεταιρισμὸς) τ' ἀφίνουν στὸ Συνεταιρισμὸ γιὰ νὰ μεγάλωνουν τὰ κεφάλαιά του καὶ νὰ μπερῇ αὐτὸς νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ τοὺς ἐξυπηρετῇ καλλίτερα. Αὐτὸ γίνεται ὡς ἑξῆς :

Τὸ δάνειο στὸ Συνεταιρισμὸ κοστίζει π. χ. 6 % καὶ τὸ δανειζεῖ αὐτὸς 7 %. Τὸ ἐμπόρευμα κοστίζει 5 δραχ. καὶ τὸ πωλεῖ 5 δραχ. καὶ 20 λεπτά. Τὸ προϊόν τὸ πωλεῖ 6 καὶ 10 λεπτά, καὶ ἀπ' αὐτὰ μένουν γιὰ τὸ Συνεταιρισμὸ τὰ 10 λεπτά καὶ τὶς 6 τὶς παίρνουν οἱ παραγωγοί. Αὐτὴ

ἡ διαφορὰ χρησιμεύει γιὰ τὰ ἔξοδα τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Μπορεῖ ὅμως νὰ μὴ ξοδεύονται ὅλα αὐτὰ τὰ λεπτὰ ἀλλὰ νὰ μένη ἓνα ποσὸν στὸ τέλος τῆς χρονιάς. Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ κέρδος. Ἡμπορεῖ νὰ ξοδευόταν περισσότερο κι' αὐτὸ θὰ ἦταν ἡ ζημία. Καὶ ἡ ζημία καὶ τὸ κέρδος ἀνήκουν στοὺς συνεταίρους.

Τὰ κέρδη καὶ οἱ ζημίες μποροῦν νὰ μοιρασθοῦν στοὺς συνεταίρους μὲ διαφόρους τρόπους. Εἴτε ἀνάλογα μὲ τὶς μερίδες τους εἴτε ἀνάλογα μὲ τὶς συναλλαγές ποὺ εἶχαν μὲ τὸ Συνεταιρισμὸ εἴτε μὲ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀναλογία ποὺ θὰ ὀρίσῃ τὸ καταστατικό. Προτοῦ ὅμως μοιρασθοῦν ἓνα 10 % θὰ κρατηθῆ γιὰ νὰ μεγαλώσουν τὰ κεφάλαια τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Αὐτὸ τὸ 10 % θὰ πάῃ στὸ τακτικὸ ἀποθεματικό. Ἐπίσης θὰ κρατηθοῦν 20 % γιὰ τὸ ἔκτακτο ἀποθεματικό.

Ὁ νόμος ἀκόμα ὀρίζει ὅτι δὲν μοιράζονται καθόλου κέρδη στοὺς Γεωργικοὺς Συνεταιρισμοὺς προτοῦ τὸ ἔκτακτο ἀποθεματικό νὰ γίνῃ ἴσο μὲ τὶς συνεταιρικές μερίδες. Δηλαδή ἂν οἱ συνεταῖροι ἔχουν γραφῆ ὅλοι στὸ Συνεταιρισμὸ γιὰ 100.000 δραχ. τὰ κέρδη κάθε χρονιάς θὰ μοιράζονται ὡς ἑξῆς : 10 % θὰ πηγαίνῃ στὸ τακτικὸ ἀποθεματικό κεφάλαιο ποὺ χρησιμεύει νὰ καλύπτονται τυχόν ζημίες τοῦ Συνεταιρισμοῦ σὲ κακές χρονιές. Ὑστερα τὸ ἄλλο ποὺ μένει θὰ πηγαίνῃ στὸ ἔκτακτο ἀποθεματικό κεφάλαιο (ποὺ χρησιμεύει γιὰ νὰ κἀνῃ τὸ Συνεταιρισμὸ ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὰ ξένα κεφάλαια) μέχρις ὅτου αὐτὸ νὰ φτάσῃ στὶς 100 χιλιάδες δραχ. δηλαδή σὲ ποσὸν ἴσο μὲ τὶς μερίδες. Ἀπὸ τότε καὶ ὕστερα οἱ συνεταῖροι μποροῦν νὰ ὀρίσουν στὸ καταστατικό τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον θέλουν νὰ μοιράζονται τὰ κέρδη ποὺ μέχρι τώρα πηγαίνουν στὸ ἔκτακτο ἀποθεματικό. Τὸ καλὸ εἶναι ἓνα μέρος ἀπ' αὐτά, ἂν ὄχι ὅλα, νὰ μένουν πάντα γιὰ νὰ μεγαλώσουν τὰ κεφάλαια τοῦ Συνεταιρισμοῦ γιὰ ὄφελος πάλι τῶν συνεταίρων.

19. ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.

Τὰ ἐμπόδια πού μπορεί νὰ βρῆ ἕνας Συνεταιρισμός εἶναι πολλά. Ὁ τοκογλύφος πού ἔβλεπε τοὺς ἀγρότες νὰ τὸν ἰκετεύουν γιὰ νὰ τοὺς δανείσῃ ἕνα μικρὸ ποσὸ μὲ τόκο ὅσα-ὅσα, δὲν μπορεί καμμιά φορὰ νὰ τοὺς ἀφίσῃ νὰ κάνουν Συνεταιρισμό. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ ἔμπορος πού ἀγόραζε ὅσα-ὅσα τῆ παραγωγῆ ὅταν οἱ ἀγρότες εἶχαν ἀνάγκη νὰ ζήσουν καὶ νὰ πληρώσουν τοὺς τόκους στὸν τοκογλύφο. Τὸ ἴδιο καὶ «τ' ἀφεντικὸ» πού εἶχε τῆ θεριστικὴ μηχανὴ ἢ τὴν ἄλωνιστικὴ ἢ τὸ ἐλαιοτριβεῖο ἢ τὸ τυροκομεῖο καὶ κατάκλεβε τοὺς ἀγρότες μπροστὰ στὰ μάτια τους χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ ποῦν λέξη. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ μπακάλης πού πουλᾷ στὴ διπλὴ τιμὴ ἀπ' ὅσο ἀγοράζει.

Θὰ κάνουν τ' ἀδύνατα δυνατὰ νὰ μὴν ἀφίσουν τοὺς ἀγρότες νὰ κάνουν Συνεταιρισμό.

Πάντα αὐτοὶ οἱ ἐκμεταλλεῦται θὰ ἔχουν τὴν κλίκα τους. Θ' ἀρχίσουν λοιπὸν ἀμέσως τὶς κατηγορίες. Στὸν ἕνα χωρικὸ θὰ κατηγοροῦν τὸν ἄλλον γιὰ νὰ μὴ τοὺς ἀφίσουν καὶ κάνουν Συνεταιρισμό. "Υστερα, ὅταν δοῦν ὅτι τὸ κόλπο τους δὲν πιάνει, θὰ ἀρχίσουν ἄλλα πιὸ μεγάλα. Θὰ ἀρχίσουν τότε νὰ μιλοῦν γιὰ κλεψιές πού τάχα ἔγιναν σὲ ἄλλους Συνεταιρισμούς, ὅτι τάχα ὁ παπᾶς καὶ ὁ δάσκαλος καὶ οἱ ἄλλοι προοδευτικοὶ ἀγρότες πού τοὺς συμβουλεύουν νὰ κάνουν Συνεταιρισμό τὸ θέλουν αὐτὸ γιὰ νὰ τοὺς ἐκμεταλλεύωνται. Κι' ἀκόμα θὰ ποῦν τόσα καὶ τόσα ἄλλα καὶ θὰ μηχανευτοῦν τόσα ἐμπόδια πού εἶναι ἀδύνατο νὰ τὰ ἀπαριθμήσῃ κανεὶς. "Ολα ὅμως, εἶναι ὀλοφάνερο, πὼς δὲν μποροῦν νὰ σταθοῦν καὶ μάλιστα ὅταν εἶναι γνωστὸ ἀπὸ ποιούς ἀνθρώπους λέγονται καὶ γιὰ ποιὸ σκοπὸ.

"Ἀς ὑποθέσουμε ὅτι ἔγινε ὁ Συνεταιρισμός. Τότε πιά εἶναι πού θὰ βάλουν ὅλα τὰ δυνατὰ τους νὰ τὸν καταστρέψουν, νὰ μὴν τὸν ἀφίσουν νὰ προοδέψῃ. "Ἄν ὁ Συνεταιρισμός εἶναι Πιστωτικὸς θὰ καλοπιιάσουν μερικοὺς συνεταίρους, θὰ τοὺς μικρύνουν τὸν τόκο, θὰ τοὺς χαρί-

σουν και κάτι ψίχουλα από το δάνειο, έτσι από καλωσύνη τους τάχα, και θα προσπαθήσουν είτε να τους κάνουν να φύγουν από το Συνεταιρισμό είτε, όταν μείνουν, να γίνουν ζιζάνια και να μην αφήνουν και τους άλλους να προσδέψουν. "Αν ο Συνεταιρισμός είναι από κοινοῦ πωλήσεως, τότε οί ἔμποροι θα προσπαθήσουν να πείσουν τους παραγωγούς να μη δώσουν τα προϊόντα τους στο Συνεταιρισμό για να τα πουλήση όλα μαζί και θα τους υποσχεθοῦν λαγούς με πετραχήλια. Ἀκόμα θα ὑψώσουν τις τιμές, θα αγοράζουν με ζημία από κείνους που είναι ἔξω από το Συνεταιρισμό για να δείξουν στους συνεταιρισμένους ὅτι τάχα ο Συνεταιρισμός δὲν ἀξίζει τίποτα ἀφοῦ οί ἀσυνεταίριστοι πουλοῦν σὲ μεγαλύτερες τιμές. "Ἡ θα πωλοῦν τὰ τρόφιμα και τὰ ἄλλα εἶδη και θα διατιμοῦν τις ὑπηρεσίες τους με ζημία για να κλονίσουν τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν συνεταίρων στο Συνεταιρισμό δυσφημίζοντάς τον ὅτι πωλεῖ πιὸ ἀκριβά.

"Όταν πάλιν ο Συνεταιρισμός χτίση ἢ νοικιάση δικό του ἐργοστάσιο (ἐλαιουργεῖο, οἰνοποιεῖο κλπ.) πάλι τὸ ἴδιο θα γίνη. Θα συναγωνιστοῦν οί ἐργοστασιάρχες και οί ἔμποροι ὅσο πιὸ πολὺ μποροῦν τὸ Συνεταιρισμό, με κάθε τρόπο και με κάθε μέσο.

Ἐλοφάνερο εἶναι ὅτι μόλις πετύχουν στο σκοπὸ τους και χαλόσουν τὸ Συνεταιρισμό θα βροῦν πάλι εὐκαιρία ὄχι μόνον να βγάλουν τις ζημίες τους μα να κερδίσουν ὅσα μποροῦν.

Αὐτὰ και ἄλλα ἐμπόδια θα βρῆ ὁ Συνεταιρισμός στο δρόμο του. Κι' οί ἀγρότες που θέλουν πραγματικά να δοῦν μιὰ μέρα καλή πρέπει να τὰ ξαίρουν καλά. Βέβαια τὸ Κράτος που ξαίρει πόσο μεγάλη ὠφέλεια φέρνουν οί Συνεταιρισμοί ἔκανε νόμο και τιμωρεῖ ὅποιον προσπαθεῖ να φέρη ἐμπόδια στο Συνεταιρισμό. Αὐτὸ ὅμως ὅσο καλὸ και ἂν εἶναι δὲν εἶναι ἀρκετὸ ἂν οί συνεταῖροι δὲν ἔχουν ἀποφασίσει να κλείσουν τὰ αὐτιά στα κοράκια αὐτὰ και να νικήσουν. Ὑπάρχουν τόσοι και τόσοι τρόποι που μποροῦν να σοφιστοῦν ὅταν βλέπουν να χάνουν τὸ παιχνίδι

ἐκεῖνοι ποὺ βλάπτουνται ἀπὸ τὸ Συνεταιρισμό, ὥστε μόνον ἢ θέληση ἐκείνων ποὺ κάνουν τὸ Συνεταιρισμό γιὰ νὰ νικήσουν, μπορεῖ νὰ τοὺς στερεώσῃ τὸ Συνεταιρισμό καὶ νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση. Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ἔχουν ὑπ' ὄψει τοὺς ὅσοι θὰ θελήσουν νὰ συνεταιρισθοῦν. Καὶ πρέπει κάθε φορά ποὺ ἀκοῦνε νὰ κατηγοροῦν τὸ Συνεταιρισμό τοὺς νὰ φέρνουν στὸ νοῦ τοὺς ὄχι τὴ σημερινή κατάσταση, ἀλλὰ ἐκείνη ποὺ θὰ ὑπῆρχε ἂν δὲν ὑπῆρχε ὁ Συνεταιρισμός. Τότε ἀσφαλῶς θὰ μποροῦν νὰ δώσουν ἀπὸ τὴ καρδιά τοὺς τὴν ἀπάντηση ὅτι ἄδικα οἱ ἐχθροὶ κυττάζουν νὰ τοὺς κάνουν νὰ πετάξουν τὸ μεγάλο ὄπλο ποὺ κρατοῦν στὰ χέρια τοὺς, τὸ Συνεταιρισμό, ποὺ τοὺς ἐλευθέρωσε ἀπὸ μιὰ βαρεῖα τυραννία.

20. ΟΙ ΕΝΩΣΕΙΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ.

“Ὅπως τὰ ἄτομα ἐνώνονται σὲ Συνεταιρισμοὺς ἔτσι καὶ οἱ Συνεταιρισμοὶ γιὰ νὰ ἐπιτύχουν εὐκολώτερα τοὺς σκοποὺς ποὺ ἐπιδιώκουν — βασικὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν συνεταίρων τοὺς— ἐνώνονται σὲ Ἐνώσεις Συνεταιρισμῶν. Μὲ τὶς Ἐνώσεις, πραγματικά, οἱ Συνεταιρισμοὶ ἐπιτυγχάνουν καλλίτερα τὸ σκοπὸ τοὺς γι' αὐτὸ καὶ ἀπ' τὴν ἀρχὴ κίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀγροτῶν.

Πολλὲς φορές χωρὶς τὶς Ἐνώσεις οἱ Συνεταιρισμοὶ ὄχι μόνο δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ προοδέψουν, ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ ὑπάρξουν.

Οἱ Ἐνώσεις ἐργάζονται ἀκριβῶς ὅπως καὶ οἱ Συνεταιρισμοὶ μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι δροῦν μέσα σὲ μεγαλείτερη περιφέρεια, ἔχουν μέλη τοὺς Συνεταιρισμοὺς καὶ ἔτσι ἔχουν μεγαλείτερη δύναμη ποὺ τὴ χρησιμοποιοῦν πάλι ὑπὲρ τῶν ἀγροτῶν ποὺ εἶναι γραμμένοι στοὺς Συνεταιρισμοὺς— μέλη των. Γι' αὐτὸ καὶ ὅλοι οἱ Συνεταιρισμοὶ πρέπει νὰ προσπαθήσουν μὲ κάθε τρόπο νὰ ἀναπτυχθοῦν οἱ Ἐνώσεις Συνεταιρισμῶν, γιατί ἔτσι γίνεται κατορθωτὸ ἢ συνεταιριστικὴ κίνηση νὰ πάρῃ πρὸ γερῆς βάσεως καὶ ὁ Συνεταιρισμός

μὲ τῆ βοήθεια τῶν Ἑνώσεων, νὰ προοδεύη καὶ νὰ ἐξυπη-
ρευτῆ τὰ μέλη του σὲ μεγαλύτερη κλίμακα.

*
* *

Στὴ χώρα μας, ἀπὸ νωρίς, μόλις οἱ Συνεταιρισμοὶ ἄρχισαν νὰ προοδεύουν καὶ νὰ ἐπεκτείνωνται, ἔγινε αἰ-
σθητὴ ἡ ἀνάγκη νὰ συνενωθοῦν οἱ Συνεταιρισμοὶ σὲ Ἑ-
νώσεις πού θὰ εἶχαν περιφέρειαι ἕνα νομὸ ἢ μιὰ μεγάλη
περιφέρεια. Ὁ μακαρίτης Ἰασεμίδης κατέβαλε πραγματικὰ
μεγάλες προσπάθειες γιὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν ἵδρυση καὶ τὴν
πρόοδο Ἑνώσεων. Καὶ μόλις ἔγινε ἡ ἀρχὴ καὶ ἔγιναν αἰ-
σθητὰ τὰ καλὰ ἀποτελέσματα πού φέρνουν, ἀμέσως με-
γάλη ὑπῆρξε ἡ πρόοδος τους. Χρόνο μὲ χρόνο ὁ ἀριθμὸς
τους αὐξάνει καὶ συνεχῶς ὀργανώνονται ἐσωτερικὰ καὶ
ἐπεκτείνουν τὴ δράση τους σὲ νέες δουλειές.

Ἔτσι μὲ τίς δευτεροβάθμιες αὐτὲς ὀργανώσεις ἡ
συνεταιριστικὴ κίνησις παίρνει στὴ χώρα μας μεγαλύτερο
βάθος καὶ εὐρύτερο πλάτος, ὥστε μέρα μὲ τὴ μέρα νὰ
φτάσουμε στὴν τελειωτικὴ ἐπικράτησι, σ' ὅλη μας τὴ χώρα,
τῆς συνεταιριστικῆς ὀργανώσεως γιὰ τὴν ὁποίαν τόσο
νοιάζονται καὶ τόσο προσπαθοῦν, ἐκτὸς τῆς Συνομοσπον-
δίας, καὶ τόσοι ἐξωτερικοὶ παράγοντες ὅπως ἡ Πολιτεία,
ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα καὶ ἐπίλεκτες προσωπικότητες πού
ἀπὸ χρόνια ἔχουν ἀφιερῶσι στὴ κίνησις αὐτὴ τίς πολύτι-
μες ψυχικὲς, πνευματικὲς καὶ ἠθικὲς τους δυνάμεις. Ἄς
ἐλπίσουμε μ' ὅλη μας τὴ ψυχὴ στὴ πρόοδο της.

Οἱ νέοι ἄς δουλέψουμε γιὰ τὴν κίνησις, οἱ μεσόκοποι
ἄς τὴν φροντίσουν μ' ὅλη τους τὴ ψυχὴ κι' οἱ παλαιοὶ ἀγω-
νισταὶ ἄς εὐχηθοῦν γιὰ τὴ πρόοδο της πού τόσο ὠφέλιμη
θὰ εἶναι γιὰ ὅλους μας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἡ χώρα μας, εἶναι, καθὼς ὅλοι ξαίρουμε, χώρα γεωργική, χώρα πού τόν πλοῦτο της καί τή ζωή της βασίζει πάνω στή γεωργία. Πρόοδος τῆς γεωργίας μας καί τοῦ γεωργικοῦ κόσμου θά πῆ καί πρόοδος τῆς χώρας ὅλης. Για τούτο καί πολλές μέχρι τὰ τώρα γίνηκαν προσπάθειες ὥστε νά γίνη μορετό νά προοδέψη ἡ γεωργία μας, πού σήμερα δέν βρίσκεται καί σέ πολὺ καλὴ κατάσταση.

Γῆ λίγη, συχνές καταστροφές καί πλημμύρες ἀπ' τὰ νερά πού κυλοῦν ἀδέσποτα καί θεριεύουν καί πνίγουν τὰ χωράφια, κάνοντας ἔλη τίς πιὸ εὐφορές ἐκτάσεις. Καλλιέργεια καθυστερημένη, γιατί μήτε τοὺς κατάλληλους σπόρους, μήτε τὰ λιπάσματα, μήτε τὰ κατάλληλα ἐργαλεῖα μάθαμε καί κατορθώσαμε νά χρησιμοποιήσουμε.

Καταστροφές συχνές ἀπὸ ἀρρώστειες στὰ σπαρτὰ καί τὰ δέντρα μας γιατί δέν μάθαμε νά χρησιμοποιοῦμε τὰ φάρμακα πού χρειάζονται καί τὸ καιρὸ πού πρέπει.

Παραγωγή λίγη ἐξ αἰτίας ἀπὸ τὴ κακὴ καλλιέργεια. Χρέη καί πάλι χέη πού μᾶς πιέζουν. Χρέη στὸ μπακάλη, χρέη στὸν ἔμπορο πού προπωλοῦμε τὴ παραγωγή μας, χρέη παντοῦ.

Ἡ μικρὴ παραγωγή συχνὰ θά πωληθῆ σὲ μικρὲς τιμές ἀμέσως στή συγκομιδῇ γιὰ νά πληρωθοῦν τὰ χρέη. Κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα θά ἀρχίσουν πάλι καινούργια χρέη.

Δέν μπορεῖ λοιπὸν νά καλλιτερέψη αὐτὴ ἡ κατάσταση; "Οχι θά ποῦν μερικοί. "Οχι γιατί ἡ γῆ μας εἶναι φτωχὴ καί δέν δίνει καρπὸ, γιατί εἶναι ὅλο πέτρες, ὅλο βουνά, εἶναι πολυδουλεμένη.

Ψέμμα! Πιὸ μεγάλο ψέμμα ἀπ' αὐτὸ δέν μπορεῖ νά βρεθῆ. Δέν εἶναι αὐτὰ αἰτία τῆς φτώχειας μας. Αἰτία τῆς φτώ-

χειας μας είμαστε ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πού δὲν θελήσαμε νὰ διώξουμε τὴ φτώχεια.

Τὸ Κράτος ἔκανε πολλὰ μέχρι τὰ τώρα γιὰ νὰ μᾶς προστατέψῃ, νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ καλλιερέψουμε τὴ θέσῃ μας. Ἀλλὰ ἡμεῖς τίποτα δὲν κάνουμε γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας. Πρέπει νὰ καταλάβουμε ὅτι δὲν μπορεῖ καὶ δὲν πρέπει τὸ Κράτος νὰ φροντίσῃ γιὰ ὅλα. Ἐμεῖς πρέπει νὰ φροντίζουμε γιὰ τὸ καλλιτέρεμα τοῦ τόπου μας καὶ τὸ Κράτος νὰ μᾶς καθοδηγῇ, νὰ μᾶς προστατεύῃ.

Θέλουμε δρόμους στὸ χωριό μας ; Νὰ τοὺς κἀνῃ τὸ Κράτος ! Θέλουμε ἓνα χαντάκι νὰ ξεπλημμυρίσουν τὰ νερά ; Νὰ τὸ κἀνῃ τὸ Κράτος ! Θέλουμε δάνεια ; Νὰ μᾶς τὰ δώσῃ τὸ Κράτος καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ τὰ ξαναζητήῃ πίσω. Θέλουμε νὰ καλλιεργήσουμε καλλίτερα τὸ χωράφι μας ; Νὰ πάρουμε σπόρους καλοῦς, λιπάσματα, ἄροτρα, φάρμακα ; Νὰ μᾶς τὰ φέρῃ τὸ Κράτος. Τὰ προϊόντα μας δὲν πουλιοῦνται σὲ καλὲς τιμές ; Νὰ τὰ ἀγοράσῃ τὸ Κράτος. Ψωφήσανε τὰ ζᾶ μας ; Νὰ μᾶς τὰ ἀγοράσῃ τὸ Κράτος ! Αὐτὴ εἶναι ἡ νοοτροπία μας !

Μὰ ὄχι ! Τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν πρέπει νὰ κἀνῃ τὸ Κράτος. Ὅλα αὐτὰ θὰ τὰ κάνετε σεῖς. Τὸ Κράτος μονάχα θὰ σᾶς βοηθήσῃ. Τὸ Κράτος μονάχα θὰ σᾶς προστατέψῃ ἂν οἱ ἐκμεταλλευταὶ σας θέλουν νὰ σᾶς ἐμποδίσουν νὰ προοδέψετε.

Τὸ ξαίρω ὅτι είμαστε ὅλοι φτωχοὶ καὶ ἀδύναμοι. Πῶς λοιπὸν θὰ τὰ κάνουμε ὅλα αὐτά ; Πῶς θὰ προοδέψουμε ; Πῶς θὰ στερεώσουμε τὴ γεωργία μας καὶ θὰ θεμελιώσουμε τὸ σπιτικό μας ;

Αὐτὸ μᾶς τὸ δίδαξαν μερικὰ μεγάλα μυαλά. Καὶ τὸ Κράτος μὲ τὸ νόμο 602 μᾶς ἔδωσε καὶ στὴν Ἑλλάδα τὸ μέσο. Καὶ τοῦτο εἶναι ὁ **Συνεταιρισμὸς** γιὰ τὸν ὁποῖον μιλήσαμε στὸ βιβλιαράκι αὐτό.

Ἀγρότες ἀγαπήσατε τοὺς Συνεταιρισμοὺς σας ! Ὅλοι ὅσοι καταπιάστηκαν νὰ μελετήσουν τὴ ζωὴ σας σὲ ὅλο τὸν κόσμον, ὅλοι κατέληξαν μὲ ἓνα στόμα νὰ διαλαλήσουν ὅτι μόνον οἱ Συνεταιρισμοὶ εἶναι ἐκεῖνοι πού θὰ σᾶς κάμουν κάποτε εὐτυχησμένους, πού θὰ καλλιερέψουν τὴ κατάστασῃ ὅλων μας.

Τὸ Κράτος 25 τώρα χρόνια ἀγωνίζεται νὰ διαδώσῃ τὸ θεσμὸν γιὰ τὴν νομιμότητα βαθεῖα τὴν σημασίαν καὶ τὴν ἀξίαν του.

Εὐγενικοὶ ἀπόστολοι θυσιάσαν τὰ πλούσια πνευματικά τους χαρίσματα καὶ τὴν μεγάλην τους προσωπικότητα στὴν ὑπηρεσίαν τῆς συνεταιριστικῆς κινήσεως. Οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς ἔκλεισαν τὰ μάτια «ὄραματιζόμενοι τὴν ἰδέαν».

Ἀγαπήσατε τοὺς Συνεταιρισμοὺς σας! Μεγάλα εἶναι τὰ ἔμπόδια πού θὰ συναντήσετε γύρω στὴν προσπάθειάν σας γιὰ τὴν πρόοδον τῶν Συνεταιρισμῶν. Μὴν ἀποκαρδιώνεσθε. Δὲν εἶναι ὅλα κακόβουλα. Πολλὰ προέρχονται ἀπὸ πατρικὸ ἐνδιαφέρον καὶ γίνονται γιὰ καλὸν σας. Ἡ νίκη εἶναι δικιά σας. Φτάνει νὰ τὸ θελήσετε.

Α. Ν. ΚΛΗΜΗ: «Οἱ Συνεταιρισμοὶ εἰς τὴν Λέσβον». Ἀθήναι 1937.

Μερικαὶ κρίσεις

«... Ὁ συνεργάτης μας κ. Α. Κλήμης ἐξετάζει μετὰ περισσῆς ἐμβριθείας καὶ ἐρεύνης τὴν ἐξέλιξιν τῶν Συνεταιρισμῶν, τὴν σημερινὴν των θέσιν, τὰ ἀπασχολοῦντα αὐτοῦς προβλήματα καὶ τὰ ληπτέα μέτρα. Τὸ πόνημα τοῦτο ρίπτει, ὡς ἀνωτέρω καταφαίνεται, πλήρες φῶς εἰς τὰ τῶν Συνεταιρισμῶν Λέσβου καὶ ἡ ἀνάγνωσις του παρὰ τῶν Λεσβίων ἀγροτῶν θὰ ἔχῃ τοῦτο τὸ καλόν, ὅτι θὰ διορθωθοῦν πολλὰ τὰ κακῶς κείμενα, ἅτινα ἐμποδίζουν ἤδη τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ συνεταιριστικοῦ πνεύματος εἰς Λέσβον».

(«Ἀγροτικὸς Κόσμος τῆς Ἑλλάδος» σελ. 248/1937)

*
* *

«Ὁ καλὸς μας συνεργάτης κ. Ἀριστείδης Ν. Κλήμης, ἐξέδωκε σὲ κομψὸ καὶ καλοτυπωμένο τομίδιο, μία ὠραία μελέτη μετὸν τίτλο «Οἱ Συνεταιρισμοὶ εἰς τὴν Λέσβον» ποὺ τὴν διακρίνει ἀντικειμενικὴ παρατηρητικότης καὶ βαθεῖα γνώσις ὅλων τῶν λεπτομερειῶν τοῦ σημαντικοῦ τούτου διὰ τὴν νῆσον μας ζητήματος. Ἡ ὠραία μελέτη... ρίπτει νέον φῶς πάνω στὰ συνεταιριστικὰ μας ζητήματα...».

(«Πρωϊνὴ» 11-6-37)

*
* *

«... Ὁ κ. Α. Κλήμης μᾶς δίδει τὴν εἰκόνα, ἀναδρομικὴν καὶ παροῦσαν, τῆς συνεταιριστικῆς κινήσεως εἰς τὴν νῆσον Λέσβον... Ὁ συγγραφεὺς προτείνει διάφορα μέτρα πρὸς βελτίωσιν τῆς συνεταιριστικῆς καταστάσεως τῆς Λέσβου, τὰ ὁποῖα ἔρχονται ὡς ἐπιστέγασμα τῆς τόσο ἐνδιαφερούσης καὶ καλογραμμῆς μελέτης αὐτοῦ».

(Ἀπὸ μακρὸν σημείωμα τοῦ διαπρεποῦς μελετητοῦ τῶν γεωργοοικονομικῶν μας ζητημάτων κ. Χρ. Εὐελπίδη, «Ἀγροτικὴ Οἰκονομία» σ. 303/1937)

*
* *

«... Ἐξεδόθη ἐμπεριστατωμένη μελέτη τοῦ Λεσβίου συνεταιριστοῦ κ. Ἀριστείδη Κλήμη ὑπὸ τὸν τίτλον «Οἱ Συνεταιρισμοὶ εἰς τὴν Λέσβον». Ὁ συγγραφεὺς μετὰ γλῶσσαν ἀπλῆν καὶ σαφῆ πραγματεύεται τὸ ἀρκετὰ δύσκολον θέμα του... Ὁ κ. Κλήμης μετὰ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν γλαφυρότητα ἐξιστορεῖ τὸν ὑπερδεκαπενταετῆ βίον τῶν Λεσβιακῶν Συνεταιρισμῶν καὶ ὑποδεικνύει τὰ ληπτέα μέτρα διὰ τὴν ὁμαλὴν προοδευτικὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν...».

(«Δελτίον Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Λέσβου», Ἰούνιος 1937, σ. 6)

ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Δ. Καλλιτσούνάκι «Περὶ Συνεταιρισμῶν καὶ ἰδίως ἐν Ἑλλάδι».
- Θ. Τζωριζάκη «Συνεταιριστικὴ Οἰκονομία», ἔκδ. Ἀνωτάτης Γεωπονικῆς. Πολυγραφημέναι παραδόσεις εἰς τὴν Σχολὴν Συνεταιριστῶν.
- Θ. Τζωριζάκη «Οἱ Συνεταιρισμοὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα».
- Er. Grunfeld «Οἱ Συνεταιρισμοὶ ἀπὸ οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως», μετάφρ. Τ. Χασαποπούλου.
- Ch. Cide «Οἱ Γεωργικοὶ Συνεταιρισμοί», μετάφρ. Α. Χατζηαποστόλου.
- Ch. Cide «Οἱ Συνεταιρισμοὶ Καταναλώσεως», μετάφρ. Α. Χατζηαποστόλου.
- Α. Φωκᾶ «Συνεταιρισμοὶ καὶ Συνεταιριστικὴ Οἰκονομία».
- Κ. Τσάκα «Οἱ Συνεταιρισμοί».
- V. Totonians «Ἐγχειρίδιον Συνεργατισμοῦ», μετάφρ. Μ. Γερακάρη.
- Α. Νικολάου «Ὁ Συνεταιρισμὸς ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ τῇ πράξει».
- Περιοδικὸν «Ὁ Συνεταιριστής», τόμοι ἀπὸ τοῦ 1925 μέχρι σήμερον.

ΑΡΧΕΙΑ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ

A. N. ΚΛΗΜΗ: ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ ΚΑΙ ΑΡΘΡΑ

— Οί Συνεταιρισμοί εἰς τὴν Λέσβον. Ἀθήναι 1937.

«Δελτίον Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Λέσβου» μηνιαῖον περιοδικὸν ἐν Μυτιλήνῃ.

— Ἄρθρα ἐπὶ διαφόρων γεωργοοικονομικῶν ζητημάτων καὶ ἐκλαϊκευτικὰ σημειώματα εἰς τὰ φύλλα 1, 3, 4 καὶ 5 τοῦ 1935, 12, 13, 17 τοῦ 1936, 18 καὶ 23 τοῦ 1937.

«Ἀγροτικὸς Κόσμος τῆς Ἑλλάδος» μηνιαῖον περ. ἐν Ἀθήναις.

— Ἐκλαϊκευτικὰ συνεταιριστικὰ ἄρθρα εἰς τὰ φύλλα 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 τοῦ 1937, 34, 35, 36, 37 τοῦ 1938.

«Τραπεζιτικὴ» μηνιαῖον περιοδικὸν ἐν Ἀθήναις.

— Ὑγειονομικὴ συνεταιριστικὴ ὀργάνωσις φ. 28 τοῦ 1936.

«Ὁ Συνεταιριστὴς» μηνιαῖον περιοδικὸν ἐν Ἀθήναις.

- Ἡ κίνησις τῶν Ἐλαιουργικῶν Συνεταιρισμῶν Λέσβου φ. 11/1934.
- Αἱ διατάξεις τοῦ νόμου 5289 περὶ ἐκτάκτων ἀποθεματικῶν καὶ οἱ ἐλαιουργικοὶ Συνεταιρισμοὶ Λέσβου φ. 2—3 τοῦ 1935.
- Συνεταιριστικὴ Ἐκπαίδευσις καὶ Σχολὴ Συνεταιριστῶν φ. 6 τοῦ 1935.
- Αἱ πρόοδοι τῶν Συνεταιρισμῶν εἰς τὴν Κτονοτροφίαν φ. 10/1935.
- Οἱ μαθητικοὶ Συνεταιρισμοὶ εἰς τὴν χώραν μας φ. 1 καὶ 2 τοῦ 1938.
- Ἐπίσης ἄρθρα ἐπὶ συνεταιριστικῶν ζητημάτων εἰς τὰ φύλλα 7, 8 καὶ 10 τοῦ 1935, 7, 8 καὶ 9 τοῦ 1936, 1—2 τοῦ 1937, 4—5 τοῦ 1938.

«Πρωϊνὴ» ἡμερησία ἔφημερις ἐν Μυτιλήνῃ.

- Ἡ μονοπωλιακὴ ἄσκησις τῆς ἀγροτικῆς πίστεως φ. τῆς 27-6-34.
- Ἡ φορολογία τοῦ ἐλαίου καὶ τὸ Γεωργικὸν Ἐπιμελητήριον φ. τῆς 10-11-34.
- Ἡ ἀναγκαστικὴ ἀποταμίευσις εἰς τοὺς ἐλαιουργικοὺς Συνεταιρισμοὺς φ. τῆς 8-2-35.
- Ἐπὶ μιᾶς ἀποφάσεως τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου φ. τῆς 14-1-36.
- Ἡ φωτεινὴ δημιουργία καὶ ἡ ἄσκοπος σπατάλη φ. τῆς 7-2-36 καὶ 8-2-36.
- Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν ὑπαιθρο Ἑλλάδα φ. τῆς 3, 4 καὶ 5-9-36.
- Ἡ ὀργάνωσις τῶν Καταναλωτῶν φ. τῆς 6 καὶ 7-5-37.
- Ἐπίσης διάφορα ἄρθρα συνεταιριστικὰ καὶ γεωργοοικονομικὰ εἰς τὰ φύλλα τῆς 5-4-34, 3-8-34, 7-9-34, 12-10-34, 11-1-35, 18-1-35, 20-11-35, 17-7-36, 17-9-36, 20-10-36, 27-12-36, 12-2-37, 18-4-37 καὶ 7-8-37.

Ἰπὸ ἔκδοσιν.

- Ἡ Ἀγροτικὴ πίστις ἐν Ἑλλάδι. Τόμος πρῶτος. (Ἱστορικὸν Μέρος 1821—1929).
- Μαθητικοὶ Συνεταιρισμοί.

ΤΙΜΗ ΔΡ. 25

ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΟ ΚΥΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΤΗΣ «ΠΡΩΪΝΗΣ»

ΑΡΧΕΙΑ
ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ